

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΡΚΟ
Παρατείνεται η προθεσμία, το Πεντάκωμο ακόμη χωρίς επενδυτή

Παράταση στην προθεσμία υποβολής προσφορών για τον διαγωνισμό στρατηγικού επενδυτή στο πολυσυζητημένο έργο του Τεχνολογικού Πάρκου στο Πεντάκωμο παραχώρησε το υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, μεταθέτοντας την καταληκτική ημερομηνία από τις 12 Νοεμβρίου στις 10 Δεκεμβρίου. Η παράταση έχει διττό στόχο: Να δοθεί χρόνος στους υφιστάμενους ενδιαφερόμενους και περιθώριο για προσέλκυση νέων επενδυτών. **Σελ. 3**

Με Nurofen, ο πονοκέφαλος δεν θα χαλάσει τη στιγμή.

ΑΦΗΣΤΕ ΤΟΝ ΠΟΝΟ ΣΕ ΕΜΑΣ

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΠΡΟΣΕΚΤΙΚΑ ΤΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ. ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΕΙΤΕ ΤΟΝ ΙΑΤΡΟ Η ΤΟΝ ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΟ ΕΑΣ

ΔΙΕΘΝΗ
Οι Ευρωπαίοι δεν ξοδεύουν και αποταμιεύουν

Οι λιανικές πωλήσεις στην Ευρωζώνη υποχώρησαν για άλλη μια φορά τον Σεπτέμβριο, αποδεικνύοντας ότι οι Ευρωπαίοι συνεχίζουν να δίνουν προτεραιότητα στις αποταμιεύσεις έναντι των δαπανών. Ωστόσο, η πρόβλεψη των ειδικών είναι πως θα υπάρξει σημαντική άνοδος στις δαπάνες των νοικοκυριών το 2027. **Σελ. 24**

ΕΥΡΩΠΗ
ΠΡΟ ΤΩΝ ΠΥΛΩΝ ΤΟ ΨΗΦΙΑΚΟ ΕΥΡΩ

Σελ. 9

ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΙΔΙΚΟΥ
ΟΙ ΔΑΣΜΟΙ ΤΟΥ ΤΡΑΜΠ ΣΤΟΙΧΙΣΑΝ ΣΤΙΣ ΗΠΑ

Σελ. 12

Η Κύπρος στον πυρήνα των ενεργειακών της Ε.Ε.

Θετική αποτίμηση της σύγκλησης του σχήματος 3+1 και της διατλαντικής συνεργασίας

Οι **συμφωνίες** που υπεγράφησαν το περασμένο Σαββατοκύριακο στην Αθήνα στο πλαίσιο του υπουργικού και επιχειρηματικού forum της Διατλαντικής Συνεργασίας για την Ενέργεια (P-TEC) αποτιμώνται θετικά για την Κύπρο. Η σύγκληση του σχήματος των 3+1 με τη συμμετοχή Κύπρου-Ελλάδας-Ισραήλ και ΗΠΑ έθεσε τους άξονες της αμερικανικής πολιτικής στην περιοχή. Οι ΗΠΑ ανακατεύουν την τράπουλα

του ενεργειακού, δίνοντας ρόλο στις χώρες οι οποίες διαθέτουν κοιτάσματα υδρογονανθράκων τα οποία μαζί με το αμερικανικό LNG μπορούν να κάνουν πράξη την προσπάθεια ΗΠΑ και Ε.Ε. για μηδενική προμήθεια Φ.Α. από τη Ρωσία. Στο νέο περιβάλλον που διαμορφώνεται, η Κύπρος, με τα κοιτάσματα Φ.Α. που έχουν εντοπιστεί, έχει να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο κάνοντας πραγματικότητα τον

στόχο η Ανατολική Μεσόγειος να καταστεί μια από τις ενεργειακές πηγές της Γηραιάς Ηπείρου. Τον διαχρονικό στόχο για ένα τερματικό LNG στο Βασιλικό ενισχύει και η πολιτική του Ισραήλ, όπως αυτή εκφράσθηκε στη σύνοδο από τον υπουργό Ενέργειας Ελι Κοέν, που έθεσε στο τραπέζι την ανάγκη σύνδεσης του δικτύου της χώρας του με την Κύπρο. Μάλιστα, όπως πληροφορείται η «Κ», ο Ισρα-

ηλινός αξιωματούχος έφερε ως παράδειγμα την κίνηση της ελλαδικής εταιρείας Energean που δραστηριοποιείται εντός της ισραηλινής ΑΟΖ για κατασκευή αγωγού που θα μεταφέρει ποσότητες Φ.Α. στην Κύπρο. Στη σύνοδο των 3+1 τέθηκε από πλευράς Κύπρου και το θέμα της ηλεκτρικής διασύνδεσης Κύπρου με το ευρωπαϊκό ηλεκτρικό σύστημα μέσω της Ελλάδας. **Σελ. 5**

Η τεχνητή νοημοσύνη «τρώει» τις θέσεις εργασίας

Η **τεχνητή** νοημοσύνη αλλάζει το τοπίο στην απασχόληση, κυρίως στα επαγγέλματα του «λευκού κολάρου». Σύμφωνα με έρευνα του ΟΟΣΑ, κινδυνεύει να χαθεί μία στις δέκα θέσεις εργασίας, ενώ τεχνολογικοί κολοσσοί του πλανήτη προχωρούν ήδη σε δεκάδες χιλιάδες απολύσεις. Η ραγδαία εξάπλωση της τεχνητής νοημοσύνης αναδιαμορφώνει, πολλές φορές ακόμη και βίαια, βασικές παραμέτρους της απασχόλησης παγκόσμια. Μέσα στο φετινό φθινόπωρο βλέπει κανείς την τεχνητή νοημοσύνη κυριολεκτικά να σαρώνει τουλάχιστον την αμερικανική αγορά εργασίας. Ήδη, χιλιάδες καθήκοντα σε συγκεκριμένους τομείς εκτελούνται πλέον από την τεχνητή νοημοσύνη. Η προσαρμογή των εργαζομένων στη νέα τεχνολογία θα κρίνει και το επαγγελματικό τους μέλλον. **Σελ. 11**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ / ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΟΥ ΣΤΑΥΡΙΝΙΔΗ

Η σημασία της συνόδου PTEC

Ο **συνεταιρισμός** για τη διατλαντική ενεργειακή συνεργασία (PTEC) αποτελεί πρωτοβουλία των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής και συντονίζεται από το αμερικανικό υπουργείο Ενέργειας. Στόχος η προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των χωρών της Ανατολικής Ευρώπης με τις ΗΠΑ, και συγκεκριμένα η προώθηση των ζητημάτων που έχουν να κάνουν με την ενεργειακή ασφάλεια και βιωσιμότητα των υποδομών.

Η πρωτοβουλία ξεκίνησε το 2022 ως απάντηση στη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία και έκτοτε λειτουργεί ως πλατφόρμα συνεργασίας των υπουργών Ενέργειας, Αμερικανών αξιωματούχων, στελεχών του ιδιωτικού τομέα και μελών της Κοινοβίου. Τα θέματα που κυρίως απασχολούν την PTEC έχουν να κάνουν με την εισαγωγή LNG, την κατασκευή αγωγών, εναλλακτικές της πυρηνικής ενέργειας και την κυβερνοασφάλεια.

Οι χώρες που συμμετέχουν διοργανώνουν σε ετήσια βάση συνάντηση υπουργών για ενίσχυση της διατλαντικής συνεργασίας, μέσα από τη δημιουργία ανθεκτικών ενεργειακών συστημάτων. Η έκτη σύνοδος έλαβε χώρα τις προάλλες στην Αθήνα, με τη συμμετοχή 300 αξιωματούχων περιλαμβανομένων των υπουργών Ενέργειας και Εσωτερικών των ΗΠΑ, τον Ισραηλινό υπουργό Ενέργειας και παγκόσμιων κολοσσών όπως η ExxonMobil.

Τη σύνοδο απασχόλησε η απεξάρτηση των ανατολικών χωρών της Ευρώπης από τη ρωσική ενέργεια, έχοντας ως εναλλακτική τον «κάθετο διάδρομο» που ενώνει τους τερματικούς σταθμούς LNG σε Αλεξανδρούπολη (Ελλάδα) και Κλαίπεδα (Λιθου-

ανία). Σημαντικό θέμα στη σύνοδο ήταν και ο υπό εκκκλάση διάδρομος Ανατολής - Δύσης (IMEC) που φιλοδοξεί να μεταφέρει στην Ευρώπη μέσω Ισραήλ, Ελλάδας και Κύπρου φυσικό αέριο από το Κατάρ και την Ινδία.

Τι σημαντικό πέτυχε η συνάντηση; Για την πλευρά μας το πιο σημαντικό αποτέλεσμα υπήρξε η κινητικότητα που σημειώθηκε σε σχέση με τον άξονα Ισραήλ-Κύπρου. Η παρέμβαση της ισραηλινής Energean σε σχέση με την εξασφάλιση ιδιωτικής χρηματοδότησης για προμήθεια φυσικού αερίου δίνει νέα πνοή στο έργο. Η εξέλιξη ίσως επιπρεάσει και το καλώδιο ηλεκτρικής διασύνδεσης Κύπρου-Κρήτης, το οποίο ίσως «ξεμπλοκάρει» και δρομολογηθεί αρχικά προς Ισραήλ και όχι προς Κρήτη.

Τη σύνοδο όπως ήταν αναμενόμενο απασχόλησε και η εισαγωγή αμερικανικού LNG ως ενδιάμεσου καυσίμου μέχρι την ολοκλήρωση των υποδομών. Νέες συμφωνίες προμήθειας υπογράφηκαν, αξιοποιώντας και αναβαθμίζοντας τον ενεργειακό ρόλο της Ελλάδας. Αυτή η εξέλιξη έγινε κατορθωτή μετά που η Ελλάδα κατάφερε να επενδύσει σημαντικά ποσά στα δίκτυα και παράλληλα να εντάξει τις ΑΠΕ στο μείγμα σε ποσοστό άνω του 50%, επιτρέποντας στη χώρα να μετατραπεί σε χώρα εξαγωγών ηλεκτρικής ενέργειας.

Η σύνοδος της Αθήνας πέτυχε τέτοια αποτελέσματα που μεταμορφώνει το PTEC από ένα φόρουμ συζητήσεων σε ένα φόρουμ στρατηγικών αποφάσεων. Ένα φόρουμ που αναδεικνύεται σημαντικό για την ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης, αφού επιτρέπει στις ανατολικές χώρες να διακόψουν τη σχέση εξάρτησης από τη Ρωσία που μετατρέπεται σε ενεργειακή απειλή. Όπως χαρακτηριστικά δήλωσε ο Έλληνας πρωθυπουργός, η σύνοδος της Αθήνας δεν περιορίστηκε σε εμπορικές συμφωνίες, αλλά επεκτάθηκε στην επεξεργασία στρατηγικών που προσφέρουν ασφάλεια και ανθεκτικότητα στην περιοχή.

Όπως συμβαίνει κάθε φορά, οι πανηγυρισμοί σε Ελλάδα και Κύπρο δίνουν και παίρνουν. Πολιτικά πηγάδια φαντασιώνονται συμφωνίες που δεν έγιναν και προοπτικές που δεν συζητήθηκαν. Οι γεωπολιτικές ευκαιρίες για τις δύο χώρες είναι τεράστιες και συνοδεύονται και από κινδύνους που έχουν να κάνουν με τις τουρκικές επιδιώξεις. Οι ΗΠΑ, ως ο ισχυρός παράγοντας στην εξίσωση, θα πείσουν για να μην δισοαλευθούν οι επικερδείς συμφωνίες. Θα πρέπει όμως να γνωρίζουμε ότι οι τουρκικές απαιτήσεις θα φέρουν Ελλάδα και Κύπρο σε δύσκολη θέση.

eurobank.cy

Είμαστε όλοι πρωτοπόροι.
Γιατί οι καθημερινές μας επιλογές, μας πηγαίνουν όλους μπροστά.

EUROBANK

Ο νόστιμος κιλαδισμός του «Εραπωτόκριτου»

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Παρουσιάστηκε την περασμένη εβδομάδα σε δύο βραδιές στη Λευκωσία και στη Λεμεσό η μουσική παράσταση «Εραπωτόκριτος», μία παραγωγή της Βιταμίνη, σε σύνθεση μουσικής και προσαρμογή του κειμένου του Βιντσέντζου Κορνάρου, των Δημήτρη Σπύρου και Ανδρέα Ροδοσθένους, με τη Γιολάντα Τσιαμπόκαλου - Sadahzinia, τον Δημήτρη Σπύρου, τον Ανδρέα Ροδοσθένους και τον Πάνο Πενταρίτσα να βρίσκονται επί σκηνής.

Η δυνατή αυτή ομάδα παρουσίασε τον «Ερωτόκριτο», με έναν εξαιρετικά ενδιαφέροντα και πρωτότυπο τρόπο, έχοντας ως μουσική βάση το χιπ-χοπ και τη rap. Ομολογουμένως επρόκειτο για ένα δύσκολο εγχείρημα, δεδομένης της ιδιαίτερης γλώσσας του Κορνάρου, την κρητική διάλεκτο του 17ου αιώνα, τη μακρά μουσική του παράδοση, αλλά και του μεγέθους του κειμένου. Ωστόσο, κατάφεραν και ξεπέρασαν όλα τα παραπάνω εμπόδια, αν τα θεωρήσουμε ως τέτοια, δίνοντας ένα αποτέλεσμα που δεν έχανε, κατά τη γνώμη μου πουθενά. Το κείμενο που ακούστηκε συμπύκνωνε την ιστορία της «αμάλαγης» φιλίας της Αρετούσας με τον Ερωτόκριτο, αποτύπωνε σε κάθε στιγμή τις εντάσεις του κειμένου και των χαρακτήρων του μυθιστορηματος. Το αναγεννησιακό κείμενο του Βιντσέντζου Κορνάρου

Καμία αχρείαστη μουσική προσθήκη, ή προσπάθεια οπτικού ή μουσικού εντυπωσιασμού, κέρδιζε το αφτί η απλότητα, που όμως έκρυβε από πίσω της μουσικό πλούτο. Ήχους σύγχρονους, μουσικές του κόσμου, γλώσσες άλλες που οργανικά έμπαιναν στην αφήγηση. Τίποτε στον «Εραπωτόκριτο» δεν έμοιαζε παράταιρο ή περιττό. Οι συντελεστές θεωρώ πως μέτρησαν και τις απαντοχές του κοινού, και έφτιαξαν μία μουσική παράσταση με μέτρο, χρονικό και ηχητικό, σχεδόν σαν να ήθελαν να σφυγμομετρήσουν τον παλμό εκείνων που είχαν απέναντί τους.

Ο «Εραπωτόκριτος» του Δημήτρη Σπύρου και του Ανδρέα Ροδοσθένους, με τη σύμπραξη βέβαια και των Sadahzinia και Πενταρίτσα, σίγουρα δεν ήταν απλώς ένα πείραμα που πέτυχε, αλλά μια δουλειά που κρύβει μελέτη, ζήγισμα και ευθύνη. Πράγμα άλλωστε που ο Δημήτρης Σπύρου, με τον συνεργάτη του Ανδρέα Ροδοσθένους, έχουν αποδείξει πολλές φορές και στο παρελθόν. Αναζητήστε προηγούμενες δουλειές τους, και θα το διαπιστώσετε. Το ίδιο ισχύει και για τη Γιολάντα Τσιαμπόκαλου - Sadahzinia και τον Πάνο Πενταρίτσα, οι οποίοι δουλεύουν την παράδοση με έναν τρόπο που της δίνει ανδρές. Και όπως μου είπε η Sadahzinia και το απέδειξε και με τον «Εραπωτόκριτο»: «Από τη στιγμή που ένα κείμενο ξαναλέγεται, ξαναζεί. Δεν το αγγίζεις για να το εκμοντερνίσεις, αλλά για να το ακούσεις αλλιώς. Αν καταφέρεις να το περάσεις μέσα από τη φωνή σου χωρίς να του πάρεις την ψυχή, τότε του δίνεις νέα ζωή. Και αυτό είναι η ανανοηματοδότηση, όχι να αλλάξεις το έργο, αλλά να το κάνεις να μιλήσει στο παρόν».

Το Διεθνές Φεστιβάλ Λευκωσίας 2025 φιλοξενεί τη Χλόη Μπέλλου, η οποία παρουσιάζει την παράσταση «Στιγμές», εμπνευσμένη από την ποίηση του Κώστα Μόντη, συνδυάζοντας χορό, ζωντανή μουσική, φωνή και εικόνα σε μια πολυσensθητηριακή εμπειρία. Η παράσταση «Στιγμές» υπερβαίνει τα όρια της παραδοσιακής χορογραφίας και καλεί το κοινό να ανακαλύψει προσωπικά νοήματα μέσα από την εμπειρία. Επικεντρώνεται στην καταπάτηση της προσωπικής και κοινωνικής ελευθερίας και στις σκοτεινές πτυχές της ανθρώπινης ύπαρξης, ενώ ταυτόχρονα διαπνέεται από ελπίδα και αναγέννηση. Στη σκηνή συμμετέχει το Φωνητικό Σύλλογο Ωδείου Musica Mundana υπό τη διεύθυνση της Γιάννας Θαλασσινού.

—Τι ήταν αυτό που σε έλκυσε στη συλλογή «Στιγμές» και ποιες από αυτές θέλπες να αποτυπώσεις στο έργο σου; —Με κέρδισε η αμεσότητα και η εσωτερική αλήθεια με την οποία μιλά για τον άνθρωπο. Δεν προσπαθεί να εξηγήσει ή να καθοδηγήσει τον αναγνώστη, αφήνει χώρο για προσωπική ερμηνεία. Από αυτή τη στάση ξεκίνησα και εγώ, αναζητώντας τρόπους να εκφράσω το ανθρώπινο βίωμα μέσα από την κίνηση, τη σιωπή και τη συνύπαρξη. Οι «Στιγμές» δεν αφηγούνται μια ιστορία, αλλά δημιουργούν έναν χώρο όπου ο θεατής μπορεί να συναντήσει τις δικές του εμπειρίες και στιγμές.

—«Με τόσο διάσπαση μέσα μας/ με τόσο αποκέντρωση και διαχωρισμούς/ πώς να προσευχηθούμε σαν άνθρωποι;» αναρωτιέται ο ποιητής. Η τέχνη μπορεί να βοηθήσει τους ανθρώπους να ενωθούν;

—Η τέχνη δεν ενώνει μέσα από τις ίδιες ιδέες, αλλά μέσα από τη συμμετοχή στην εμπειρία. Δημιουργεί έναν χώρο όπου ο θεατής μπορεί να νιώσει χωρίς να χρειάζονται κατ' ανάγκη λόγια. Μέσα από τη σιωπή και τη συλλογική παρατήρηση μπορεί να προκύψει μια μορφή κατανόησης, ένα αίσθημα ότι, παρά τις διαφορές μας, μοιραζόμαστε την ίδια ανάγκη για επαφή και ουσία.

—Πώς συνδυάζεις την τέχνη του λόγου με την τέχνη της κίνησης; Τι σε ιντρίγκάρει σε αυτή τη σύζευξη;

—Ο λόγος, ο ήχος και η κίνηση λειτουργούν συμπληρωματικά. Ο καθένας ανοίγει έναν διαφορετικό δρόμο επικοινωνίας. Όταν συνυπάρχουν, δεν εξηγούν ο ένας τον άλλον, αλλά δημιουργούν πεδία εσωτερικού διαλόγου. Αυτός

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Συνέντευξη στον ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

«Στιγμές»: από τη χορογράφο Χλόη Μπέλλου

Η παράσταση, άλλωστε, επιδιώκει να τελειώσει με μια αίσθηση λύτρωσης. Δεν ολοκληρώνεται κατ' ανάγκη βρίσκοντας ένα τέλος, αλλά μια αίσθηση συνέχειας... Λέει η χορογράφος Χλόη Μπέλλου, που παρουσιάζει την παράσταση «Στιγμές» στο πλαίσιο του Διεθνούς Φεστιβάλ Λευκωσίας 2025.

Τα νοήματα δεν επιβάλλονται ποτέ από μένα, βρίσκουν τον θεατή και τον συνοδεύουν ανάλογα με τη διάθεση και τη συναισθηματική του διαθεσιμότητα.

Οι «Στιγμές» δεν αφηγούνται μια ιστορία, αλλά δημιουργούν έναν χώρο όπου ο θεατής μπορεί να συναντήσει τις δικές του εμπειρίες και στιγμές.

είναι και ο λόγος που ζητώ να μη διακόπτεται η παράσταση με χειροκροτήματα στα ενδιάμεσα. Θέλω να διατηρείται μια συνεχής ροή, μια κατάσταση προσοχής και διαλογισμού όπου ο θεατής βιώνει την εμπειρία αδιάκοπα, σαν να βρίσκεται μέσα της.

—Ποιο είναι το δικό σου χορογραφικό σύμπαν και πώς συναντιέται με τον τρόπο αφήγησης που σε ενέπνευσε; —Όταν δημιουργώ, σκέφτομαι πάντα τον θεατή και τη συνολική εμπειρία που θα ζήσει. Οι «Στιγμές» κινούνται μέσα σε ένα τοπίο αντιθέσεων, έντασης και ηρεμίας, φως και σκιά, με μια ροή που επιτρέπει στο κοινό να παρακολουθεί, να αποφορτίζεται και να ξαναμπνεί στην ιστορία. Κάθε στοιχείο, η μουσική, η κίνηση, ο φωτισμός, υπηρετεί τη σύνθεση ενός συνόλου που θέλω να είναι αυθεντικά ανθρώπινο και προσωπικό.

—Το κοινό, μέσα από αυτή την εμπειρία, είναι θεατής ή συνδημιουργός;

Και ποιος είναι ο ρόλος της σιωπής και της λύτρωσης σε αυτό το ταξίδι;

—Θα έλεγα συνοδοιπόρος. Αν κάποιος θελήσει να δει απλώς μια παράσταση χορού και μουσικής, θα απολαύσει το θέαμα. Αν όμως είναι έτοιμος να στραφεί βαθύτερα, τότε μπορεί να αγγίξει κάτι πιο ουσιαστικό. Τα νοήματα δεν επιβάλλονται ποτέ από μένα, βρίσκουν τον θεατή και τον συνοδεύουν ανάλογα με τη διάθεση και τη συναισθηματική του διαθεσιμότητα. Η σιωπή είναι ο χώρος όπου γεννιέται αυτή η συνάντηση, ένας τόπος εσωτερικού διαλόγου και αναγνώρισης. Η παράσταση, άλλωστε, επιδιώκει να τελειώσει με μια αίσθηση λύτρωσης. Δεν ολοκληρώνεται κατ' ανάγκη βρίσκοντας ένα τέλος, αλλά μια αίσθηση συνέχειας... σαν κάτι που μας θυμίζει ότι υπάρχει πάντα η δυνατότητα να επανασυνδεθούμε με ό,τι είναι αληθινό, καθαρό και ειλικρινές στις ενδεχομένως εναπομεινουσες «στιγμές» μας.

Η παράσταση θα παρουσιαστεί το Σάββατο 22 Νοεμβρίου 2025, 20:30.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

kouroupakisa@kathimerini.com.cy

«Michael Kohlhaas»

Ένα διαχρονικό αίτημα για δικαιοσύνη ζωντανεύει στη σκηνή του Δημοτικού Θεάτρου Λευκωσίας, στο πλαίσιο του Διεθνούς Φεστιβάλ Λευκωσίας 2025, σε συνεργασία με την Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς που παρουσιάζουν το εμβληματικό κείμενο του Γερμανού ρομαντικού συγγραφέα Heinrich von Kleist, «Michael Kohlhaas», το οποίο παρουσιάζεται από το Yugoslav Drama Theatre, σε σκηνοθεσία του Boris Ljisević. Η ιστορία του Michael Kohlhaas, εμπνευσμένη από αληθινά γεγονότα, παραμένει εντυπωσιακά επίκαιρη ακόμα και δύο αιώνες μετά τη συγγραφή της. Ο Kleist αποτυπώνει με ένταση και διεισδυτικότητα το αδιέξοδο ενός δικαίου ανθρώπου απέναντι σε ένα άδικο σύστημα. Ο ήρωας του, έμπορος αλόγων και οικογενειάρχης, οδηγείται στην εξέγερση όταν, μετά από μια αδικία σε βάρος του, βλέπει το νομικό σύστημα να του γυρνά την πλάτη. Σάββατο 15 Νοεμβρίου, ώρα 8:30 μ.μ. Εισιτήρια more.com και το ταμείο του Δημοτικού Θεάτρου Λευκωσίας (Δευτέρα - Παρασκευή 10:00-13:00).

3ο Μεσαιωνικό Φεστιβάλ Κουρίου

Το φρενικό Μεσαιωνικό Φεστιβάλ Κουρίου είναι αφιερωμένο στα παιδιά, με δραστηριότητες που συνδυάζουν ψυχαγωγία και μάθηση μέσα από μεσαιωνικά παραμύθια, χωρίς να λείπουν όμως και οι απολαύσεις των μεγάλων, με τη γευστική της Κοιμητορίας, του κρασιού των βασιλέων! Το πρόγραμμα περιλαμβάνει: το Σάββατο 15 Νοεμβρίου, στις 5:00 μ.μ. στο Κάστρο Κολοσσίου Γεωσινγασία Κοιμητορίας, με τον Master

Στο πλαίσιο του Διεθνούς Φεστιβάλ Λευκωσίας 2025, σε συνεργασία με την Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς παρουσιάζεται το κείμενο του Γερμανού συγγραφέα Heinrich von Kleist, «Michael Kohlhaas», σε σκηνοθεσία του Boris Ljisević.

Η Γκαλερί

Marginalia από τις 14 Νοεμβρίου παρουσιάζει την έκθεση «Λόχμες» της Ελληνίδας εικαστικής Αίλας Παπούλα.

Sommelier Σωτήρη Νεοφυτίδη. Στις 5:30 μ.μ. Εργαστήριο για παιδιά, με τη Ραλού Τατσοπούλου, οι μικροί φίλοι θα γνωρίσουν τον μαγικό κόσμο της αφήγησης μέσα από παιχνίδια και δημιουργική έκφραση. Στις 7:00 θα παρουσιαστεί η παράσταση «Κόκκινη κλωστή δεμένη, στην ανέμη μπηρδεμένη...!»

Παραμύθια για μικρούς και μεγάλους, με επίκεντρο τον ήρωα Σπανό. Την Κυ-

ριακή 16 Νοεμβρίου, στις 5:00 ο Ευάγγελος Καραφωτιάς απαγγέλλει ποιήματα αφιερωμένα στο Κάστρο Κολοσσίου και στις 5:30 μ.μ. Η Κατερίνα Παπανικολάου, αρχαιολογική λειτουργός του Τμήματος Αρχαιοτήτων, μας ταξιδεύει στην ιστορία του μεσαιωνικού Κάστρου Κολοσσίου. Στις 6:00 η παράσταση «Μεσαιωνικά παραμύθια – Που δράκους άλλον τίποτε», με τη Μαρίνα Κατοσαρή

Η έκθεση «Papiers – Fountain of Desires» στην Isnotgallery, σε επιμέλεια Άντρου Ευσταθίου συγκεντρώνει έργα σε χαρτί δεκαεπτά καλλιτεχνών, διαφορετικών γενεών και εικαστικών προσεγγίσεων.

στην αφήγηση και τον Βαγγέλ Γέττο στη μουσική. Κάστρο Κολοσσίου. Εισόδος ελεύθερη.

Αφιέρωμα στον Σόλωνα Μιχαηλίδη

Η Κυπριακή Ακαδημία Επιστημών, Γραμμάτων και Τεχνών ανακοινώνει τη διοργάνωση Διήμερου Αφιερώματος προς

τιμήν του μεγάλου Μουσουργού Σόλωνα Μιχαηλίδη στις 15 και 16 Νοεμβρίου 2025. Το Αφιέρωμα συμπίπτει με τη συμπλήρωση εκατό εικοσι ετών από τη γέννηση του (1905–1979), και γίνεται σε συνεργασία με το Πολιτιστικό Ίδρυμα Σόλωνα Μιχαηλίδης και το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου. Το Αφιέρωμα περιλαμβάνει Συνέδριο στις 15 Νοεμβρίου 2025 (ώρα έναρξης 10:00), στο Αμφιθέατρο Β΄ του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου, μέσω του οποίου θα αναδειχθεί το πολυδιάστατο έργο του Μιχαηλίδη, ως Συνθέτη, Μαέστρου, Μουσικολόγου, Παιδαγωγού, καθώς και Συναυλία στις 16 Νοεμβρίου 2025 (ώρα έναρξης 20:00), στη Μουσική Ακαδημία ΑΡΤΕ, όπου θα ερμηνευθούν έργα του από διακεκριμένους μουσικούς. Εισόδος ελεύθερη. Πληροφορίες τηλέφωνο 22410064.

«Papiers: Fountain of Desires»

Η έκθεση «Papiers – Fountain of Desires» στην Isnotgallery, σε επιμέλεια Άντρου Ευσταθίου, συγκεντρώνει έργα σε χαρτί δεκαεπτά καλλιτεχνών, διαφορετικών γενεών και εικαστικών προσεγγίσεων. Τα έργα της έκθεσης συνθέτουν ένα μωσαϊκό δημιουργιών που εκτείνεται από θεμελιώδεις καλλιτέχνες της κυπριακής και ελληνικής εικαστικής σκηνής, έως καινοτόμους δημιουργούς πολλών και διαφορετικών γενεών, και φτάνει στη νέα γενιά που συνειδητά επιμένει στο χαρτί ως πεδίο πειραματισμού και έκφρασης. Το χαρτί είναι ο τόπος και ο χρόνος όπου η προεργασία, το μέτρημα, η προετοιμασία και η ιδέα σταδιακά μετατρέπονται σε πράξη. Έτσι, η διαδικασία γίνεται το έργο αυτό καθαυτό. Η γραφή μετατρέπεται σε ένα

διάλογο μεταξύ καλλιτέχνη, πρακτικής και κοινού. Τα έργα σε χαρτί φέρνουν μια ειλικρίνεια γιατί το συγκεκριμένο υλικό είναι ελεuthερία. Η ελευθερία της αρχής. Εκεί που όλα είναι ακόμα δυνατά. Εγκαίνια Παρασκευή, 14 Νοεμβρίου, ώρα 7:30 μ.μ. Διάρκεια: έως 31 Νοεμβρίου. Isnotgallery, Οδουσεώς 11, παλιά πόλη, Λευκωσία.

«Λόχμες» στην γκαλερί Marginalia

Η Γκαλερί Marginalia από τις 14 Νοεμβρίου παρουσιάζει την έκθεση «Λόχμες» της Ελληνίδας εικαστικής Αίλας Παπούλα. Όπως σημειώνει η ίδια η ζωγράφος: «Τοπία και Τόποι. Τόποι ως μεταμορφώσεις. Γιατί ένα τοπίο μπορεί να είναι πράγματι τοπίο, δηλαδή εκτός. Μπορεί όμως να είναι και η μεταμόρφωση μιας εμπειρίας από ένα σημείο, έναν χώρο που κάποτε κατοικήθηκε, που τώρα μπορεί να μην υπάρχει, όμως τα σημάδια του, εντός, είναι σαν κρυμμένα μέσα στις λόχμες της μνήμης μηνύματα, που λένε ότι αυτό το εκτός με κατοικεί ακόμη. [...] Λόχμες είναι πυκνές συστάδες κλαδιών, φυλλωμάτων και θάμνων. Χώροι μετάβασης από το άλλοτε στο αύριο και στο τώρα, από το φως στο σκοτάδι, αλλά και από το σκοτάδι στο φως». Έχει παρουσιάσει δουλειά της σε 23 ατομικές εκθέσεις μεταξύ των οποίων στην Αρτ Αθήνα και την Μπιενάλε Θεσσαλονίκης, και έλαβε μέρος σε πολλές ομαδικές εκθέσεις στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Γκαλερί Marginalia, Αρχ. Κυπριανού 15 Δ, Ε, Στρόβολος. Διάρκεια έως 6 Δεκεμβρίου. Πληροφορίες τηλέφωνο 99657080, www.marginaliagallery.com

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία

«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Διευθυντής: ΘΑΝΑΣΗΣ ΦΩΤΙΟΥ • Αρχισυντάκτης: ΚΩΣΤΗΣ ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ

Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελούς: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νικόλαου Σαρτιπόλου 2 & Λεωφ. Λυκαβηπού, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: +357 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Αναπληρωτής Διευθυντής: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ • Σύμβουλος έκδοσης: ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική ή κατά παράφραση ή διασκευή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογραφήσης ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Της **ΔΡΑΠΙΤΑΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ**

Δεν έκαναν τη χάρη στους εργοδότες και στην κυβέρνηση οι συντεχνίες να κάνουν αποδεκτό το διαφοροποιημένο πλαίσιο για την ΑΤΑ και να σφραγίσουν τη συμφωνία μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών. Μετά την αρχική θετική στάση των συνδικαλιστών απέναντι στο προσχέδιο μόνιμης συμφωνίας που παρουσίασε η κυβέρνηση, ακολούθησε υπαναχώρηση και απόρριψη του πλαισίου δηλώνοντας προβληματισμένοι σε σχέση με τις νέες προσεγγίσεις που συμπεριλήφθηκαν. Την ίδια ώρα, οι εργοδοτικές οργανώσεις, αν και αρχικά τοποθετήθηκαν αρνητικά, τελικά αποδέχθηκαν το διαφοροποιημένο πλαίσιο, καθώς ικανοποιήθηκαν σε δύο κείρια ζητήματα που είχαν θέσει.

Μετά από τους εργοδότες, ήρθε η σειρά των συνδικαλιστών να ζητήσουν διευκρινίσεις από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας Νίκο Χριστοδουλίδη σε σχέση με τις νέες προσεγγίσεις που διαφοροποιούν το πλαίσιο.

Ως εκ τούτου, ενώ η κυβέρνηση δήλωνε αισιόδοξη για επιτυχή κατάληξη στο ζήτημα, οι συνδικαλιστικές οργανώσεις εμφανίστηκαν ιδιαίτερα προβληματισμένες και δεν έκαναν αποδεκτό το πλαίσιο κατά τη σύσκεψη που πραγματοποιήσαν χθες το απόγευμα οι τέσσερις οργανώσεις που μετέχουν στον διάλογο για την ΑΤΑ – ΠΑΣΥΔΥ, ΣΕΚ, ΠΕΟ και ΔΕΟΚ. Παράλληλα, επισημάναν ότι λόγω του ότι υπάρχουν ζητήματα που χρειάζονται περαιτέρω συζήτηση θα ζητήσουν άμεση συνάντηση με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας τις επόμενες ημέρες.

Δύο αλλαγές

Ολοκληρώθηκε λίγο μετά τις 8 το βράδυ η κρίσιμη συνάντηση των συνδικαλιστικών οργανώσεων, με το θέμα της ΑΤΑ να παραμένει στην κορυφή της ατζέντας και την αγωνία να παρα-

Στόχος να πετύχουμε τη βέλτιστη συμφωνία συλλογικά, σημειώνουν οι συντεχνίες – Ικανοποιημένοι δηλώνουν οι εργοδότες από τις νέες προσεγγίσεις που επιτεύχθηκαν στο προσχέδιο μόνιμης συμφωνίας.

τείνεται και το ζήτημα να εξελισσεται σε ένα θρίλερ για γερά νύκτα.

Παρότι οι συντεχνίες είχαν αποδεχθεί εξ αρχής το προσχέδιο μόνιμης συμφωνίας που κατέθεσε η κυβέρνηση, χωρίς να τροποποιηθεί ούτε λέξη, οι αλλαγές που επιπλήσαν το Σαββατοκύριακο –κατόπιν διαβουλεύσεων με τους εργοδότες– προκάλεσαν έντονο προβληματισμό και ανησυχία στους συνδικαλιστές. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας επιδιώξε τη βολιδοσκοπήση των συντεχνιών με στόχο τη συναίνε-

ση στις δυο αλλαγές που επιτεύχθηκαν στο προσχέδιο της μόνιμης συμφωνίας για την ΑΤΑ. Ωστόσο, οι συντεχνίες εμφανίζονται επιφυλακτικές και ζητούν επίσημες, γραπτές δεσμεύσεις. Οι δύο βασικές αλλαγές που έκριναν θετικά οι εργοδότες και τους οδήγησαν στην αποδοχή του αναθεωρημένου πλαισίου, αφορούν πρώτον, την πρόνοια ότι απαιτούνται μέτρα από την εργοδοτική πλευρά ώστε οι υπουργοί να μπορούν να επεκτείνουν την εφαρμογή της ΑΤΑ και σε μη δικαιούσους • και δεύτερον, τη διευκρίνιση πως η αναπροσαρμογή

του κατώτατου μισθού δεν θα ακολουθεί τον ίδιο μηχανισμό με την ΑΤΑ, αλλά τη διαδικασία που προβλέπει ο νόμος – δηλαδή ανά διετία. Οι συντεχνίες υποστηρίζουν ότι δεν είναι δυνατόν ο τρόπος αναπροσαρμογής του κατώτατου μισθού να διαφοροποιείται από τον τρόπο αναπροσαρμογής των υπόλοιπων μισθών μέσω της ΑΤΑ. Εξάλλου, η θέση αυτή αποτέλεσε και τη βάση πάνω στην οποία οι 13 συνδικαλιστικές οργανώσεις στήριξαν την τελική τους απόφαση.

Στο επίκεντρο της συζήτησης τίθεται

και η απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, η οποία εστιάζει στην αναγκαιότητα επαρκών κατώτατων μισθών και ενίσχυσης των συλλογικών συμβάσεων. Η απόφαση, σύμφωνα με τους συνδικαλιστές, ενισχύει τη θέση τους για αξιοποίηση του θεσμού των συλλογικών συμβάσεων ως εργαλείου βελτίωσης της λειτουργίας της αγοράς εργασίας. Η συνδικαλιστική πλευρά υπογραμμίζει πως τα νέα δεδομένα απαιτούν αναπροσαρμογές και εις βάθος αξιολόγηση. «Ο χρόνος και το περιεχόμενο έχουν σημασία», τονίζουν χαρακτηριστικά,

Στην εξίσωση και η απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου για τους επαρκείς κατώτατους μισθούς και τις συλλογικές συμβάσεις.

επισημαίνοντας την ανάγκη επίτευξης συμφωνίας που θα διασφαλίζει τη συλλογικότητα και την κοινωνική συνοχή. Από την άλλη πλευρά, οι εργοδοτικές οργανώσεις δηλώνουν ικανοποιημένες από τις αλλαγές που έχουν συμπεριληφθεί στο προσχέδιο μόνιμης συμφωνίας για την ΑΤΑ, τονίζοντας τη σημασία της σταθερότητας και της προβλεψιμότητας στο εργασιακό τοπίο.

Το εργοδοτικό μέτωπο εμφανίζεται πλήρως συσπειρωμένο και ικανοποιημένο από τις αλλαγές που συμφωνήθηκαν με την κυβέρνηση στο προσχέδιο της μόνιμης συμφωνίας για την ΑΤΑ. Οι εργοδότες θεωρούν ότι οι βασικές τους θέσεις έγιναν αποδεκτές, με κύκλους να αναφέρουν χαρακτηριστικά πως «ο πρόεδρος Χριστοδουλίδης τούς τα έδωσε όλα», υπονοώντας ότι πλέον η μπάλα βρίσκεται στο γήπεδο των συντεχνιών, οι οποίες «οφείλουν» να αποδεχθούν το τελικό πλαίσιο.

Κομβικό ζήτημα για την εργοδοτική πλευρά παραμένει ο τρόπος αναπροσαρμογής του κατώτατου μισθού, ο οποίος –σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία– προβλέπεται κάθε δύο χρόνια, και όχι ετησίως. Οποιαδήποτε διαφοροποίηση στον μηχανισμό αυτό χαρακτηρίζεται από τους εργοδότες ως ζήτημα αρχής, και δηλώνουν κατηγορηματικά ότι δεν θα μπορούσαν να την αποδεχθούν.

Η επόμενη φάση του διαλόγου αναμένεται να είναι καθοριστική. Η δυναμική που έχει διαμορφωθεί γύρω από τις συλλογικές συμβάσεις και την ΑΤΑ δείχνει πως το «θρίλερ» απέχει πολύ από την ολοκλήρωσή του, με το ζητούμενο να παραμένει η επίτευξη μιας ισορροπημένης και λειτουργικής συμφωνίας για όλους.

Η απόφαση

Θετική απόφαση για τους εργαζόμενους από το Δικαστήριο της Ε.Ε. σχετικά με τον ευρωπαϊκό κατώτατο μισθό, καθώς αυτό επικυρώνει το μεγαλύτερο μέρος της Οδηγίας για επαρκείς κατώτατους μισθούς στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ωστόσο, ακυρώνει τη διάταξη που απαριθμεί τα κριτήρια τα οποία πρέπει υποχρεωτικά να λαμβάνουν υπόψη τα κράτη μέλη με νόμιμους κατώτατους μισθούς όταν καθορίζουν και επικαιροποιούν τους μισθούς αυτούς, καθώς και τον κανόνα που εμποδίζει τη μείωση των νόμιμων κατώτατων μισθών στην περίπτωση αυτόματης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής τους.

Η απόφαση ήρθε έπειτα από προσφυγή της Δανίας στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ζητώντας να ακυρωθεί στο σύνολό της η οδηγία για επαρκείς κατώτατους μισθούς στην Ε.Ε. Η χώρα υποστηρίζει, μεταξύ άλλων, ότι η οδηγία παραβιάζει την κατανόηση των αρμοδιοτήτων μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών, επειδή συνεπάγεται άμεση επέμβαση στους τομείς του καθορισμού των αμοιβών εντός της Ένωσης και του δικαιώματος του συνεταίριζέσθαι, για τους οποίους αρμόδια, σύμφωνα με τις Συνθήκες, είναι τα κράτη μέλη.

Αναζητώντας επενδυτές, παρατείνεται ο διαγωνισμός για το Πεντάκωμο

Στόχος η ενίσχυση του ενδιαφέροντος – Διαφοροποιήθηκαν ορισμένοι όροι που αφορούν την εμπειρία των ενδιαφερόμενων μερών

Της **ΔΡΑΠΙΤΑΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ**

Νέα προθεσμία έδωσε το υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας στον διαγωνισμό για την εξεύρεση στρατηγικού επενδυτή για το πολυσυζητημένο Τεχνολογικό Πάρκο στο Πεντάκωμο. Η καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών, που κανονικά έληγε σήμερα, 12 Νοεμβρίου, μεταφέρεται για τις 10 Δεκεμβρίου, έπειτα από σχετικό αίτημα δυο ενδιαφερόμενων μερών.

Όπως πληροφορούμαστε, παρότι κατά την πρόσφατη ενημερωτική συνάντηση εκδηλώθηκε ενδιαφέρον, με τη συμμετοχή υποψηφίων επενδυτών ανάμεσά τους και εταιρείες με εμπειρία σε παρόμοια έργα μικρότερης κλίμακας, το ενδιαφέρον αυτό δεν έχει ακόμη μετουσιωθεί σε ουσιαστική συμμετοχή στον διαγωνισμό. Σημειώνεται ότι ενδιαφέρον για την ανάπτυξη του Τεχνολογικού Πάρκου Πεντακώμου επέδειξαν επενδυτές από Κίνα, Ινδία, ΗΠΑ, Ισραήλ, αλλά και από τη Μέση Ανατολή.

Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», το έργο τράβηξε την προσοχή τόσο Κυπρίων όσο και ξένων επενδυτών. Ωστόσο, μόνο δύο από αυτούς επέβαλαν συγκεκριμένες παρατηρήσεις επί των όρων της προκήρυξης και ζήτησαν παράταση της διαδικασίας προκειμένου να έχουν χρόνο να επεξεργαστούν τα δεδομένα. Το Υπουργείο έκανε δεκτό το αίτημα, δίνοντας περιθώριο ενός μήνα, με στόχο όχι μόνο τη διευκόλυνση των ήδη ενδιαφερόμενων μερών, αλλά και την προσέλκυση νέων επενδυτών, ώστε να ενισχυθεί ο ανταγωνισμός και να εξεταστεί το ενδεχόμενο δημιουργίας κοινοπραξίας.

Προς αυτά την κατεύθυνση, το Υπουργείο έχει προχωρήσει και σε αναθεώρηση συγκεκριμένων όρων του διαγωνισμού, επικεντρώντας να εξερέθιστους καταλλήλοτερους επενδυτές για τη συγκεκριμένη ανάπτυξη, χωρίς όμως να τροποποιούνται τα υφιστάμενα φορολογικά κίνητρα.

Υπενθυμίζεται ότι η παρούσα είναι η τρίτη προσπάθεια της κυβέρνησης για εξεύρεση στρατηγικού επενδυτή, καθώς προηγούμενες διαδικασίες απέβησαν άκαρπες. Η επιτυχία της τρέχουσας προκήρυξης θεωρείται κρίσιμη για την υλοποίηση του οράματος δημιουργίας ενός σύγχρονου Τεχνολογικού Πάρκου, που θα αποτελέσει σημείο αναφοράς για την καινοτομία και την ψηφιακή ανάπτυξη στην Κύπρο.

Υψηλές προδιαγραφές

Όπως καταδεικνύεται από το αρμόδιο Υπουργείο, τα έγγραφα που αφορούν τους όρους του διαγωνισμού έχουν διαφοροποιηθεί ως προς το σκέλος της απαιτούμενης εμπειρίας των ενδυνάμει επενδυτών. Ειδικότερα, όπως προκύπτει, ο πύχνης έχει ανέβει σε σχέση με τα κριτήρια εμπειρίας για όσους εκδηλώσουν ενδιαφέρον να αναλάβουν το έργο στο Πεντάκωμο, καθώς το Υπουργείο επιδιώκει να διασφαλίσει τη βιωσιμότητα της ανάπτυξης.

Ως εκ τούτου, σε ό,τι αφορά την εμπειρία της εταιρείας ή της κοινοπραξίας που θα αναλάβει την ανάπτυξη του τεχνολογικού πάρκου, προβλέπεται ότι όπως έχει αναλάβει την υλοποίηση τουλάχιστον 30.000 τετραγωνικών μέτρων παρόμοιων αναπτύξεων και έχει ολοκληρώσει αντίστοιχα έργα.

Την ίδια στιγμή, δεν έχει υπάρξει οποιαδήποτε προσθήκη φορολογικών ή άλλων οικονομικών κινήτρων που να συνοδεύουν την επένδυση. Αξίζει να σημειώσουμε ότι ο πρόεδρος του ΕΒΕ Λεμεσού, Ανδρέας Τσουλόφτας, υπογράμμισε την ανάγκη αύξησης του συντελεστή δόμησης της περιοχής, επισημαίνοντας ότι ένα τέτοιο μέτρο θα προσδώσει προστιθέμενη αξία τόσο στην περιοχή όσο και στην ίδια την ανάπτυξη. Ο κ. Τσουλόφτας τόνισε ότι ένα από τα βασικά ζητήματα που εντοπίστηκαν σε σχέση με τον διαγωνισμό για το έργο αφορά την ανεπάρκεια των προσφερόμενων κινήτρων, κυρίως λόγω του χαμηλού συντελεστή δόμησης,

Δεν άλλαξε οτιδήποτε σε ό,τι αφορά τα φορολογικά και πολεοδομικά κίνητρα. Το ΕΒΕ Λεμεσού επισημαίνει την ανάγκη για αύξηση του συντελεστή δόμησης.

Αναφορικά με την εμπειρία της εταιρείας ή της κοινοπραξίας που θα αναλάβει την ανάπτυξη του Τεχνολογικού Πάρκου, προβλέπεται όπως έχει αναλάβει την υλοποίηση τουλάχιστον 30.000 τετραγωνικών μέτρων παρόμοιων αναπτύξεων και έχει ολοκληρώσει αντίστοιχα έργα.

ο οποίος περιορίζει τις δυνατότητες αξιοποίησης της περιοχής.

«Τα κίνητρα δεν ήταν ικανοποιητικά λόγω του χαμηλού συντελεστή δόμησης – απαιτούνται βελτιώσεις ώστε η επένδυση να καταστεί πιο ελκυστική», δήλωσε χαρακτηριστικά ο κ. Τσουλόφτας.

Ο ρόλος

Επτά βασικά πεδία ευθύνης θα συμπεριλαμβάνει η δημόσια σύμβαση που θα υπογραφεί με τον επενδυτή ο οποίος θα αναλάβει την ανάπτυξη του τεχνολογικού πάρκου στο Πεντάκωμο.

Σύμφωνα με τα έγγραφα του διαγωνισμού, ο επενδυτής που θα αναλάβει την ανάπτυξη του Τεχνολογικού Πάρκου στο Πεντάκωμο καλείται να διεκπεραιώσει επτά διαφορετικές υπηρεσίες, που καταδεικνύουν την

πολυδιάστατη φύση του έργου. Πιο συγκεκριμένα, στη σύμβαση θα περιλαμβάνεται η παροχή υπηρεσιών διαχείρισης και αξιοποίησης ακινήτων, η ενοίκιαση ή χρηματοδοτική μίσθωση ιδιόκτητων ακινήτων, η ενοίκιαση ή χρηματοδοτική μίσθωση ακινήτων που προορίζονται για κατοικία, η εκτέλεση κατασκευαστικών εργασιών, η αποπεράτωση κτιρίων, τα κατασκευαστικά έργα πολιτικού μηχανικού (ολόκληρα ή τμηματικά) και η παροχή γενικών επιχειρηματικών και διοικητικών συμβουλευτικών υπηρεσιών.

Ο στρατηγικός επενδυτής καλείται να αναλάβει, ουσιαστικά, τον πλήρη σχεδιασμό, ανάπτυξη, αξιοποίηση και διαχείριση του πάρκου, μετατρέποντας το Πεντάκωμο σε τεχνολογικό κόμβο με προστιθέμενη αξία για την οικονομία της Κύπρου.

Τα κίνητρα

Όπως επισημαίνεται στο έγγραφο του διαγωνισμού, η κυβέρνηση έχει δεσμευτεί να προσφέρει ένα ολοκληρωμένο πακέτο κινήτρων στον επιτυχόντα προσφοροδότη για την ανάπτυξη και λειτουργία του Επιστημονικού και Τεχνολογικού Πάρκου. Αυτά τα κίνητρα έχουν σχεδιαστεί για να ενθαρρύνουν τις επενδύσεις, να βελτιστοποιήσουν τις διοικητικές διαδικασίες και να διασφαλίσουν τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του έργου.

Για να διασφαλιστεί ότι το Τεχνολογικό Πάρκο αποτελεί έργο ώριμο για επένδυση, η κυβέρνηση είναι σε θέση να παρέχει χρηματοδότηση και βασικές υποδομές, όπως δίκτυα μεταφορών και κοινής ωφέλειας, κατασκευή εγκαταστάσεων, πρόσθετες υποδομές και οικονομική στήριξη στον στρατηγικό επενδυτή για την ανάπτυξη της υποδομής.

Διευκρινίζεται ότι η εν λόγω οικονομική στήριξη θα ισχύσει για επενδύσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια των πρώτων πέντε ετών, υπό την προϋπόθεση της συμμόρφωσης με το συμφωνημένο χρονοδιάγραμμα της ανάπτυξης. Αξίζει να σημειωθεί ότι η μέγιστη χορηγία, η οποία δύναται να δοθεί, περιορίζεται στα €10 εκατ.

Ο σχεδιασμός, η χρηματοδότηση, η ανάπτυξη και η λειτουργία του Επιστημονικού και Τεχνολογικού Πάρκου αναμένεται να διαμορφωθούν βάσει ευρωπαϊκού κανονισμού που σχετίζεται με οικονομικές ενισχύσεις για ερευνητικές υποδομές, υποδομές δοκιμών και πειραμάτων και clusters καινοτομίας.

Στο πλαίσιο της φάσης Β, ο προσφοροδότης, ο οποίος θα επιλεγεί, ενδέχεται να υποχρεωθεί να υποβάλει πλήρη οικονομική και τεχνική τεκμηρίωση για να καταστεί δυνατή η επαλήθευση της συμμόρφωσης με τις σχετικές διατάξεις, συμπεριλαμβανομένου του ορισμού των επιλέξιμων επενδυτικών δαπανών, των ισχυόντων ορίων της ενίσχυσης, των όρων πρόσβασης και τιμολόγησης και των λογιστικών απαιτήσεων.

Το έργο θα αναπτυχθεί με τη μέθοδο της σύμβασης μίσθωσης γης με αρχική διάρκεια 33 ετών, προσφέροντας μακροπρόθεσμη σταθερότητα στους επενδυτές.

Η συμφωνία περιλαμβάνει τη δυνατότητα ανανέωσης για δύο επιπλέον περιόδους, διασφαλίζοντας τη συνέχεια και επιτρέποντας τη βιώσιμη ανάπτυξη εντός του Τεχνολογικού Πάρκου.

Η ακαθάριστη έκταση γης που έχει οριστεί για το έργο ανέρχεται σε 192.620 τ.μ., με κατά προσέγγιση καθαρή χρησιμοποίηση επιφάνεια 134.834 τ.μ., μετά την κατανόμή του 30% για τη δημιουργία εσωτερικού οδικού δικτύου, δημόσιου ανοικτού χώρου και κοινοτικών εγκαταστάσεων (μετά την αφαίρεση της επιφάνειας γης που ορίζεται από την πρόβλεψη του κύριου οδικού δικτύου).

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Σε δανεισμό και εκτός Κύπρου στρέφουν την προσοχή τους οι τράπεζες στην Κύπρο, σε μία προσπάθεια διεύρυνσης του «pool» των πελατών και των πρότζεκτ που δανειζούν. Η Τράπεζα Κύπρου, στα αποτελέσματα που παρουσίασε, υπέδειξε πως ο νέος δανεισμός που δόθηκε στην Κύπρο στο τρίτο τρίμηνο 2025 ανήλθε σε 635 εκατ. ευρώ, έναντι 760 εκατ. ευρώ κατά το δεύτερο τρίμηνο 2025 και με ισχυρό νέο δανεισμό λόγω εποχικότητας που ανήλθε σε 842 εκατ. ευρώ κατά το πρώτο τρίμηνο του 2025, μειωμένος κατά 17% σε τριμηνιαία βάση. Πέραν όμως των δεδομένων αυτών, ο νέος δανεισμός που δόθηκε κατά το εννεάμηνο του 2025 ανήλθε σε 2,2 δισ. ευρώ, αυξημένος κατά 31% σε ετήσια βάση, αντανακλώντας αύξηση σε όλους τους επιχειρηματικούς τομείς, και προέρχεται κυρίως από δάνεια στον τομέα διεθνών εργασιών και από δάνεια σε επιχειρήσεις. Από τον Δεκέμβριο 2024 δε, το καρτοφυλλάκιο εξυπηρετούμενων δανείων αυξήθηκε κατά 6%, σε 10,7 δισ. ευρώ, αντικατοπτρίζοντας αύξηση σε όλους τους επιχειρηματικούς τομείς, υποστηριζόμενη κυρίως από την αύξηση σε δάνεια στον τομέα διεθνών εργασιών και σε δάνεια σε επιχειρήσεις ύψους 23% σε ετήσια βάση που ανέρχονται σε περίπου 1,2 δισ. ευρώ στο εννιάμηνο 2025.

Εμβαθύνοντας στο μίγμα των δανείων και ερωτηθείς σχετικά από την «Κ» ο CEO της Τράπεζας Κύπρου, κ. Πανίκος Νικολάου, ξεκαθάρισε πως τα δάνεια εξωτερικού ναι μεν έχουν βοηθήσει στην αύξηση του δανεισμού, αλλά τόνισε πως το 90% του δανεισμού του Συγκροτήματος έχει δοθεί στην Κύπρο. Στο εννιάμηνο του 2025 τα δάνεια του «εξωτερικού» υπέδειξε πως αφορούν Ελλάδα, τον τομέα της ναυτιλίας και διεθνή κοινοπρακτικά. Αναλυτικότερα, τα νέα δάνεια του εξωτερικού, για το λεγόμενο «international book», αποτελούνται κατά 50% από διεθνή επιχειρηματικά (international corporate), κατά 28% σε ναυτιλία (shipping) και κατά 22% από κοινοπρακτικά (syndicated).

Όσον αφορά στα προαναφερθέντα,

Τα καθαρά έσοδα από τόκους για το εννεάμηνο του 2025 ανήλθαν σε 548 εκατ., σε σύγκριση με 624 εκατ. για το αντίστοιχο εννεάμηνο 2024, μειωμένα κατά 12% σε ετήσια βάση.

1,2 δισ. δανείων, κατά την παρουσίαση των αποτελεσμάτων ο κ. Νικολάου σχολίασε πως είναι διαφοροποιημένα (diversified). Υπέδειξε ότι, 468 εκατ. ευρώ έχουν δοθεί στην Ελλάδα, ενώ στη ναυτιλία 331 εκατ. ευρώ. Ειδικότερα για τη ναυτιλία εξήγησε πως είναι περίπου 13 «συγκροτήματα», με περίπου 25 εκατ. στο κάθε συγκρότημα και αντιστοιχούν σε 40 περίπου πλοία, άρα 8 εκατ. στο κάθε πλοίο.

Ο κ. Νικολάου τόνισε παράλληλα ότι η στρατηγική του Συγκροτήματος για νέο δανεισμό θα μεγαλώνει περίπου όσο μεγαλώνει και η κυπριακή οικονομία. Η αύξηση των δανείων εντός Κύπρου ήταν 4% στο εννεάμηνο και αντιστοιχεί στο 90% των συνολικών δανείων, ενώ τα εταιρικά δάνεια στην Κύπρο αυξήθηκαν 5% στο εννεάμηνο του 2025. Συνολικά, ο στόχος για αύξηση του δανειακού καρτοφυλλακίου ύψους περίπου

4% αναμένεται να ξεπεραστεί, υποστηριζόμενος κυρίως από τα δάνεια στον τομέα διεθνών εργασιών.

Προετοιμάζεται για Ινδία

Η «Κ» ρώτησε και για το εγχείρημα της Τράπεζας Κύπρου, που αφορά στην Ινδία και τη δημιουργία του «IBU India Hub». Ο CEO της Τράπεζας Κύπρου απάντησε πως, η Ινδία για την Τράπεζα Κύπρου δεν υπάρχει ακόμα στους «αριθ-

μούς» της, ενώ εξήγησε ότι η παρουσία ενός Γραφείου Αντιπροσωπείας (rep-office) στην Ινδία έρχεται με χαμηλό κόστος. «Αν πετύχει αυτό το εγχείρημα μπορεί να προσδώσει εισοδήματα, δεν υπάρχουν ακόμα στόχοι, ενώ έχει γίνει προεργασία για να γίνει αίτηση για λήψη άδειας Γραφείου. Πρακτικά, κτιζουμε μια υποδομή να υπάρχει, αν και εφόσον χρειαστεί», σχολίασε.

Η εκτελεστική διευθύντρια Διευθύν-

Ποντάρει στον δανεισμό και εκτός Κύπρου η BOC

Ο νέος δανεισμός που δόθηκε κατά το εννεάμηνο του 2025 ανήλθε σε 2,2 δισ., αυξημένος κατά 31% σε ετήσια βάση

Η Ινδία για την Τράπεζα Κύπρου δεν υπάρχει ακόμα στους «αριθμούς» της, ενώ ο CEO της, κ. Νικολάου, εξήγησε ότι η παρουσία ενός Γραφείου Αντιπροσωπείας (rep-office) στην Ινδία έρχεται με χαμηλό κόστος.

Δόθηκαν 2 εκατ. δανείων στην Κύπρο από τη Wolt

Χρηματοδοτικό εργαλείο, που δημιουργήθηκε σε συνεργασία με τη FinTech εταιρεία Finmid, το προϊόν «Wolt Capital»

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Ποσό σχεδόν 2 εκατομμυρίων ευρώ έχει δανείσει σε μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις η εταιρεία Wolt, η πλατφόρμα μέσω της οποίας συνδέονται καταναλωτές, τοπικές επιχειρήσεις και διανομείς. Από το 2024 οι κυπριακές μικρομεσαίες επιχειρήσεις έχουν πρόσβαση σε κεφάλαιο μέσω του «Wolt Capital», με περισσότερες από 1.500 επιχειρήσεις να είναι ήδη επιλέξιμες. Σύμφωνα με τα μέχρι τώρα δεδομένα, το «Wolt Capital» έχει ήδη προχωρήσει σε χρηματοδότηση του 10% των επιλέξιμων επιχειρήσεων, με το ποσό της χρηματοδότησης να φτάνει σήμερα τα 1,98 εκατ. ευρώ.

Την ίδια ώρα, η εταιρεία Wolt μέσω του Wolt Capital μπορεί να δώσει δανεισμό ύψους μέχρι 18,1 εκατ. ευρώ, από το οποίο μπορούν επιλέξιμες εταιρείες να δανειστούν. Σύμφωνα με δηλώσεις των επικεφαλής της εταιρείας που παραβρέθηκαν στην Κύπρο την προηγούμενη εβδομάδα, το Wolt Capital που παρουσιάστηκε το 2024, πρόκειται για ένα εργαλείο προσίτης χρηματοδότησης για κάλυψη επιχειρηματικών αναγκών. Όπως είπε ο γενικός διευθυντής της Wolt Κύπρου, κ. Ανδρέας Παπαγιάν-

Η Wolt ξεκίνησε από τη Φινλανδία το 2014 και δραστηριοποιείται σε περισσότερες από 30 χώρες, αποτελώντας κομμάτι της Doordash από το 2022.

νης, ήδη, δεκάδες μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις στην Κύπρο το έχουν αξιοποιήσει για να επενδύσουν στην ανάπτυξη τους και να ενισχύσουν τη δραστηριότητά τους, ενώ παρακάμπτονται οι κλασικοί τρόποι χρηματοδότησης που απαιτούν αυστηρά κριτήρια

και χρόνο. Όπως εξήγησε δε, υπάρχει άμεση εικόνα της Wolt πάνω στην επιχείρηση που αιτείται δανεισμού, καθώς η Wolt «βλέπει» κάθε ώρα, κάθε στιγμή την εικόνα της. Όπως υπέδειξε, τέτοια «real - time» πληροφόρηση δεν έχουν καν οι τράπεζες, καθώς μία επιχείρηση μπορεί να αιτηθεί δάνειο στις τράπεζες

βάσει της περσινής και της προπερσινής επίδοσής της και όχι της παρούσας κατάστασής της που είναι και το πιο σημαντικό.

Το πρόγραμμα εντάσσεται στο πλαίσιο της στρατηγικής της Wolt για επέκταση σε νέες αγορές και υπηρεσίες, ενώ πρόκειται για χρηματοδοτικό εργα-

λείο που δημιουργήθηκε σε συνεργασία με τη FinTech εταιρεία Finmid. Σύμφωνα με το πρόγραμμα, η χρηματοδότηση γίνεται χωρίς επιτόκια, μόνο με σταθερό κόστος υπηρεσίας και απευθύνεται κυρίως σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις του λιανεμπορίου και της εστίασης που θέλουν να αναπτυχθούν, να εκσυγχρο-

νουν Οικονομικές Διαχειρίσεις της BOC, κ. Ελίζα Λειβαδιώτου, πρόσθεσε από πλευράς της ότι το εγχείρημα του Rep-Office είναι σε αρχικό στάδιο ακόμα, αλλά γενικότερα είπε πως η Τράπεζα λειτουργεί με ομάδες επικεντρωμένες στην Κύπρο και για σκοπούς εξυπηρέτησης και για σκοπούς δανεισμού, για όλες τις χώρες.

Ο νέος δανεισμός

Ο νέος δανεισμός που δόθηκε κατά το γ' τρίμηνο 2025 αποτελείτο από δάνεια σε μεγάλες επιχειρήσεις ύψους 249 εκατ. ευρώ, δάνεια σε ιδιώτες (λιανικής τραπεζικής) ύψους 207 εκατ. ευρώ (εκ των οποίων στεγαστικά δάνεια ύψους 136 εκατ. ευρώ), δάνεια σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις ύψους 51 εκατ. ευρώ και δάνεια στον τομέα διεθνών εργασιών ύψους 128 εκατ. ευρώ.

Στο εννιάμηνο του 2025, τα καθαρά δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες του Συγκροτήματος ανήλθαν σε 10,6 δισ. ευρώ (σε σύγκριση με 10,5 δισ. στα τέλη Ιουνίου 2025 και 10,1 δισ. στα τέλη 2024), αυξημένα κατά 5% από τον Δεκέμβριο 2024.

Έπεσαν τα επιτοκιακά έσοδα

Τα καθαρά έσοδα από τόκους για το εννεάμηνο του 2025 ανήλθαν σε 548 εκατ., σε σύγκριση με 624 εκατ. για το αντίστοιχο εννεάμηνο 2024, μειωμένα κατά 12% σε ετήσια βάση.

Η ετήσια μεταβολή αντανακλά κυρίως τη μείωση των επιτοκίων αναφοράς, η οποία αντισταθμίστηκε εν μέρει από τις ενέργειες αντιστάθμισης που πραγματοποιήθηκαν, από τη συνεχιζόμενη αύξηση της ρευστότητας ως αποτέλεσμα της αύξησης των καταθέσεων, καθώς και από την αύξηση του δανειακού καρτοφυλλακίου.

Τα καθαρά έσοδα από τόκους για το γ' τρίμηνο 2025 παρέμειναν ανθεκτικά και ανήλθαν σε 180 εκατ. (σε σύγκριση με 182 εκατ. για το β' τρίμηνο 2025, ελαφρώς μειωμένα κατά 1% σε τριμηνιαία βάση), καθώς η ανατιμολόγηση των δανείων σε χαμηλότερα επιτόκια αντισταθμίστηκε εν μέρει από την αύξηση των δανείων και των καταθέσεων καθώς και από τις ενέργειες αντιστάθμισης.

Πιο χαμηλά από ποτέ τα ΜΕΔ

Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια (ΜΕΔ) με βάση την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών, στην Τράπεζα Κύπρου μειώθηκαν κατά 55 εκατ., ή 29%, σε τριμηνιαία βάση, σε 134 εκατ. στο εννιάμηνο του 2025 (σε σύγκριση με 189 εκατ. στα τέλη Ιουνίου 2025 και 202 εκατ. ευρώ στα τέλη του 2024). Η μείωση των ΜΕΔ κατά το τρίτο τρίμηνο 2025 αποτελείται από καθαρή οργανική μείωση ύψους 20 εκατ. και περαιτέρω μείωση ύψους 35 εκατ. που αφορά τη συμφωνία για πώληση ΜΕΔ. Ως αποτέλεσμα, τα ΜΕΔ μειώθηκαν στο 1,2% του συνόλου των μεικτών δανείων στο εννιάμηνο 2025, σε σύγκριση με 1,8% στα τέλη Ιουνίου 2025 και 2% στα τέλη του 2024. Το ποσοστό κάλυψης των ΜΕΔ ανέρχεται σε 124% στο εννιάμηνο, σε σύγκριση με 96% τον Ιούνη του 2025 και 82% στα τέλη του 2024.

νιστούν και να υλοποιήσουν το επιχειρηματικό πλάνο που έχουν κατά νου.

Θα πρέπει να υπογραμμισθεί ότι, δανεισμό μπορούν να λάβουν μόνο εταιρείες και όχι φυσικά πρόσωπα. Η κατάθεση του ποσού γίνεται στον τραπεζικό λογαριασμό του αιτητή σε διάστημα μιας με δύο εργάσιμων ημερών από την έγκριση του αιτήματος, ενώ η αποπληρωμή γίνεται αυτόματα βάσει των πωλήσεων στην πλατφόρμα, χωρίς επιτόκιο, αλλά με ένα σταθερό ποσό αμοιβής που συμφωνείται πριν την εκταμίευση της χρηματοδότησης.

Με την Doordash από το 2022

Η Wolt ξεκίνησε από τη Φινλανδία το 2014 και δραστηριοποιείται σε περισσότερες από 30 χώρες, αποτελώντας κομμάτι της Doordash από το 2022. Στην Κύπρο η Wolt ξεκίνησε τη λειτουργία της το 2020 και σήμερα έχει παρουσία σε 5 πόλεις (Λευκωσία, Λεμεσό, Λάρνακα, Πάφο και Ελ. Περ. Αμμοχώστου). Βάσει στοιχείων, η εταιρεία συνεργάζεται με πάνω από 4.000 επιχειρήσεις και 3.000 διανομείς, ενώ η ομάδα της Wolt έχει πλέον περισσότερους από 100 εργαζόμενους, και λειτουργεί 8 καταστήματα Wolt Market σε όλη τη χώρα. Σύμφωνα με τα στοιχεία που είναι διαθέσιμα, καταγράφηκε περίπου 200% αύξηση πωλήσεων το 2024 σε σχέση με το 2022, ενώ διηγήφια ανάπτυξη καταγράφηκε και την περίοδο 2023 - 2024.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που δόθηκαν από την εταιρεία, 2.000 και πλέον νέες επιχειρήσεις εντάχθηκαν στην πλατφόρμα τα τελευταία τρία χρόνια, ενώ το Wolt Market, το δίκτυο σούπερ μάρκετ της Wolt, σημειώνει μέση ετήσια αύξηση πωλήσεων της τάξης του 213%. Σημειώνεται πως, από την έναρξη δραστηριότητάς της Wolt στην Κύπρο, πάνω από 10.000 διανομείς έχουν συνεργαστεί με την εταιρεία.

Από την έναρξη δραστηριότητάς της Wolt στην Κύπρο, πάνω από 10.000 διανομείς έχουν συνεργαστεί με την εταιρεία.

Η Κύπρος κομβικός παίκτης στην ενεργειακή πολιτική της Ε.Ε.

Θετική αποτίμηση της σύγκλησης του σχήματος 3+1 και της διακυβερνητικής διατλαντικής συνεργασίας

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Με θετικό πρόσημο ολοκλήρωσε τις εργασίες του το υπουργικό και επιχειρηματικό forum της Διατλαντικής Συνεργασίας για την Ενέργεια (P-TEC) που πραγματοποιήθηκε το περασμένο Σαββατοκύριακο στην Αθήνα. Σε μια δεύτερη αποτίμηση των αποτελεσμάτων της διάσκεψης η έντονη αμερικανική παρουσία σηματοδοτεί μια νέα αρχή στα γεωπολιτικά της ευρύτερης περιοχής, με αιχμή του δόρατος την οικονομική διπλωματία μέσω της ενέργειας. Οι συμφωνίες που υπεγράφησαν το διήμερο στην ελληνική πρωτεύουσα μεταφράζονται ως

Αλεξανδρούπολη. Σύμφωνα με τους πρώτους σχεδιασμούς, το κυπριακό Φ.Α. και άλλες ποσότητες από την περιοχή θα υλοποιούνται στην Αίγυπτο και από εκεί με πλοία LNG θα μεταφέρονται στην Αλεξανδρούπολη όπου θα διοχετεύονται στον κάθετο διάδρομο Φ.Α.

LNG από Κύπρο

Η λειτουργία του κάθετου διαδρόμου Φ.Α. σε συνδυασμό με τις προοπτικές αναβίωσης του αγωγού EastMed αναπερνούν και τις κυπριακές φιλοδοξίες για την κατασκευή τερματικού υδροπαικούς Φ.Α. επί κυπριακού εδάφους. Τον διαχρονικό στόχο για ένα τερματικό

Οι υπουργοί Κύπρου-Ελλάδας, Ισραήλ και ΗΠΑ υπέγραψαν μνημόνιο συναντίληψης για την τροφοδοσία του κάθετου αγωγού φυσικού αερίου και με ποσότητες από τα κοιτάσματα της Ανατολικής Μεσογείου.

LNG στο Βασιλικό ενισχύει και η πολιτική του Ισραήλ όπως αυτή εκφράστηκε στη σύνοδο των 3+1 στην Αθήνα. Ο υπουργός Ενέργειας

του Ισραήλ Ελι Κοέν έθεσε στο τραπέζι της Συνόδου την ανάγκη σύνδεσης του δικτύου της χώρας του με την Κύπρο. Μάλιστα, όπως

πληροφορείται η «Κ», ο Ισραηλινός αξιωματούχος έφερε ως παράδειγμα την κίνηση της ελλαδικής εταιρείας Energean που δραστηριοποιείται εντός της ισραηλινής ΑΟΖ για κατασκευή αγωγού που θα μεταφέρει ποσότητες Φ.Α. στην Κύπρο. Η υλοποίηση ενός έργου όπως αυτό θα μπορούσε να δώσει πρακτικές λύσεις ούτως ώστε κάποιες από τις ποσότητες αυτές να υδρογονοποιηθούν και να μεταφερθούν με πλοία στον κάθετο αγωγό Φ.Α., έλεγαν έγκυροι αναλυτές στην «Κ». Εδώ πρέπει να υπενθυμίσουμε πως η Energean έχει προτείνει την κατασκευή ενός αγωγού που θα ενώσει την Κύπρο με τα ισραηλινά κοιτάσματα για εφοδιασμό της εσωτερικής αγοράς με Φ.Α. Επίσης ένα από τα σενάρια επαναφοράς του αγωγού EastMed, όπως έγραψε η «Κ» της περασμένης Κυριακής, θέλει την κατασκευή, σε πρώτη φάση, ενός τμήματος από το Ισραήλ στην Κύπρο όπου το Φ.Α. θα υδρογονοποιείται και στη συνέχεια θα μεταφέρεται στις αγορές με πλοία LNG. Μια εναλλακτική λύση προκειμένου να ξεπεραστούν τεχνικές και οικονομικές δυσκολίες ανάπτυξης του αγωγού από το Ισραήλ έως την Κρήτη.

Το ηλεκτρικό καλώδιο στις Βρυξέλλες

Στη σύνοδο των 3+1 τέθηκε από πλευράς Κύπρου και το θέμα της ηλεκτρικής διασύνδεσης Κύπρου με το ευρωπαϊκό ηλεκτρικό σύστημα μέσω της Ελλάδας. Ο υπουργός Ενέργειας Γιώργος Παπαναστασίου εστίασε στην αναγκαioτητα υλοποίησης του ενεργειακού έργου για Κύπρο και Ελλάδα, με τον Ισραηλινό υπουργό Ενέργειας να αναφέρει πως το Ισραήλ επιθυμεί τη διασύνδεση της χώρας του με την Κύπρο. Το θέμα του καλωδίου θα τεθεί στην Ε.Ε. από Κύπρο και Ελλάδα. Ο κ. Παπαναστασίου θα έχει συνάντηση με τον Ευρωπαίο επίτροπο Ενέργειας και Στέγασης Νταν Γόργκενσεν και τον υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας της Ελλάδας Σταύρο Παπασταύρου. Στο επίκεντρο της τριμερούς συζήτησης θα βρεθεί η αποτίμηση της προόδου που έχει σημειωθεί στο έργο της ηλεκτρικής διασύνδεσης Ελλάδας-Κύπρου και ο καθορισμός των επόμενων βημάτων για την υλοποίησή του. Προηγουμένως οι υπουργοί Κύπρου και Ελλάδας θα έχουν κατ' ιδίαν συνάντηση προκειμένου να συντονίσουν τα βήματά τους. Στη συνάντηση με τον Ευρωπαίο αξιωματούχο θα τεθεί η κοινή θέση Κύπρου και Ελλάδας πως η Ε.Ε. θα πρέπει να έχει εντονότερη παρουσία στο έργο, με το σκεπτικό ότι πρώτιστα πρόκειται για ευρωπαϊκό έργο.

Οου!

online
Στεγαστικό
Δάνειο
πιο γρήγορα από ποτέ!

- Αίτηση **24/7** από οπουδήποτε
- Απάντηση εντός **24 ωρών**
- Μάθε online** τη δόση σου και πόσα μπορείς να δανειστείς

Μετρά στο σχέδιο **pronom/a**

Τράπεζα Κύπρου

Προειδοποίηση:

Η Τράπεζα διατηρεί το δικαίωμα να απορρίψει οποιαδήποτε αίτηση κατά την κρίση της. Υπάρχουν χρεώσεις εάν εξοφλήσετε νωρίτερα το δάνειό σας. Εάν δεν τηρείτε το σχέδιο αποπληρωμής του δανείου σας, μπορείτε να χάσετε το σπίτι σας. Σε περίπτωση κυμαινόμενου επιτοκίου το ποσό της δόσης και το συνολικό κόστος χορήγησης μπορεί να αυξηθεί ή να μειωθεί ανάλογα με τη διακύμανση του βασικού επιτοκίου.

Σχεδόν 3,5 δισ. ευρώ οι μεταβιβάσεις το πρώτο ενιάμηνο του 2025

Περίοδο ισχυρής ανάπτυξης διανύει η αγορά ακινήτων στην Κύπρο με το αγοραστικό ενδιαφέρον να είναι έντονο τόσο από Κύπριους όσο και από ξένους αγοραστές. Το Συμβούλιο Εγγραφών Κτηματομεσιτών αναφέρει ότι σχεδόν 3,5 δισεκατομμύρια ευρώ είναι η αξία των μεταβιβάσεων τους πρώτους εννέα μήνες του έτους.

Σε σχετική ανακοίνωσή σημειώνει ότι η μεγάλη δυναμική της αγοράς ακινήτων αποτυπώνεται στις επιδόσεις που κατέγραψε το ενιάμηνο του 2025. Σε ετήσια βάση, αναφέρει, σημειώθηκε αύξηση στις τάξεις του 13% στον αριθμό των πωλητηρίων εγγράφων, που κατατέθηκαν παγκύπρια την περίοδο Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου. Προσθέτει ότι, όπως καταδεικνύουν τα στοιχεία του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, τα οποία επεξεργάζεται και παρουσιάζει σε τριμηνιαία βάση το Συμβούλιο Εγγραφών Κτηματομεσιτών, κατατέθηκαν συνολικά 13.173 πωλητηρία έγγραφα σε σύγκριση με 11.634 το ενιάμηνο του 2024. Όσον αφορά στις μεταβιβάσεις, καταγράφηκε μικρή αύξηση στον όγκο κατά 0,74%, αλλά μεγάλη αύξηση της τάξης του 12,6% περίπου στην αξία τους, η οποία άγγιξε τα €3,49 δισ.

Ο πρόεδρος του Συμβουλίου Εγγραφών Κτηματομεσιτών, Μαρίνος Κυναι-

Η Λεμεσός επιβεβαίωσε τον ρόλο της ως «ατμομηχανή» της αγοράς ακινήτων καταγράφοντας την υψηλότερη αξία μεταβιβάσεων, που έφτασε το €1,3 δισ.

γείρου, ανέφερε ότι τα στοιχεία του ενιαμίνου του 2025 επιβεβαιώνουν «περίτρανα ότι η αγορά ακινήτων διανύει μια περίοδο ισχυρής και ποιοτικής ανάπτυξης, λειτουργώντας ως βασικός πυλώνας ανθεκτικότητας για την οικονομία». «Το διψήφιο ποσοστό αύξησης στα πωλητηρία έγγραφα θα μπορεί να ερμηνευθεί και ως σημάδι για τη διατήρηση του έντονου αγοραστικού ενδιαφέροντος τόσο από ντόπιους όσο και από ξένους αγοραστές, εξασφαλίζοντας ότι θα υπάρχει αυξημένη κινητικότητα και για τους επόμενους μήνες», πρόσθεσε. Την ίδια ώρα, είπε, η σημαντική αύξηση της συνολικής αξίας των μεταβιβάσεων κατά 12,6%, η οποία άγγιξε σχεδόν τα €3,5 δισ., δείχνει ότι η αγορά προσελκύει στρατηγικές επενδύσεις υψηλής αξίας. «Αυτή η θετική δυναμική,

Η Λευκωσία παραμένει η κινητήριος δύναμη της εγχώριας αγοράς, με τον μεγαλύτερο όγκο μεταβιβάσεων παγκύπρια και τον δεύτερο μεγαλύτερο όγκο πωλητηρίων εγγράφων.

σε συνδυασμό με τη συνεχιζόμενη σταθερότητα, μας επιβεβαιώνει ότι το 2025 θα είναι άλλη μια καλή χρονιά για τον τομέα των ακινήτων στη χώρα μας. Οι επιδόσεις αυτές υπογραμμίζουν ασφα-

λώς και την ελκυστικότητα της Κύπρου ως επενδυτικού προορισμού», κατέληξε. Όπως αναφέρει η ανακοίνωση, η Λεμεσός επιβεβαίωσε τον ρόλο της ως «ατμομηχανή» της αγοράς ακινήτων,

καθώς κατέγραψε την υψηλότερη αξία μεταβιβάσεων, που έφτασε το €1,3 δισ., αντιπροσωπεύοντας σχεδόν το 37% της συνολικής αξίας των μεταβιβάσεων παγκύπρια. Παράλληλα, διατηρεί τα πρωτεία και στον όγκο των πωλητηρίων εγγράφων (4.156), ο οποίος ενισχύθηκε κατά 13% σε ετήσια βάση. Αυτό λειτουργεί ως προάγγελος της ροής νέων μεγάλων επενδύσεων στο μέλλον, κυρίως σε έργα υψηλής προστιθέμενης αξίας, αναφέρεται.

Η Λευκωσία παραμένει η κινητήριος δύναμη της εγχώριας αγοράς, καταγράφοντας τον μεγαλύτερο όγκο μεταβιβάσεων παγκύπρια, (4.293) και τον δεύτερο μεγαλύτερο όγκο πωλητηρίων εγγράφων (2.991) μετά την επαρχία Λεμεσού, προστίθεται. Η επαρχία Λευκωσίας, μαζί με τη Λάρνακα, κατέγραψε τη μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση στα πωλητηρία έγγραφα, καθώς έφτασε στο 15% σε σύγκριση με το ενιάμηνο του 2024. Η ζήτηση στην πρωτεύουσα προέρχεται κυρίως από ντόπιους αγοραστές που αναζητούν μόνιμη στέγη. Η συνολική αξία των μεταβιβάσεων στην επαρχία Λευκωσίας ανήλθε στα €812,8 εκατ.

Η Λάρνακα συνεχίζει την ανοδική της πορεία, με τον όγκο των πωλητηρίων εγγράφων να είναι ελαφρώς υψηλότερος από τον όγκο των μεταβιβάσεων (2.869 έναντι 2.789), γεγονός που προμνύει περαιτέρω ανάπτυξη τους επόμενους μήνες, σημειώνεται.

Η αύξηση 15% στον όγκο των πωλητηρίων εγγράφων, σε συνδυασμό με την αξία μεταβιβάσεων, η οποία ανήλθε το ενιάμηνο 2025 στα €503,6 εκατ., αποτυπώνει την αυξανόμενη εμπιστοσύνη των αγοραστών και τη δυναμική που αναπτύσσει η πόλη και τα προάστια της, προσθέτει η ανακοίνωση.

Η Πάφος διατηρεί τη θέση της ως σημαντικός επενδυτικός προορισμός, ειδικά για ξένους αγοραστές, καταγράφοντας την τρίτη υψηλότερη αξία μεταβιβάσεων στα €708,3 εκατ. Η αξία αυτή, επισημαίνεται, σε συνάρτηση με τον όγκο των 2.568 μεταβιβάσεων και των 2.531 πωλητηρίων εγγράφων, δείχνει μια υγιή και σταθερή αγορά, με ισορροπημένη ζήτηση για τουριστικά και οικιστικά ακίνητα, καθώς επίσης και για στρατηγικές επενδύσεις.

Η ελεύθερη επαρχία Αμμοχώστου, αν και έχει τον μικρότερο όγκο (792 μεταβιβάσεις) και αξία (€158,3 εκατ.), κατέγραψε αύξηση 10% στα πωλητηρία έγγραφα, επιβεβαιώνοντας το συνεχές ενδιαφέρον για επενδύσεις που αφορούν κυρίως τον τουρισμό, καταλήγει η ανακοίνωση.

Του ΠΑΝΑΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ

Καταδίκη του παράνομου μορφώματος των κατεχομένων, με την υπόμνηση ότι η Ε.Ε. αναγνωρίζει μόνο την Κυπριακή Δημοκρατία ως υποκείμενο διεθνούς δικαίου, αναμένεται σήμερα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο πλαίσιο μιας ακόμη συζήτησης για το Κυπριακό, χωρίς ωστόσο καμιά συνέπεια για την Τουρκία. Κοινοτικοί κύκλοι ανέφεραν στην «Κ», ότι στη συζήτηση που αναμένεται να διεξαχθεί σήμερα το βράδυ, στις Βρυξέλλες, στο πλαίσιο της μίνι ολομέλειας, «η Κομισιόν, εκτιμάται ότι θα επαναλάβει όσα είπε και στις 4 Νοεμβρίου, κατά την έκδοση της ετήσιας έκθεσης προόδου της Τουρκίας». Η Κομισιόν λοιπόν αναμένεται να επισημάνει και πάλι ότι «η Ε.Ε. αναγνωρίζει μόνο την Κυπριακή Δημοκρατία ως υποκείμενο διεθνούς δικαίου, σύμφωνα με τα σχετικά ψηφίσματα του Σ.Α. ΟΗΕ, και έχει τονίσει ότι οποιαδήποτε ενέργεια που διευκολύνει ή υποβοηθά με οποιονδήποτε τρόπο τη διεθνή αναγνώριση της τουρκοκυπριακής αποσχιστικής οντότητας υπονομεύει σοβαρά τις προσπάθειες για επανέναρξη ουσιαστικών συνομιλιών υπό την αιγίδα του ΟΗΕ».

Παρά τη σταθερή θέση της Ε.Ε. εναντίον της αποσχιστικής οντότητας του ψευδοκράτους, το δεύτερος σκέλος, αυτό που αφορά στη «συνεχιζόμενη τουρκική κατοχή», δεν αναμένεται να τύχει ανάλογων φραστικών επικρίσεων από την Ε.Ε.

Οι εύχνες αυτές αναφορές εν είδει φραστικών υποδείξεων, επαναλαμβάνονται κατά κόρον εδώ και πολλά χρόνια, χωρίς ωστόσο να μετουσιωθούν σε πραγματική έκφραση πολιτικής από την Ε.Ε., ώστε οι ευρωτουρκικές σχέσεις να τεθούν υπό την αίρεση επίτευξης προόδου για την επίλυση του κυπριακού προβλήματος. Ως αποτέλεσμα, οι ευρωτουρκικές σχέσεις και το Κυπριακό εξακολουθούν και σήμερα να λειτουργούν ως δύο παράλληλες διαδικασίες, χωρίς κανένα ουσιαστικό σημείο διασύνδεσης, το οποίο θα μπορούσε να πειθαναγκάσει την Άγκυρα να ενεργοποιηθεί για διευθέτηση του προβλήματος, στη βάση των παραμέτρων του ΟΗΕ. Αυτή η λογική επικράτησε και κατά την πρόσφατη απόφαση της Ε.Ε. για συμμετοχή αμυντικών βιομηχανιών της Τουρκίας στην ευρωπαϊκή αρχιτεκτονική άμυνας και ασφάλειας, κυρίως μέσω κοινοπραγιών με εταιρίες κρατών-μελών της Ε.Ε. Ενώ την ίδια ώρα, η Άγκυρα συνεχίζει το βιοάι της όχι μόνο στο Κυπριακό, αλλά έχει φρενάρει ακόμη και τη συγχρηματοδοτούμενο ευρωπαϊκό έργο ηλεκτρικής διασύνδεσης Ελλάδας-Κύπρου, με τις γνωστές εσωστρεφείς συνέπειες, για τις κυβερνήσεις των δύο χωρών. Με βάση αυτά τα δεδομένα, εύλογα μπορεί κάποιος να διερωτηθεί πόσο ουσιαστικό είναι η σημερινή συζήτηση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τι δύναται να αποκομίσει η Κυπριακή Δημοκρατία, μέσα από μια επανάληψη των θέσεων της Ε.Ε.,

Καταδίκη ψευδοκρατών χωρίς συνέπειες για Τουρκία

Συζήτηση εντυπώσεων σήμερα στην Ευρωβουλή – Η Ε.Ε. θα επαναλάβει ότι δεν αναγνωρίζει την ΤΔΒΚ, αλλά...

Η Κομισιόν αναμένεται επίσης να επαναλάβει ότι «η Ε.Ε. έχει εκφράσει, πιο πρόσφατα στα Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Δεκεμβρίου 2024, την ετοιμότητά της να διαδραματίσει ενεργό ρόλο στην υποστήριξη όλων των σταδίων της διαδικασίας υπό την ηγεσία του ΟΗΕ, με όλα τα κατάλληλα μέσα που διαθέτει».

οι οποίες είχαν κατατεθεί σε μια έκθεση 100 περίπου σελίδων, πριν από μόλις μια εβδομάδα. Η απάντηση είναι μάλλον προφανής και δεν είναι άσχετη με την προσπάθεια κυπριακών πολιτικών κομμάτων να ικανοποιήσουν το εσωτερικό ακροατήριο στην Κύπρο, ενόψει των επικείμενων βουλευτικών εκλογών, σε έξι περίπου μήνες.

Τα ερωτηματικά της συζήτησης

Ο τίτλος της συζήτησης που αναμένεται να διεξαχθεί σήμερα το βράδυ, αναφέρει: «Καταδικάζοντας τη μονομερή παράνομη ανακήρυξη της αποσχιστικής οντότητας

που εγκαθιδρύθηκε από την Τουρκία στην Κύπρο και τη συνεχιζόμενη τουρκική στρατιωτική κατοχή». Ωστόσο, παρά τη σταθερή θέση της Ε.Ε. εναντίον της αποσχιστικής οντότητας του ψευδοκράτους, η οποία –όπως προαναφέραμε– αναμένεται να επαναληφθεί και σήμερα, το δεύτερο σκέλος, αυτό που αφορά στη «συνεχιζόμενη τουρκική κατοχή», δεν αναμένεται να τύχει ανάλογων φραστικών επικρίσεων από την Ε.Ε. Άλλωστε, η Ευρωπαϊκή Ένωση, στο επίπεδο των κρατών-μελών και κατ' επέκταση και της Κομισιόν, δεν έχει υιοθετήσει ουσιαστικές αναφορές

που ζητούν από την Άγκυρα να τερματίσει την κατοχή της Κύπρου. Άρα, και στην περίπτωση αυτή, η συζήτηση που θα διεξαχθεί δεν αναμένεται να καλύψει τον στόχο, τον οποίο φέρεται να έχει θέσει, έστω σε επίπεδο τίτλου.

Αυτό βεβαίως δεν εμποδίζει την Κομισιόν να επαναλάβει την κλασική της θέση, σύμφωνα με την οποία «η Ε.Ε. παραμένει πλήρως προσληγμένη σε μια συνολική λύση του Κυπριακού εντός του πλαισίου του ΟΗΕ, σύμφωνα με όλα τα σχετικά ψηφίσματα του Σ.Α. ΟΗΕ και σε συμφωνία με τις αρχές στις οποίες εδράζεται η Ε.Ε.

ΥΠΟΙΚ: Η κυβέρνηση προωθεί μέτρα για διευκόλυνση επενδύσεων

Εγκαινιάσε το νέο υπόστεγο της Bird Aviation, στο παλαιό αεροδρόμιο Λάρνακας – Επένδυση πέραν των 2,5 εκατ. ευρώ

Η κυβέρνηση προωθεί διάφορα μέτρα για τον εκσυγχρονισμό του υφιστάμενου πλαισίου και τη διευκόλυνση των επενδύσεων, ανέφερε την Τρίτη ο υπουργός Οικονομικών Μάκης Κεραυνός, προσθέτοντας πως ο αεροπορικός τομέας είναι ζωτικής σημασίας για την οικονομία μας, καθώς συμβάλλει στην ανάπτυξη άλλων βασικών τομέων της οικονομίας της Κύπρου και υποστηρίζει τη συνδεσιμότητα της χώρας.

Σε χαιρετισμό του στα εγκαίνια του νέου υπόστεγου της Bird Aviation, στο παλαιό αεροδρόμιο Λάρνακας, ο υπουργός Οικονομικών Μάκης Κεραυνός είπε ότι πρόκειται για «σημαντικό» επενδυτικό έργο που αποτελεί «ζωντανό παράδειγμα της εμπιστοσύνης που δείχνουν οι επενδυτές στις προοπτικές της χώρας μας».

Η Bird Aviation, συνέχισε, είναι μια κυπριακή εταιρεία, η οποία τα τελευταία δέκα χρόνια δραστηριοποιείται στον τομέα της επισκευής και συντήρησης αεροσκαφών στις εγκαταστάσεις της στο παλαιό αεροδρόμιο Λάρνακας. Πρόσθεσε ότι «από την ίδρυση του υπόστεγου της Bird Aviation το 2016, η εταιρεία έχει επενδύσει σημαντικά ποσά στον εκσυγχρονισμό της παλιάς βάσης της Cyprus Airways, προκειμένου να πραγματοποιεί τις εξειδικευμένες δραστηριότητές της. Το νέο υπόστεγο που εγκαινιάζεται σήμερα αντιπροσωπεύει μια επένδυση που ξεπερνά τα 2,5 εκατομμύρια ευρώ, επιβεβαιώνοντας εκ νέου τη δέσμευση της Bird Aviation για συνεχή επέκταση στην Κύπρο».

Σήμερα, ανέφερε ο κ. Κεραυνός, «η Bird Aviation απασχολεί περισσότερους από 250 υπαλλήλους, οι περισσότεροι από τους οποίους είναι Κύπριοι, ενώ οι πελάτες της εταιρείας είναι μερικές από τις σημαντικότερες αεροπορικές εταιρείες στην Ευρώπη, καθώς και στην ευρύτερη περιοχή». Αφού είπε πως «η οικονομική ανάπτυξη δεν μπορεί να βασίζεται αποκλειστικά στο κράτος», ο υπουργός Οικονομικών σημείωσε ότι «η ανάπτυξη πηγάζει από τον συνδυασμό της κυβερνητικής πολιτικής και της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, όπου το

Σε χαιρετισμό του στα εγκαίνια του νέου υπόστεγου της Bird Aviation, στο παλαιό αεροδρόμιο Λάρνακας, ο υπουργός Οικονομικών Μάκης Κεραυνός είπε ότι πρόκειται για «σημαντικό» επενδυτικό έργο που αποτελεί «ζωντανό παράδειγμα της εμπιστοσύνης που δείχνουν οι επενδυτές στις προοπτικές της χώρας μας».

κράτος δημιουργεί το κατάλληλο πλαίσιο, αλλά η ανάπτυξη καθοδηγείται από την αγορά, τις επενδύσεις και την καινοτομία».

Ανέφερε ακόμα ότι «οι άμεσες ξζνες επενδύσεις δεν είναι απλώς ροές κεφαλαίων, αλλά αποτελούν βασικούς μοχλούς ανάπτυξης, καινοτομίας και συνεργασίας». Συμβάλλουν, πρόσθεσε, στη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας, στη μεταφορά τεχνολογίας και στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας μας, ενώ σημείωσε πως «για τον λόγο αυτό, η κυβέρνηση προωθεί διάφορα μέτρα για τον εκσυγχρονισμό του υφιστάμενου πλαισίου και τη διευκόλυνση των επενδύσεων».

Αναφερόμενος στην επένδυση της Bird Aviation, ο κ. Κεραυνός είπε πως «είναι μια αξιοσημείωτη επενδυτική πρωτοβουλία που δημιουργεί ισχυρές συνέργειες με τον ζωτικό τομέα του τουρισμού, προσφέ-

ροντας πολλαπλά οφέλη για τη χώρα και υποστηρίζοντας το όραμα της κυβέρνησης να καθιερώσει την Κύπρο ως περιφερειακό αεροπορικό κόμβο. Ο αεροπορικός τομέας είναι ζωτικής σημασίας για την οικονομία μας, καθώς συμβάλλει στην ανάπτυξη άλλων βασικών τομέων της οικονομίας της Κύπρου και υποστηρίζει τη συνδεσιμότητα της Κύπρου».

Αφού καλωσόρισε την Bird Aviation, ο υπουργός είπε ότι «αναγνωρίζουμε ότι ενισχύει πραγματικά την ανταγωνιστικότητα της κυπριακής οικονομίας» και συνεχάρη την εταιρεία «για την επιτυχημένη πορεία ανάπτυξης της ως πάροχος υπηρεσιών συντήρησης, επισκευής και γενικής επισκευής αεροσκαφών στην περιοχή». Στον δικό του χαιρετισμό ο Frederic Pralus, διευθύνων σύμβουλος της Bird Aviation είπε πως όταν η εταιρεία ιδρύ-

θηκε στην Κύπρο, η χώρα δεν είχε καθιερωμένη παράδοση στον τομέα της συντήρησης και επισκευής αεροσκαφών (MRO). Ο συγκεκριμένος τομέας είναι ένας «από τους πιο σταθερούς και βασικούς πυλώνες της αεροπορίας. Σε ολόκληρη την Ευρώπη, αντιπροσωπεύει μια αγορά πολλών δισεκατομμυρίων ευρώ κάθε χρόνο, εξασφαλίζοντας ότι τα αεροσκάφη παραμένουν ασφαλή, αποδοτικά και αξιόπιστα και η Κύπρος βρίσκεται σε ιδανική θέση για να διαδραματίσει ρόλο σε αυτόν τον τομέα», πρόσθεσε.

Είπε ότι «βρισκόμαστε στο σταυροδρόμι της Ευρώπης, της Μέσης Ανατολής και της Αφρικής, με εξαιρετική συνδεσιμότητα και ένα ισχυρό κανονιστικό πλαίσιο, το νησί μπορεί να λειτουργήσει ως κόμβος για τις αεροπορικές υπηρεσίες».

Ο κ. Pralus ανέφερε ακόμα ότι σε λίγους μήνες, η Bird Aviation θα συμπληρώσει 10 χρόνια από την ίδρυσή της στην Κύπρο και «από την αρχή, η δέσμευσή μας ήταν σαφής, να φέρουμε στην Κύπρο μια εγκατάσταση συντήρησης, επισκευής και ανακαίνισης αεροσκαφών διεθνών προδιαγραφών, ικανή να προσελκύσει αεροπορικές εταιρείες από το εξωτερικό και να δημιουργήσει αξία σε τοπικό επίπεδο». Από τότε, συνέχισε, έχουμε επενδύσει εκατομμύρια ευρώ σε υποδομές, εργαλεία και εκπαιδευση, σε αντάλλαγμα, έχουμε αποφέρει ακόμη περισσότερα εκατομμύρια σε συνάλλαγμα για την οικονομία της Κύπρου.

Σήμερα, είπε, «η Bird Aviation συγκαταλέγεται μεταξύ των ιδιωτικών βιομηχανικών εταιρειών της Κύπρου που προσελκύουν σταθερά διεθνείς επιχειρήσεις, δημιουργούν θέσεις εργασίας για εξειδικευμένο προσωπικό και συμβάλλουν στο ισοζύγιο εξαγωγών της χώρας. Στους πελάτες μας συγκαταλέγονται κορυφαίοι ευρωπαϊκοί αερομεταφορείς και είμαστε περήφανοι που πολλές από τις πιο φημισμένες αεροπορικές εταιρείες μας εμπιστεύονται συνεχώς τα τελευταία πέντε χρόνια, αναθέτοντάς μας σύνθετα έργα συντήρησης και τροποποιήσεων βάσεων».

και το κεκτημένο της». Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, η Κομισιόν αναμένεται επίσης να επαναλάβει ότι «η Ε.Ε. έχει εκφράσει, πιο πρόσφατα στα Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Δεκεμβρίου 2024, την ετοιμότητά της να διαδραματίσει ενεργό ρόλο στην υποστήριξη όλων των σταδίων της διαδικασίας υπό την ηγεσία του ΟΗΕ, με όλα τα κατάλληλα μέσα που διαθέτει».

Όλες αυτές οι επισημάνσεις έχουν μεν σημασία, αλλά δεν θέτουν την Άγκυρα προ των ευθυνών της, ούτε βεβαίως παραπέμπουν σε ένα μοχλό πίεσης που θα ήταν σε θέση να πειθαναγκάσει την Τουρκία να κινηθεί μέσα στο πλαίσιο των ψηφισμάτων του Σ.Α. ΟΗΕ, για λύση του Κυπριακού.

Τα κυπριακά κόμματα

Για άλλη μια φορά, η σημερινή συζήτηση θα στερnehθεί της έκδοσης ψηφίσματος. Σημειώνεται ότι η μόνη πολιτική ομάδα που επεδίωξε την έκδοση ψηφίσματος κατά τη σημερινή συζήτηση, ήταν το ECR, μέλος του οποίου είναι το ΕΛΑΜ. Ωστόσο, η επιδίωξη έκδοσης ψηφίσματος δεν είναι τόσο απλή υπόθεση, καθώς εϊθισται να διασφαλίζονται προηγουμένως η κατεύθυνση και το περιεχόμενο που θα προσλάβει, καθώς και οι απαραίτητες συμμαχίες.

Άλλωστε, όταν πριν από μερικούς μήνες ζητήθηκε από το ΕΛΑΜ η έκδοση ψηφίσματος για καταδίκη της παράνομης επίσκεψης Ερντογάν στην Κύπρο, το αποτέλεσμα ήταν οδυνηρό για την Κυπριακή Δημοκρατία. Παρά την εμφανή αδυναμία εξασφάλισης συμμαχιών, το ΕΛΑΜ επέμεινε τότε να τεθεί σε ψηφοφορία η έκδοση ψηφίσματος. Ως αποτέλεσμα, η εν λόγω πρόταση είχε εξασφαλίσει τη στήριξη μόνο 104 ευρωβουλευτών, ενώ τριπλάσιος αριθμός, 300 ευρωβουλευτών, είχαν ταχθεί εναντίον της έκδοσης καταδικαστικού ψηφίσματος, για την επίσκεψη Ερντογάν στην κατεχόμενη Κύπρο, κάτι που δημιούργησε την εντύπωση ότι η Ευρωβουλή δεν την καταδικάζει και την αποδέχεται, ή έστω ότι την ανέχεται.

Ενημερωμένες πηγές στην Ε.Ε., έλεγαν στην «Κ» ότι ο τίτλος της σημερινής συζήτησης προέκυψε μετά από συγκερασμό των προτάσεων των πολιτικών ομάδων του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος (ΕΛΚ) στην οποία συμμετέχει ο ΔΗΣΥ και των Σοσιαλιστών-Δημοκρατών, στην οποία συμμετέχει το ΔΗΚΟ. Σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες, οι Σοσιαλιστές-Δημοκράτες πρότειναν διεξαγωγή συζήτησης «με ή χωρίς ψήφισμα», ενώ η πρόταση του ΕΛΚ ήταν συζήτηση «άνευ ψηφίσματος». Ανάλογη πρόταση, για συζήτηση χωρίς ψήφισμα, είχε υποβάλει και η Ευρωπαϊκή Αριστερά, στην οποία συμμετέχει το ΑΚΕΛ.

Σε κάθε πάντως περίπτωση, η έκδοση ψηφίσματος της Ευρωβουλής (ο.σ. το οποίο δεν είναι ούτε νομικά αλλά ούτε και πολιτικά δεσμευτικό), προϋποθέτει καλή προετοιμασία και εξασφάλιση ισχυρών συμμαχιών, ώστε το περιεχόμενο να μην περιλαμβάνει αναφορές εις βάρος της Κυπριακής Δημοκρατίας, όπως είχε επιδιωχθεί στο παρελθόν με επικεντρο τον «τερματισμό της απομόνωσης της τουρκοκυπριακής κοινότητας».

Όπως είπε ο διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας «το καλύτερο έρχεται, με αεροπορικές εταιρείες από την Ινδία και την Κεντρική Ασία. Οι τρέχουσες δραστηριότητές μας ξεπερνούν τις 7 χιλιάδες παραγωγικές ώρες εργασίας την εβδομάδα, με ομάδες που εργάζονται καθημερινά για την έγκαιρη παράδοση των αεροσκαφών και την παροχή συντήρησης υψηλής ποιότητας».

Ανέφερε επίσης ότι «σήμερα λειτουργούμε τρεις γραμμές συντήρησης αεροσκαφών μικρών αποστάσεων και σύντομα θα επεκταθούμε σε τέσσερις, χάρη στο τρίτο υπόστεγο, το οποίο βρίσκεται σε φάση ολοκλήρωσης. Μέχρι το 2026, η Bird Aviation επιθυμεί να λειτουργεί έξι χώρους για αεροσκάφη μικρών αποστάσεων και έναν χώρο για αεροσκάφη μεγάλων αποστάσεων, εισάγοντας νέες δυνατότητες συντήρησης για διαφορετικούς τύπους αεροσκαφών», είπε.

Εξάλλου, ο διευθύνων σύμβουλος του Ομίλου Uri Sirkis, ανέφερε ότι «η συγκεκριμένη επέκταση αντικατοπτρίζει τη δέσμευση της Bird Aviation να καταστεί ένας ανταγωνιστικός πάροχος ποιοτικών υπηρεσιών στην Ανατολική Μεσόγειο» και εξέφρασε την εμπιστοσύνη του «στην προοπτική της Κύπρου να εξελιχθεί σε σημαντικό κόμβο για την αεροπορική βιομηχανία».

Κοιτώντας μπροστά, σημείωσε, «η στρατηγική μας παραμένει εστιασμένη και φιλόδοξη, δηλαδή θα συνεχίσουμε να επενδύουμε σε εγκαταστάσεις, σε τεχνολογία και στους ανθρώπους μας. Ήδη, προετοιμαζόμαστε για την επόμενη φάση επέκτασης, προσθέτοντας νέους χώρους και δυνατότητες για να φιλοξενήσουμε αεροσκάφη μεγάλων αποστάσεων και στόλους νέας γενιάς».

Ο στόχος μας, κατέληξε ο κ. Sirkis, «είναι απλός και σταθερός, να καθιερώσουμε την Bird Aviation ως περιφερειακό κέντρο αριστείας για τη συντήρηση αεροσκαφών – μια εταιρεία που ανταγωνίζεται στο υψηλότερο ευρωπαϊκό επίπεδο, παραμένοντας περήφανα με έδρα την Κύπρο».

Σήμερα η τρίτη Διακυβερνητική Σύνοδος Κύπρου - Ελλάδας

Τα βασικά θέματα συζήτησης – Με πολυμελή αντιπροσωπεία

Χριστοδουλίδης - Μπισοτάκης

Επικεφαλής της συνόδου θα είναι ο πρόεδρος Νίκος Χριστοδουλίδης και ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης οι οποίοι θα πλαισιώνονται από μεγάλη ομάδα υπουργών, υφυπουργών και άλλων αξιωματούχων των δύο χωρών.

Τη στενή τους συνεργασία και τον συντονισμό τους σε μια σειρά από θέματα, που αφορούν την ποιότητα των πολιτών των δύο κρατών αλλά και την εξωτερική πολιτική, συνεχίζουν σήμερα Κύπρος και Ελλάδα στην τρίτη κατά σειρά Διακυβερνητική Σύνοδό τους στην Αθήνα. Επικεφαλής της συνόδου θα είναι ο πρόεδρος Νίκος Χριστοδουλίδης και ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης οι οποίοι θα πλαισιώνονται από μεγάλη ομάδα υπουργών, υφυπουργών και άλλων αξιωματούχων των δύο χωρών.

Η Διακυβερνητική Σύνοδος Ελλάδας-Κύπρου αποτελεί πλέον θεσμοθετημένο μηχανισμό συντονισμού και διεύρυνσης της διμερούς συνεργασίας. Η απόφαση για τη θεσμοθέτηση της ελήφθη με πρωτοβουλία του προέδρου Χριστοδουλίδη κατά την πρώτη επίσημη επίσκεψή του στην Αθήνα τον Μάρτιο του 2023, ενώ η πρώτη Διακυβερνητική πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα τον Νοέμβριο του 2023 και η δεύτερη στη Λευκωσία τον Νοέμβριο του 2024.

Η Διακυβερνητική Σύνοδος αποτελεί σημείο αναφοράς στη στρατηγική σχέση Κύπρου και Ελλάδας. Στο επίκεντρο των συζητήσεων θα βρεθεί ο στενός συντονισμός των δύο κυβερνήσεων σε ζητήματα που αφορούν τη βελτίωση της καθημερινότητας, την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των κοινωνιών μας και την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των πολιτών.

Η φετινή Διακυβερνητική πραγματοποιείται σε μια κρίσιμη περίοδο, καθώς η Κύπρος προετοιμάζεται για την ανάληψη της Προεδρίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης τον προσεχή Ιανουάριο.

Η θεσμοθέτηση του μηχανισμού των Διακυβερνητικών Συνόδων αποτέλεσε πολιτική απόφαση στρατηγικού βάθους. Μέσα από αυτό το θεσμικό πλαίσιο, Κύπρος και Ελλάδα αναβαθμίζουν τη συνε-

Η φετινή Διακυβερνητική πραγματοποιείται σε μια κρίσιμη περίοδο, καθώς η Κύπρος προετοιμάζεται για την ανάληψη της Προεδρίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης τον προσεχή Ιανουάριο.

ργασία τους σε όλα τα επίπεδα, εδραιώνοντας ένα ανανεωμένο μοντέλο πολιτικού διαλόγου, κοινών δράσεων και συντονισμού πολιτικών που αγγίζουν άμεσα τους πολίτες – από την οικονομία και την κοινωνική πολιτική, μέχρι την ενέργεια, το περιβάλλον, την υγεία και την παιδεία.

Η φετινή Σύνοδος επικεντρώνεται σε

τρεις βασικούς άξονες:

- Την ανάδειξη των Διακυβερνητικών ως μόνιμου και θεσμοθετημένου μηχανισμού στρατηγικού συντονισμού,
- Την αποτίμηση της προόδου στα συμφωνηθέντα παραδοτέα των προηγούμενων Συνόδων, και
- Την ενίσχυση της συνεργασίας σε

θέματα εξωτερικής πολιτικής και περιφερειακής σταθερότητας, ενόψει των εξελίξεων στο Κυπριακό και της επικείμενης Κυπριακής Προεδρίας του Συμβουλίου της Ε.Ε.

Κατά τις εργασίες της Συνόδου θα εξεταστεί ένα ευρύ φάσμα πολιτικών, που αντανακλούν τη βούληση των δύο κυ-

βερνήσεων να επενδύσουν σε ουσιαστικές, παραγωγικές συνεργασίες σε τομείς, ανάμεσα σε πολλούς άλλους, της ασφάλειας και της εξωτερικής πολιτικής, της πολιτικής προστασίας, της κλιματικής αλλαγής και άλλων.

Ο πρόεδρος Χριστοδουλίδης θα συνοδεύεται από πολυμελή κυβερνητική απο-

στολή, αποτελούμενη από τους υπουργούς Εξωτερικών, Εσωτερικών, Υγείας, Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης, τον κυβερνητικό εκπρόσωπο, την υφυπουργό παρά τω Πρόεδρω, τον υφυπουργό Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής και την υφυπουργό Ευρωπαϊκών Θεμάτων.

Αντίστοιχα, τον πρωθυπουργό της Ελλάδας θα πλαισιώνουν 16 υπουργοί, αναπρωτές υπουργοί και υφυπουργοί.

Το πρόγραμμα της Συνόδου περιλαμβάνει κατ' ιδίαν συνάντηση του Προέδρου της Δημοκρατίας με τον Πρωθυπουργό της Ελλάδας στο Μέγαρο Μαξίμου (10:35 π.μ.–11:35 π.μ.), διμερείς επαφές μεταξύ των υπουργών των δύο χωρών, καθώς και την Ολομέλεια της Διακυβερνητικής (11:45–12:45), στην οποία θα συμμετάσχουν οι δύο ηγέτες και τα μέλη των κυβερνήσεων.

Κατά τη διάρκεια της Ολομέλειας θα παρουσιαστεί ο απολογισμός των προηγούμενων Διακυβερνητικών, θα γίνει επισκόπηση της προόδου και θα καθοριστούν οι νέοι τομείς συνεργασίας που θα καθορίσουν τον οδικό χάρτη των επόμενων ετών.

Μετά τη λήξη των εργασιών, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας και ο Πρωθυπουργός της Ελλάδας θα προβούν σε κοινές δηλώσεις προς τα Μέσα Ενημέρωσης (12:45–13:05).

Η Διακυβερνητική Σύνοδος Κύπρου-Ελλάδας συνιστά πλέον σταθερό θεσμικό και πολιτικό εργαλείο στρατηγικού συντονισμού που επιβεβαιώνει τη διαχρονική σχέση εμπιστοσύνης, αλληλεγγύης και κοινού οράματος των δύο κρατών. Αποτελεί έκφραση της κοινής πολιτικής βούλησης Κύπρου και Ελλάδας να αναβαθμί-

Η Διακυβερνητική Σύνοδος Κύπρου-Ελλάδας συνιστά πλέον σταθερό θεσμικό και πολιτικό εργαλείο στρατηγικού συντονισμού που επιβεβαιώνει τη διαχρονική σχέση εμπιστοσύνης, αλληλεγγύης και κοινού οράματος των δύο κρατών.

σουν περαιτέρω τη συνεργασία τους, να διευρύνουν το αποτύπωμά τους στην περιοχή και να χαράξουν, από κοινού, μια νέα πορεία σταθερότητας και ευημερίας για όλους τους πολίτες.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας θα επιστρέψει στην Κύπρο το απόγευμα της 12ης Νοεμβρίου.

Μεγάλες αποκλίσεις τιμών στην εστίαση

Τι καταγράφει η έρευνα του Κυπριακού Συνδέσμου Καταναλωτών

Η ετήσια αξιολόγηση του Κυπριακού Συνδέσμου Καταναλωτών καταγράφει βελτίωση στην ευγένεια και καθαριότητα των κέντρων εστίασης, αλλά και σημαντικές διακυμάνσεις στις τιμές φαγητού και ποτών, που σε ορισμένες περιπτώσεις φθάνουν σε διπλάσια ή και τριπλάσια επίπεδα ανάλογα με την περιοχή και το είδος. Η έρευνα, που βασίστηκε σε 200 επισκέψεις παγκύπρια, εντοπίζει επίσης συνεχιζόμενες ελλείψεις στην εκπαίδευση προσωπικού και στην καθαριότητα των τουαλετών.

Η αξιολόγηση πραγματοποιήθηκε μεταξύ Μαΐου και Σεπτεμβρίου 2025, με τη μέθοδο του «mystery shopping», και κάλυψε 41 σημεία εξυπηρέτησης σε 200 κέντρα εστίασης σε όλες τις επαρχίες της Κύπρου. Η έρευνα επιδοτήθηκε από το υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, το επίπεδο εξυπηρέτησης και η ευγένεια του προσωπικού παραμένουν σε καλά επίπεδα, ενώ διαπιστώνεται βελτίωση στην καθαριότητα των χώρων, χωρίς ωστόσο να έχουν εξαλειφθεί προβλήματα στις τουαλέτες και στην έγκαιρη εξυπηρέτηση.

Μεγάλες αποκλίσεις στις τιμές

Η έρευνα δείχνει σημαντικές διαφοροποιήσεις στις τιμές βασικών ειδών από εστιατόριο σε εστιατόριο. Το νερό κοστίζει από €1 έως €4,50 (παρά το ότι σε αρκετές περιπτώσεις προσφέρεται δωρεάν μη εμφιαλωμένο), ενώ τα αναψυκτικά κυμαίνονται από €1,50 έως €5,00. Οι τιμές για

Το επίπεδο εξυπηρέτησης και η ευγένεια του προσωπικού παραμένουν σε καλά επίπεδα, ενώ διαπιστώνεται βελτίωση στην καθαριότητα των χώρων, χωρίς ωστόσο να έχουν εξαλειφθεί προβλήματα στις τουαλέτες και στην έγκαιρη εξυπηρέτηση.

μπύρα φθάνουν μέχρι €6,70, ενώ μια σάλατα για 2–4 άτομα κυμαίνεται από €3,50 έως €15,00.

Τα πατατάκια κοστίζουν από €3 έως €8, ενώ ένα πιάτο κοτόπουλο μπορεί να κοστίσει από €13 έως €25, και το χοιρινό από €7,50 έως €25,80.

Το αρνί εμφανίζει τη μεγαλύτερη αύξηση, με τιμές από €14 έως €30, ενώ οι μεζέδες κοστολογούνται από €15 έως €25 το άτομο. Οι ψαρομεζέδες φθάνουν μέχρι €28, ενώ ένα πιάτο γαρίδες μπορεί να στοιχίσει από €13,10 έως €28.

Αξιοσημείωτες είναι και οι αυξήσεις στα

platter, τα οποία κυμαίνονται από €29 έως €42, καθώς και στην πίτσα, με τιμές από €15 έως €20.

Ο Κυπριακός Σύνδεσμος Καταναλωτών επισημαίνει ότι, σε σύγκριση με το 2024, παρατηρούνται αυξήσεις σε αρκετές κατηγορίες, αλλά και προσπάθειες από ορισμέ-

να εστιατόρια να συγκρατήσουν τις τιμές, μειώνοντας την ποσότητα ή την ποιότητα ορισμένων υλικών.

Ποιοτικά ζητήματα

Σύμφωνα με τις παρατηρήσεις των αξιολογητών, αρκετά κέντρα εξακολουθούν να χρησιμοποιούν μη αυθεντικά ή νοθευμένα προϊόντα (όπως καλλούμι ή ελαιόλαδο), σε μια προσπάθεια συγκράτησης κόστους. Ωστόσο, ο Σύνδεσμος σημειώνει ότι για το 2025 παρατηρήθηκε μικρό βελτίωση σε σχέση με τα προηγούμενα έτη.

Συμπεράσματα και εισηγήσεις

Όπως αναφέρεται, η συνολική εικόνα δείχνει πως τα περισσότερα προβλήματα προέρχονται από την έλλειψη εκπαίδευσης και επαγγελματισμού του προσωπικού. Παρόλα αυτά, οι αξιολογητές αναγνωρίζουν πρόοδο σε αρκετά σημεία, όπως στην ταχύτητα εξυπηρέτησης και στην ευγένεια των σερβιτόρων. Ο Κυπριακός Σύνδεσμος Καταναλωτών εισηγείται στενότερη συνεργασία του υφυπουργείου Τουρισμού, των επαγγελματιών συνδέσμων και των οργανώσεων καταναλωτών για ενίσχυση της κατάρτισης, της καθαριότητας και της διαφάνειας στις τιμές.

Η βελτίωση της εικόνας των κέντρων εστίασης, τονίζει ο Σύνδεσμος, αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της προσπάθειας για αναβάθμιση της εμπειρίας του επισκέπτη και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του κυπριακού τουρισμού.

Ευφυή ψηφιακό βοηθό τεχνητής νοημοσύνης διαθέτει η επαρχία Αμμοχώστου

Η επαρχία Αμμοχώστου γίνεται ο πρώτος τουριστικός προορισμός στην Κύπρο με ευφυή ψηφιακό βοηθό τεχνητής νοημοσύνης (AI Chat Bot), σύμφωνα με ανακοίνωση της Εταιρείας Τουριστικής Ανάπτυξης και Προβολής (ΕΤΑΠ) Περιφέρειας Αμμοχώστου.

Όπως αναφέρεται, «η Εταιρεία με τη στήριξη του υφυπουργείου Τουρισμού, κάνει ένα ακόμη βήμα προς την καινοτομία, εισάγοντας ένα AI ψηφιακό βοηθό για τον τουρισμό. Ένα εργαλείο τεχνητής νοημοσύνης που καθοδηγεί, ενημερώνει και υποστηρίζει κάθε επισκέπτη, εύκολα και άμεσα».

Ο ευφυής αυτός βοηθός, που αναπτύχθηκε από τη RevitUP, είναι διαθέσιμος μέσω της επίσημης ιστοσελίδας visitfamagusta.com.cy και απευθείας στο ai.visitfamagusta.com.cy

Προστίθεται πως η τεχνητή νοημοσύνη αλλάζει τον τρόπο που οι ταξιδιώτες γνωρίζουν έναν προορισμό. Από τα «έξυπνα κινητά» και τις «έξυπνες συσκευές», περνάμε πλέον στην ευφυΐα, στη δυνατότητα ενός ψηφιακού βοηθού να κατανοεί, μαθαίνει και προσαρμόζεται στις ανάγκες κάθε επισκέπτη, προσφέροντας μια πραγματικά προσωποποιημένη εμπειρία.

Συγκεκριμένα, όπως επεξηγείται, ο ψηφιακός βοηθός της επαρχίας Αμμοχώστου παρέχει αξιόπιστες πληροφορίες σε πραγματικό χρόνο από τον προορισμό και όχι απλώς από το διαδίκτυο, προτείνει δραστηριότητες, αξιοθέατα, παραιίες, εκδηλώσεις και διαδρομές βάσει προτιμήσεων και προσφέρει πρακτικές συμβουλές όπως ώρες λειτουργίας μουσείων, μετακινήσεις και οδηγίες μέσω Google Maps και άλλα.

Ο ψηφιακός βοηθός της επαρχίας Αμμοχώστου παρέχει αξιόπιστες πληροφορίες σε πραγματικό χρόνο από τον προορισμό και όχι απλώς από το διαδίκτυο.

Επίσης, υποστηρίζει 194 γλώσσες και λειτουργεί σαν προσωπικός ξενάγος 24/7.

Η ΕΤΑΠ Αμμοχώστου «αποτελεί παράδειγμα ψηφιακού μετασχηματισμού για τον τουρισμό στην Κύπρο. Με αυτή την πρωτοβουλία, εκσυγχρονίζεται η εμπειρία του επισκέπτη και τοποθετείται στην πρώτη γραμμή της καινοτομίας στον κυπριακό τουρισμό».

Υπενθυμίζεται ότι «λειτουργεί ήδη και βρίσκεται στη διάθεση των επισκεπτών επίσημη ιστοσελίδα, εφαρμογή για κινητά τηλέφωνα, εικονική περιήγηση 360 μοιρών σε σημεία αναφοράς ολόκληρης της επαρχίας, ενώ τώρα τίθεται σε λειτουργία και ο ψηφιακός βοηθός AI».

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να δοκιμάσουν τον AI Ψηφιακό Βοηθό στο ai.visitfamagusta.com.cy

γαστρονόμος

Από αριστερά,
Μιράν Κουρουνλιάν,
Εδουάρδος Σακαγιάν,
Νέλλη Χανικιάν,
Αρσέν Καλφαγιάν,
Χριστίνα Αλεξανιάν,
Ρουπέν Καλφαγιάν,
Βερόνικα Μαχτεσιάν,
Μιχάλης Πογοσιάν
και όρθιος
ο μητροπολίτης
Ορθοδόξων Αρμενίων
Ελλάδος,
Σαχάκ Γεμισιάν.

+
Η Μαριλένα Ιωαννίδου
φτιάχνει αρμένικους
κεφτέδες με ροζ φακές
& πίτες με χόρτα

ΑΡΜΕΝΙΚΗ ΚΟΥζίΝΑ

Ιστορίες και συνταγές από τις κοινότητες των Αρμενίων σε όλη την Ελλάδα – Μια σπάνια καταγραφή

ΚΥΡΙΑΚΗ 16.11.25

Σύγκριση τύπων συναλλαγών					
	Ψηφιακό ευρώ	Μετρητά	Τραπεζικές πληρωμές (π.χ. κάρτες)	Κρυπτονομίσματα (π.χ. Bitcoin)	Stablecoins
Εκδότης	ΕΚΤ (δημόσιο χρήμα)	ΕΚΤ (δημόσιο χρήμα)	Εμπορικές τράπεζες (ιδιωτικό χρήμα)	Αποκεντρωμένο δίκτυο (χωρίς κεντρική αρχή)	Ιδιωτικές εταιρείες (ιδιωτικό χρήμα)
Μορφή	Ψηφιακή	Φυσική	Ψηφιακή	Ψηφιακή	Ψηφιακή
Εγγύηση αξίας	Ναι, 1 προς 1 με το φυσικό ευρώ	Ναι	Ναι, εγγυημένο από την τράπεζα	Όχι, η αξία είναι εξαιρετικά ασταθής	Η αξία δεν είναι εγγενώς σταθερή, εξαρτάται από τον εκδότη
Ιδιωτικότητα	Πολύ υψηλή (ειδικά offline), η ΕΚΤ δεν βλέπει προσωπικά δεδομένα	Απόλυτη	Περιορισμένη, η τράπεζα και οι πάροχοι βλέπουν τις συναλλαγές	Ψευδώνυμη, οι συναλλαγές είναι δημόσιες στο blockchain	Οι ιδιώτες εκδότες ενδέχεται να χρησιμοποιούν προσωπικά δεδομένα για εμπορικούς σκοπούς
Χρήση χωρίς Διαδίκτυο	Ναι (offline λειτουργία)	Ναι	Όχι	Όχι	Όχι

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Προ των πυλών το ψηφιακό ευρώ

Το 2027 σε πειραματική λειτουργία, ώστε να ξεκινήσει το 2029. Πώς θα λειτουργεί η νέα μορφή νομίσματος

Του ΜΑΝΔΛΗ ΑΝΔΡΙΑΣΤΑΧΗ

Σήμερα, οποιοσδήποτε Ευρωπαίος μπορεί να πάει στον φούρνο της γειτονιάς του ν' αγοράσει ψωμί δι- νοντας τα ευρώ του σε μετρητά και να γυρίσει σπίτι του ικανοποιημέ- νος. Δεν μπορεί όμως να κάνει το ίδιο και online. Αν παραγγείλει ψω- μί, ή οτιδήποτε άλλο επιθυμεί, από κάποιο ηλεκτρονικό κατάστημα, τα μετρητά του θα είναι άχρηστα. Για να κάνει ένας Ευρωπαίος ψηφι- ακές πληρωμές, θα πρέπει να βα- σιστεί κατά κύριο λόγο σε αμερι- κανικές υπηρεσίες όπως η Visa, η Mastercard, η Apple Pay, η Google Pay και η Paypal. Κάποιοι καταφεύ- γουν ακόμα και στα κρυπτονομίμα- τα, όπως το bitcoin ή τα stablecoins. Η ραγδαία ανάπτυξη των online υπηρεσιών στην Ευρώπη, αλλά και

«ψηφιακό ευρώ». «Το ευρώ, το κοινό μας νόμισμα, είναι ένα αξιόπιστο σύμβολο της ευ- ρωπαϊκής εμπιστοσύνης και ενότη- τας», δήλωσε πρόσφατα η πρόεδρος της ΕΚΤ Κριστίν Λαγκάρντ, εκφρά- ζοντας τη βούλησή της να προχωρή- σει το σχέδιο του ψηφιακού ευρώ. «Ουσιαστικά, αυτό που προσπαθού- με να κάνουμε», λέει στην «Κ» ένας εκπρόσωπος Τύπου της ΕΚΤ, «είναι να μεταφέρουμε τα πλεονεκτήματα των μετρητών –την απλότητα, την ιδιωτικότητα, την αξιοπιστία και την καθολική αποδοχή στην Ευρώζων– στον ψηφιακό κόσμο. Οι άνθρωποι αγαπούν τα μετρητά, και είμαστε αποφασισμένοι να διασφαλίσουμε ότι οι Ευρωπαίοι θα συνεχίσουν να έχουν τη δυνατότητα να πληρώνουν με μετρητά. Στην πραγματικότητα, ετοιμάζουμε μια νέα σειρά χαρτο- νομισμάτων ευρώ. Ωστόσο η ζωή μας μεταφέρεται όλο και περισσό- τερο στο Διαδίκτυο. Αυτό είναι το ψηφιακό ευρώ: μετρητά σε ψηφια- κή μορφή, για όλους. Θέλουμε να διασφαλίσουμε ότι οι άνθρωποι θα έχουν στο μέλλον την ελευθερία να πληρώνουν όπως επιθυμούν, και με δημόσιο χρήμα».

Το ψηφιακό ευρώ δεν θα είναι ένα νέο νόμισμα, αλλά μια νέα μορ- φή νομίσματος. Φανταστείτε το σαν ένα δημόσιο Paypal, με τη διαφο- ρά ότι οι πληρωμές θα υποστηρί- ζονται από την κεντρική τράπεζα και, ως εκ τούτου, θα είναι 100% ασφαλείς. Επιπλέον, η ΕΚΤ δεν θα έχει πρόσβαση στις λεπτομέρειες των συναλλαγών των πολιτών. Η καινοτομία του ψηφιακού ευρώ εί- ναι ότι θα λειτουργεί τόσο online όσο και offline, θα μπορεί δηλαδή κάποιος να συναλλάσσεται ακόμα κι όταν δεν υπάρχει σύνδεση στο Διαδίκτυο, ή σε περιπτώσεις γενι- κευμένης διακοπής ρεύματος, όπως ακριβώς συμβαίνει με τα μετρητά.

Το σχέδιο βρίσκεται ακόμα σε προκαταρκτική φάση και θα χρει- αστεί να περάσει αρκετός χρόνος μέχρι την ενδεχόμενη κυκλοφορία του. Η ΕΚΤ έχει εισέλθει σε παιδί- σιο συνεργασίας με παρόχους τε- χνολογίας, έχει δημοσιεύσει το συ- νολικό σχέδιο και αναμένει τώρα την ψήφιση της νομοθεσίας από το Ευρωκοινοβούλιο. Αν ψηφιστεί –σύμφωνα με καλά ενημερωμένες

Αυτό που προσπαθούμε να κάνουμε, λέει στην «Κ» ένας εκπρόσωπος Τύπου της ΕΚΤ, είναι να μεταφέρουμε τα πλε- ονεκτήματα των μετρητών –την απλότητα, την ιδιωτικότητα, την αξιοπιστία, και την καθολική αποδοχή στην Ευρώζων– στον ψηφιακό κόσμο.

55% των Ευρωπαίων πολιτών προτιμούν τις ψηφιακές έναντι των άλλων μορφών πληρωμών.

13 από τις 20 αγορές της Ε.Ε., ανάμεσά τους και η Ελλάδα, δεν διαθέτουν εθνικές λύσεις ψηφιακών πληρωμών.

πηγές φαίνεται ότι στις Βρυξέλλες υπάρχει συναίνεση– το 2026, τό- τε το 2027 θα μπει σε πειραματική λειτουργία, ώστε να ξεκινήσει κα- νονικά το 2029. Η υιοθέτησή του είναι ένα κοινωνικό και πολιτικό έργο που μένει να απαντηθεί τα επόμενα χρόνια από τους Ευ- ρωπαίους πολίτες και τους εκπρο- σώπους τους. Πρακτικά, οι πολίτες θα προμηθεύονται τα ψηφιακά ευ- ρώ τους μέσω των τραπεζών ή των ταχυδρομείων, και θα μπορούν να τα κρατούν είτε στο ψηφιακό πορ- τοφόλι της τράπεζάς τους, είτε σε μια πλαστική κάρτα σαν τις κάρτες αναλήψεων, είτε στην ειδική εφαρ- μογή της ΕΚΤ, για να πραγματοποιή- ούν στιγμιαίες πληρωμές. Ένα βασικό επιχείρημα υπέρ του

ψηφιακού ευρώ είναι η διασφάλιση της νομιμοκρατικής κυριαρχίας της Ευρώπης. Ο καθένας μπορεί να δια- πιστώσει ότι οι ψηφιακές πληρωμές στην Ευρώζων είναι κατακερμα- τισμένες. Περισσότερες από τις μι- σές εθνικές αγορές της Ευρώζωνς (οι 13 απ' τις 20), ανάμεσά τους και η Ελλάδα, δεν διαθέτουν εθνικές λύσεις ψηφιακών πληρωμών, ενώ εκείνες που έχουν, εξυπηρετούν κυ- ρίως τις εθνικές αγορές τους. Αυτό σημαίνει μεγάλη εξάρτηση από μη ευρωπαϊκές εταιρείες. Το ψηφιακό ευρώ, «μια πανευρωπαϊκή λύση υπό ευρωπαϊκή διακυβέρνηση», όπως σημειώνεται στα επίσημα έγγραφα της ΕΚΤ, θα μειώσει την εξάρτηση της Ευρώπης από μη ευρωπαϊκούς παρόχους υπηρεσιών πληρωμών και θα δώσει στους πολίτες τη δυ- νατότητα να επιλέγουν ευρωπαϊ- κές λύσεις.

Δύο θεμελιώδη χαρακτηριστικά του ψηφιακού ευρώ είναι η δωρεάν διάθεσή του για βασική χρήση και η καθολική αποδοχή του σε ολό- κληρη την Ευρώζων. Σύμφωνα και για την κεντρική τράπεζα, η καθο- λική και υποχρεωτική αποδοχή του ψηφιακού ευρώ θα δημιουργήσει ισότιμους όρους ανταγωνισμού, θα υποστηρίξει την καινοτομία και θα προωθήσει τον ανταγωνισμό, γεγο- νός που θα μειώσει το κόστος για τους εμπόρους και, τελικά, για τους καταναλωτές.

Βεβαίως, το πρώτο πράγμα που σκέφτηκαν πολλοί όταν πληροφο- ρήθηκαν το σχέδιο της ΕΚΤ, ήταν ότι ψηφιοποιώντας την έννοια των μετρητών, ουσιαστικά την καταρ- γούν. «Το τέλος της ανωνυμίας των συναλλαγών», «κατασκοπευτικά χρήματα» και άλλοι παρόμοιοι τίτ- λοι κατακλύζουν το Διαδίκτυο, κυ- ρίως από θιασώτες των κρυπτονο- μισμάτων, που ούτε κι αυτά είναι εντελώς άγνωστα.

Η ΕΚΤ έχει δεσμευθεί ότι δεν θα έχει πρόσβαση στα προσωπικά δε- δομένα των χρηστών, και ότι δεν θα μπορεί να παρακολουθεί τις συναλ- λαγές. Τα δεδομένα που θα βλέπει η Κεντρική Τράπεζα θα είναι ψευδο- νυμιοποιημένα, καθιστώντας αδύνα- τον ταυτοποίηση των χρηστών. Στις online πληρωμές, οι ενδιάμεσοι, οι τράπεζες των καταναλωτών για παράδειγμα, θα έχουν πρόσβαση

στα ελάχιστα αναγκαία δεδομένα για να συμμορφώνονται με την ευ- ρωπαϊκή νομοθεσία, όπως είναι οι κανονισμοί για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από πα- ράνομες δραστηριότητες, αλλά για τις offline πληρωμές η ιδιωτικότη- τα θα είναι εφάμιλλη των μετρη- τών. Οι λεπτομέρειες των offline συναλλαγών με ψηφιακό ευρώ θα είναι γνωστές μόνο στους δύο συ- ναλλασσόμενους. Η ΕΚΤ υποστηρί- ζει ότι αυτό το επίπεδο εμπιστευτι- κότητας δεν υφίσταται σήμερα στις ψηφιακές πληρωμές. Με απλά λόγια, αν σκοπεύετε να αγοράσετε ένα πα- κέτο λαθραία τσιγάρα από κάποιον παράνομο έμπορο με ψηφιακό ευ- ρώ, δεν θα το καταλάβει κανείς. Αν όμως πάτε να αγοράσετε ένα ολό- κληρο φορτηγό, όπως θα κάνατε με τα μετρητά σας, οι αρχές τελικά θα σας πιάσουν.

Όπως σημειώνουν πηγές της ΕΚΤ, για να αποφευχθεί ο κίνδυ- νος νομιμοποίησης εσόδων από πα- ράνομες δραστηριότητες και φορο- διαφυγής στα ψηφιακά πορτοφόλια και για να διασφαλιστεί ότι οι τρά- πεζες θα συνεχίσουν να διαθέτουν επαρκείς καταθέσεις για τη χρημα- τοδότηση της οικονομίας, θα καθο- ριστεί από την ΕΚΤ ένα ανώτατο όριο χρημάτων που θα μπορεί να διαθέτει κάθε άτομο – με μια δια- δικασία που θα καθοριστεί από την ευρωπαϊκή νομοθεσία.

Σύμφωνα με την ΕΚΤ, το σχέδιο του ψηφιακού ευρώ θα είναι συμπε- ριληπτικό και θα μεριμνά ακόμα για εκείνους που δεν έχουν ανεπ- ιτυγμένες ψηφιακές δεξιότητες, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να ανοίξουν λογαριασμό με φυσική πα- ρουσία σε κάποια δημόσια υπηρεσία και να λάβουν καθοδήγηση. Αυτοί, επίσης, που δεν έχουν τραπεζικό λογαριασμό, θα έχουν τη δυνατό- τητα να ανοίξουν και να χρησιμο- ποιούν έναν λογαριασμό ψηφιακού ευρώ, αποκτώντας πρόσβαση σε βασικές ψηφιακές υπηρεσίες. Και για τα άτομα με αναπηρίες, ο σχε- διασμός περιλαμβάνει προσαρμο- σμένες διεπαφές, όπως φωνητικές εντολές, σθόνες με μεγάλη γραμ- ματισσαίρα και απλοποιημένες λει- τουργίες, ώστε να διασφαλίζεται η προσβασιμότητα όλων.

Η ΕΚΤ έχει έναν ακόμα λόγο να

βιάζεται, διότι από τη μία πλευρά βρίσκεται η δημοφιλία των κρυ- πτονομισμάτων, όπως το bitcoin, και απ' την άλλη τα stablecoins, τα οποία βρίσκονται προ των πυλών. Τα stablecoins είναι πιο σταθερά από τα κρυπτονομίσματα, αλλά δεν παύουν να θεωρούνται ιδιωτι- κό χρήμα. Η κεντρική τράπεζα το- νίζει ότι το ψηφιακό ευρώ θα είναι ένα δημόσιο αγαθό. Αντίθετα, με τα κρυπτονομίσματα, το νόμισμα αυτό θα είναι εγγυημένο και σταθερό. Το ψηφιακό ευρώ θα είναι χρήμα της κεντρικής τράπεζας, όπως και τα μετρητά, με όλα τα πλεονεκτήματα που αυτό συνεπάγεται: απλότητα, ιδιωτικότητα, αξιοπιστία, καθολι- κή αποδοχή.

Το κόστος του ψηφιακού ευρώ έως την πρώτη κυκλοφορία του, το 2029, αναμένεται να φτάσει πε-

Οι πολίτες θα τα προμηθεύονται μέ- σω τραπεζών ή ταχυδρομείων και θα μπορούν να τα κρατούν είτε στο ψηφιακό πορτοφόλι της τράπεζάς τους είτε σε πλαστική κάρτα, είτε στην ειδική εφαρμογή της ΕΚΤ.

ρίπου στο 1,3 δισ. ευρώ. Μετά, τα λειτουργικά έξοδα προβλέπεται να ανέρχονται στα 320 εκατ. ευρώ πε- ρίπου τον χρόνο. Κανείς δεν μπορεί να προβλέψει με βεβαιότητα το μέλ- λον του φιλόδοξου σχεδίου. Το μόνο σίγουρο είναι ότι θα βρει μπροστά του πολλά εμπόδια. Την περασμέ- νη Τετάρτη, 14 εμπορικές τράπεζες προειδοποίησαν ότι το ψηφιακό ευρώ θα μπορούσε να υπονομεύ- σει τα συστήματα πληρωμών του ιδιωτικού τομέα. Λίγο νωρίτερα, η έκθεση του συντηρητικού Ισπανού ευρωβουλευτή Φερνάντο Ναβαρέ- τε, που έχει κληθεί να αξιολογήσει το ψηφιακό ευρώ για λογαριασμό του Ευρωκοινοβουλίου, πρότεινε την υιοθέτηση μιας αρκετά πιο πε- ριορισμένης εκδοχής του σχεδίου. Φαίνεται ότι αν τελικά μπει σε κυ- κλοφορία και υλοποιηθεί, το ψηφι- ακό ευρώ θα είναι μια μεγάλη νίκη της ενωμένης Ευρώπης απέναντι σ' ένα ετερόκλητο φάσμα αντιπά- λων τής.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Η επανάσταση των «μεσαίων» του Νότου

Του ΝΙΚΟΥ ΦΙΛΙΠΠΙΔΗ

Υπάρχει κάτι βαθύτερο πίσω από τις ανακοινώσεις φοροελαφρύνσε- ων που σχεδόν ταυτόχρονα προ- ωθούν στην Αθήνα, στη Ρώμη, στη Λισαβόνα και στη Λευκω- σία. Όχι, δεν είναι μόνο η καλή διάθεση των κυβερνήσεων. Ού- τε μια ξαφνική στροφή προς την κοινωνική δικαιοσύνη. Είναι κάτι πιο ουσιαστικό.

Ο Νότος αποφάσισε επιτέλους να υπερασπιστεί αυτή τη φορά όχι τους πιο αδύναμους, τους ερ- γαζομένους του βασικού μισθού, αλλά τη μεσαία τάξη του, γιατί συνειδητοποίησε ότι αν αυτή κα- ταρρεύσει, τότε καταρρέει και η οικονομία. Έτσι ενισχύονται σχε- δόν οριζόντια στους νέους πρού- πολογισμούς των συγκεκριμένων χωρών αυτοί που πληρώνουν τους περισσότερους φόρους και πιέ-

στηκαν αναλογικά περισσότερο από την κρίση διαρκείας.

Ο καθένας το κάνει με τον τρό- πο του και ανάλογα με τις αντοχές της οικονομίας του. Στην Ιταλία που, παρά τη βελτίωση, το ταμείο είναι μείον, η Τζόρτζια Μελόνι αποφάσισε να φορολογήσει τρά- πεζες και ενεργειακές εταιρείες με 5 δισ. ευρώ προκειμένου να μειώσει τους φόρους των φυσι- κών προσώπων με εισόδημα από 28.001 έως 50.000 ευρώ, με όφε- λος που μπορεί να φτάσει και τα 440 ευρώ ετησίως για κάθε φορο- λογούμενο.

Στην Πορτογαλία των πλεονα- σμάτων (όπως και η Ελλάδα), το προσχέδιο του προϋπολογισμού προβλέπει σημαντικά μέτρα. Τη μείωση των συντελεστών φορο- λόγησης των φυσικών προσώπων, με τους συντελεστές από τη 2η έως την 5η κλίμακα να μειώνο-

Αθήνα, Ρώμη, Λισα- βόνα και Λευκωσία ανακοίνωσαν σχεδόν ταυτόχρονα μέτρα στήριξης για τη μεσαία τάξη.

νται κατά περίπου 0,3 μονάδες. Αυξάνεται επίσης το αφορολό- γητο από 12.180 ευρώ σε 12.880 ευρώ. Για τις επιχειρήσεις ο φο- ρολογικός συντελεστής μειώνεται επίσης στο 19% και για τη μικρή και μεσαία επιχείρηση (οι πρώτες 50.000 ευρώ) θα πάει ακόμα χα- μπλότερα, καθώς θα φορολογεί- ται με συντελεστή 15%. Για τη στέγαση και τα ενοίκια το πορ- τογαλικό σχέδιο προβλέπει μείω- ση του συντελεστή φορολόγησης

Ο Νότος αποφάσισε επιτέλους να υπερασπιστεί αυτή τη φορά όχι τους πιο αδύναμους, τους εργαζομένους του βασικού μισθού, αλλά τη μεσαία τάξη του, γιατί συνειδητοποίησε ότι αν αυτή καταρρεύσει, τότε καταρρέει και η οικονομία.

ενοικίου από το 25% στο 10% για ένα μέτριο ενοίκιο (εκεί ξεπερ- νάει τις 2.000 ευρώ), ενώ αυξάν- ει την έκπτωση φόρου από την πληρωμή ενοικίου (900 ευρώ το 2026, 1.000 ευρώ το 2027). Προ- βλέπει επίσης κάτι εξαιρετικά εν- διαφέρον. Φορολογικά κίνητρα για όσες επιχειρήσεις αυξήσουν τον μισθό πάνω από 4,6%, με δι- πλασιασμό της δαπάνης που εκ- πίπτει κατά τον υπολογισμό του εταιρικού φόρου.

Στην Κύπρο το αφορολόγητο αυξάνεται στα δυσθεώρητα για την Ελλάδα επίπεδα των 20.500 ευρώ, από 19.500 ευρώ, ενώ αλ- λάζουν προς το ελαφρύτερο όλες οι κλίμακες φορολόγησης των φυ- σικών προσώπων, όπως και οι εκ- πτώσεις για οικογένειες με μεσαία εισοδήματα (1.000 ευρώ για κάθε παιδί, 1.500 ευρώ για έκπτωση τό- κων στεγαστικού ή ενοικίου). Η

Κύπρος επέλεξε, τέλος, να αυξήσει έναν μόνο φόρο, αυτόν των επιχει- ρήσεων, στο 15% από 12,5% που ήταν πριν και ήταν από τους χα- μπλότερους στην Ευρώπη.

Η Ελλάδα κάνει κάτι πιο απλό σε σχέση με όλους τους άλλους και λίγο πιο... ελληνικό. Προσπα- θεί να στήριξει τη μεσαία τάξη εκεί που πονάει, στην καθημερι- νότητα: στο ενοίκιο, στο κόστος των μεγάλωματος ενός παιδιού. Μοιράζει αναλογικά περισσό- τερα λεφτά, αλλά στοχευμένα, χωρίς όμως να κινητροδοτεί την αγορά –τις επιχειρήσεις– για το βασικό πρόβλημα της οικονομί- ας που είναι οι χαμηλοί μισθοί. Προσφέρει, δηλαδή, μια κάποια ανακούφιση που θα γίνει αισθη- τή στην τσέπη, αλλά απουσιάζει η πολιτική με την οποία θα αλλά- ξει πίστα το επίπεδο των αμοιβών στην Ελλάδα.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Η «άγνωστη» τοπολογία χαμηλής παραγωγικότητας

Του ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ

Το ποτήρι μπορεί να φαίνεται και μισογεμάτο. Η παραγωγικότητα (με βάση τις ώρες εργασίας) βελτιώθηκε κατά 1,2% φέτος το πρώτο εξάμηνο. Αλλά, σ'ε η βιομηχανία, στην οποία κυρίως οφείλεται η βελτίωση της παραγωγικότητας, ενισχύει τις επενδύσεις, ενώ το μερίδιό της βιομηχανίας στις συνολικές επενδύσεις αυξήθηκε στο 18,8% το 2024, από μονοψήφια ποσοστά πριν από την κρίση. Ιδιαίτερη άνοδο σημείωσαν οι επενδύσεις σε έρευνα και ανάπτυξη (R&D) στη μεταποίηση, που αντιστοιχούσαν στο 14,6% των συνολικών επενδύσεων R&D το 2024 (έναντι 11,8% το 2017). Οι βιομηχανικές εξαγωγές αυξήθηκαν από 28 δισ. ευρώ το 2017 σε 49 δισ. το 2024, με το μερίδιό τους στις συνολικές εξαγωγές να είναι

Είναι ενδιαφέρουσα η ιδέα να αυξηθούν θεαματικά οι αποσβέσεις που αφορούν επενδύσεις υψηλής τεχνολογίας.

71%, από 67%. Ποιο είναι το πρόβλημα; Το ποτήρι που είναι μισοάδειο. Παρά την πρόοδο των τελευταίων ετών, η ελληνική μεταποίηση εξακολουθεί να υστερεί έναντι του ευρωπαϊκού μέσου όρου. Η Ελλάδα διατηρεί χαμηλές θέσεις τόσο ως προς το μερίδιο της μεταποίησης στο ΑΕΠ όσο και ως προς την παραγωγικότητα, με αποτέλεσμα το παραγωγικό χάσμα με την Ευρώπη να διατηρείται.

Οικονομολόγοι έχουν διανύσει μεγάλη επιστημονική διαδρομή αναλύοντας τα αίτια της καθυστέρησης. Στην ελληνική οικονομία υπερτερούν οι μικρές και πολύ μικρές εταιρείες, κυρίως στον τομέα των υπηρεσιών, που έχουν χαμηλή παραγωγικότητα. Την περίοδο της κρίσης οι επενδύσεις σε εξοπλισμό και παραγωγή είχαν καθυλθεί, ενώ οι νέες τεχνολογίες δεν ενσωματώνονται στη λειτουργία των εταιρειών. Το ποσοστό των ελληνικών επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν προηγμένες ψηφιακές τεχνολογίες είναι το χαμηλότερο στην Ευρώπη κι όπως σημειώνεται στο «Δελτίο Οικονομικών Εξελίξεων» της

Alpha Bank είναι κάτω από το αντίστοιχο ποσοστό της Κροατίας, 20 μονάδες χαμηλότερα από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Επίσης, μόλις το 19% των ελληνικών επιχειρήσεων κάνει χρήση εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης, ποσοστό που είναι το χαμηλότερο στην Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς ο ευρωπαϊκός μέσος όρος είναι στο 37%.

Αυτό που ουσιαστικά απαιτείται είναι να μετακινηθούν πόροι στην ενίσχυση της παραγωγικότητας. Γι' αυτό είναι ενδιαφέρουσα η ιδέα να αυξηθούν θεαματικά οι αποσβέσεις που αφορούν επενδύσεις υψηλής τεχνολογίας. Το σημερινό καθεστώς που επιτρέπει απόσβεση 10% ετησίως της αξίας που επενδύθηκε για δέκα χρόνια δεν είναι ρεαλιστικό. Οι επενδύσεις νέας τεχνολογίας απαξιώνονται γρήγορα και είναι λογικό οι αποσβέσεις να επιταχύνονται από τον δεύτερο χρόνο. Αυτό σημαίνει βέβαια ότι οι εταιρείες θα εμφανίζουν μικρότερα (φορολογητέα) κέρδη, αλλά η διαφορά θα καλύπτεται από τις επιπλέον επενδύσεις που θα υπάρχουν και την ενίσχυση της παραγωγικότητας.

Βέβαια, η λογική της μετακίνησης πόρων περιλαμβάνει και «δύσκολες» αποφάσεις. Ενδεικτικό παράδειγμα, το εποχικό επίδομα ανεργίας που καταβάλλεται σε διάφορους κλάδους. Το 2024, το Δημόσιο πλήρωσε 83 εκατ. ευρώ ως εποχικό βοήθημα της ΔΥΠΑ (πρώην ΟΑΕΔ) σε υπαλλήλους τουριστικών και επισιτιστικών επαγγελμάτων, οικοδόμους, πλυνθοποιούς (!), υποδηματεργάτες και άλλα επαγγέλματα. Ουσιαστικά επιδοτούνται έμμεσα επιχειρήσεις σε τομείς χαμηλής παραγωγικότητας αντί να «αναγκαστούν» να δίνουν κανονικές αμοιβές σε όσους απασχολούν. Μπορεί το επίδομα να είναι αναγκαίο σε κατοίκους μικρών νησιών ή απομακρυσμένων περιοχών, αλλά αυτό είναι μια επιλογή που δεν αφορά επιχειρήσεις. Σήμερα ενισχύονται εργαζόμενοι επιχειρήσεων που λειτουργούν εποχικά, αλλά δεν προσφέρονται αφορολόγητες αμοιβές σε εργαζόμενους που αποδεχόμενοι να αποκτούν νέες δεξιότητες, παρακολουθώντας ανάλογα εκπαιδευτικά προγράμματα.

Η θεματική και γρήγορη βελτίωση της παραγωγικότητας δεν είναι εύκολη υπόθεση.

Διαθέτοντας ενέργεια και χρήμα σε αφθονία και αφού ταυτίστηκαν επί δεκαετίες, ουσιαστικά επί έναν αιώνα, με το πετρέλαιο και τα πετροδολάρια, οι πλούσιες χώρες του Κόλπου επιχειρούν να εξελιχθούν στον επόμενο παγκόσμιο κόμβο τεχνητής νοημοσύνης. Τα τελευταία χρόνια διαφημίστηκαν για την εντυπωσιακή στροφή τους στις φαντασμαγορικές φουτουριστικές πόλεις μέσα στην έρημο, τις διοργανώσεις αθλητικών αγώνων αλλά και τα προγράμματα υπολογιστών με στρατιωτικό περιεχόμενο. Και τώρα τα τεράστια κεφάλαια που τα πετροδολάρια έχουν συγκεντρώσει στα κρατικά επενδυτικά ταμεία τους επιστρατεύονται στο φιλόδοξο σχέδιό τους να δημιουργήσουν τις δικές τους βιομηχανίες τε-

Σχεδιάζουν κέντρα δεδομένων σε συνεργασία με τα μεγαλύτερα ονόματα του κλάδου, όπως η Microsoft και η OpenAI.

χνητής νοημοσύνης.

Η Σαουδική Αραβία, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα και το Κατάρ δαπανούν δισεκατομμύρια δολάρια σε σχέδια κέντρων δεδομένων που στελεχώνουν σε συνεργασία με τα μεγαλύτερα ονόματα του κλάδου, συμπεριλαμβανομένων των Microsoft και OpenAI. Παράλληλα επιχειρούν να αγοράσουν τεράστιες ποσότητες μικροεπεξεργαστών από τις Nvidia και AMD για την τεχνητή νοημοσύνη, και μοιραία οι κινήσεις τους υπέπεσαν στην αντίληψη του αμερικανικού υπουργείου Εμπορίου προκαλώντας ανησυχία στην Ουάσινγκτον για το ενδεχόμενο να γίνουν όχημα για να μεταφερθεί αμερικανική τεχνολογία στην Κίνα. Τον Μάιο όμως, όταν ο Ντόναλντ Τραμπ επισκέφθηκε τη Σαουδική Αραβία, τα Εμιράτα και το Κατάρ, οι τρεις χώρες έλαβαν μέτρα για να πείσουν τον Αμερικανό πρόεδρο για τη στρατηγική σημασία τους με τις ΗΠΑ κλείνοντας τεράστιες συμφωνίες με τους αμερικανικούς τεχνολογικούς κολοσσούς. Επείσαν, έτσι, την

Η Microsoft έχει δεσμεύσει 15,2 δισ. δολ. για επενδύσεις στα Εμιράτα στο διάστημα από το 2023 μέχρι το 2029.

Ουάσινγκτον ότι επιλέγουν πάντα την Αμερική, ώστε να κατευνάσουν τους φόβους του Τραμπ που στη συνέχεια επέδειξε προθυμία να χαλαρώσει τους περιορισμούς στις εξαγωγές αμερικανικών μικροεπεξεργαστών.

Τα δυσθεώρητα κεφάλαια που έχουν συγκεντρώσει στα κρατικά επενδυτικά ταμεία τους οι χώρες του Κόλπου προσελκύουν πλέον και επενδυτές που μέχρι προσφάτως αρνούνταν να συνεργαστούν μαζί τους λόγω της κακής εικόνας τους σε ό,τι αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα. Τον Ιούλιο, για παράδειγμα, αφέρθηκε να διαρρεύσει εισήγηση του Ντάριο Αμοντέ, διευθυντώντος συμβούλου της Anthropic, και αποκαλύφθηκε έτσι ότι η εταιρεία αναζητεί επενδύσεις στις χώρες του Κόλπου, μολοντί παραδοσιακά απέφυγε τέτοιου είδους συνεργασίες για λόγους ηθικής τάξης. Στο μεταξύ και οι επικεφαλής των αμερικανικών τεχνολογικών κολοσσών δείχνουν την προτίμησή τους στο ρυθμιστικό πλαίσιο των χωρών του Κόλπου που δεν

παρουσιάζει τις παθογένειες της γραφειοκρατίας δυτικού τύπου, καθώς οι σημαντικές αποφάσεις λαμβάνονται με συνοπτικές διαδικασίες από τους μονάρχες. Όπως, άλλωστε, έχει τονίσει ο επικεφαλής της OpenAI Σαμ Αλτμαν που επισκέπτεται συχνά την περιοχή, ειδικότερα το Αμπου Ντάμπι μιλώντας για την τεχνητή νοημοσύνη προτού αυτή έρθει στο προσκήνιο. Όπως, πάντως, επισημαίνουν αναλυτές του κλάδου, οι πρωτεύουσες του Κόλπου έχουν δρόμο να διανύσουν μέχρις ότου φτιάξουν μια δική τους δεξαμενή από εγκώρια ταλέντα στις τεχνολογίες και στις απαιτούμενες υποδομές.

Ακόμη μία πρόκληση που πρέπει να αντιμετωπίσουν είναι να πείσουν τους επενδυτές πως θα τους παρέχουν την απαιτούμενη σταθερότητα σε ό,τι αφορά το ρυθμιστικό πλαίσιο αλλά και τις γεωπολιτικές εντάσεις στην περιοχή. Τον Σεπτέμβριο η πρωτεύουσα του Κατάρ, Ντόχα, δέχθηκε ισχυρό πλήγμα από τις επιθέσεις που εξαπέλυσε το Ισραήλ εναντίον της ηγεσίας

της Χαμάς. Εξάλλου πρέπει να οικοδομήσουν ένα πλήρες οικοσύστημα από εγκώριες νεοφυείς εταιρείες και γενικώς από όλα όσα υπάρχουν σε αφθονία στη Σίλικον Βάλι, προκειμένου να προσελκύσουν μηχανολόγους τεχνητής νοημοσύνης και ταλέντα του κλάδου. Στη Σαουδική Αραβία, για παράδειγμα, παραμένουν σε μεγάλο ποσοστό κενές οι περισσότερες θέσεις επαγγελματιών εξειδικευμένων στην τεχνητή νοημοσύνη και οι προσλήψεις ανταποκρίνονται μόνο στο 50% των αναγκών. Οι κινήσεις προς αυτή την κατεύθυνση είναι, πάντως, γρήγορες, με τη Microsoft να έχει ήδη δεσμεύσει 15,2 δισ. δολ. για επενδύσεις στα Εμιράτα στο διάστημα από το 2023 μέχρι το 2029. Τις τελευταίες ημέρες η εταιρεία ανακοίνωσε ότι έχει διασφαλίσει ειδική άδεια της Ουάσινγκτον για εξαγωγές προηγμένων μικροεπεξεργαστών τεχνητής νοημοσύνης της Nvidia, μολοντί οι γενικότεροι περιορισμοί στις εξαγωγές προς την περιοχή δεν έχουν αρθεί.

Γιατί ο Μπάφετ αγάπησε τα μετρητά

Ο δείκτης του «σοφού της Ομάχα» υποδηλώνει «φούσκα» στην αγορά και κίνδυνο μεγάλης διόρθωσης

Το κρίσιμο επίπεδο

«Οι επενδυτές παίζουν με τη φωτιά εάν ο λόγος της συνολικής κεφαλαιοποίησης της χρηματιστηριακής αγοράς προς το ΑΕΠ πλησιάσει το 200%», είχε δηλώσει ο Γουόρεν Μπάφετ το 2001, και σήμερα αυτό το ποσοστό έχει ήδη ξεπεραστεί. Το 2000, όταν και έσκασε η φούσκα του dotcom, ήταν κοντά στο 150%.

381,7 225%

δισ. δολάρια υπολογίζονται οι θέσεις σε μετρητά της Berkshire Hathaway του Γουόρεν Μπάφετ, ποσό-ρεκόρ.

σε ιστορικό υψηλό βρισκόταν το «δείκτης Μπάφετ», που μετράει την κεφαλαιοποίηση των μετοχών στις ΗΠΑ σε σχέση με το ΑΕΠ.

4+1 λόγοι εγρήγορσης

«Υπάρχουν 4+1 στοιχεία για τα οποία η ΕΚΤ είναι σε εγρήγορση», σημείωσε ο Γάλλος κεντρικός τραπεζίτης Βιλερούα ντε Γκαλό: 1) Οι υπερβολικά υψηλές αποτιμήσεις μετοχών, 2) η αγορά ιδιωτικών πιστώσεων, 3) τα κρυπτοστοιχεία, 4) η αγορά ομολόγων και 5) η τάση για απορρόθμιση και μείωση της επίηρης (Fed).

Προβλέπει πτώση

«Είναι πιθανό να υπάρξει πτώση 10%-20% στις αγορές μετοχών κάποια στιγμή τους επόμενους 12-24 μήνες», δήλωσε ο CEO της Goldman Sachs, Ντέιβιντ Σόλomon, «Υπάρχουν πράγματα που θα αλλάξουν το κλίμα και κανείς δεν μπορεί να τα δει μέχρι να συμβούν πραγματικά».

Της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Υπάρχει όντως «φούσκα» στις αγορές και μήπως έχει αρχίσει να... σκάει; Αν και αυτό αποτελεί το μεγάλο ερώτημα των πολλών... τρισεκατομμυρίων, που κανείς δεν μπορεί να απαντήσει με βεβαιότητα, το κύμα ρευστοποιήσεων που σημειώθηκε την εβδομάδα που πέρασε στα διεθνή χρηματιστήρια από τις ΗΠΑ μέχρι την Ευρώπη και την Ασία, σίγουρα χτύπησε «καμπανάκι» για τις πολύ υψηλές αποτιμήσεις στη Wall Street και ειδικά των μετοχών εταιρειών της τεχνητής νοημοσύνης και της τεχνολογίας. «Καμπανάκι» χτυπάει πάντως εδώ και ένα διάστημα ένας σημαντικός δείκτης, που παρακολουθούν μεγάλα διεθνή funds και όχι μόνον. Ο «δείκτης Μπάφετ» βρίσκεται σε ιστορικά υψηλά επίπεδα, τα οποία, σύμφωνα με τον εμπνευστή του, τον βετεράνο μεγαλοεπενδυτή Γουόρεν Μπάφετ, σημαίνουν ότι οι επενδυτές «παίζουν με τη φωτιά». Αλλά, σ'ε, καθώς το τυχαίο δεν είναι ότι ο ίδιος ο «σοφός της Ομάχα» κατέχει αυτή τη στιγμή ρεκόρ θέσεων στα μετρητά.

Ο «δείκτης Μπάφετ» αποτυπώνει τη σχέση ανάμεσα στη συνολική κεφαλαιοποίηση όλων των εισηγμένων μετοχών στις ΗΠΑ και στο μέγεθος της οικονομίας, όπως μετρείται από το ΑΕΠ, και αποτελεί εδώ και χρόνια μία χρήσιμη μέτρηση για την αξιολόγηση του κατά πόσον οι αποτιμήσεις των μετοχών έχουν διογκωθεί. Αυτή τη στιγμή ο δείκτης βρίσκεται στο 225%, σε ιστορικό υψηλό, που σημαίνει ότι η συνολική κεφαλαιοποίηση της αμερικανικής χρηματιστηριακής αγοράς είναι περισσότερο από διπλάσια του ΑΕΠ των ΗΠΑ. Το προηγούμενο ρεκόρ του δείκτη ήταν το

193% την εποχή της πανδημίας, το οποίο και προηγήθηκε της παγκόσμιας bear market του 2022 και του ισχυρού sell-off που κατάγγραψαν τα διεθνή χρηματιστήρια λόγω της εκτίναξης του πληθωρισμού.

Ο Μπάφετ προειδοποίησε το 2001 ότι όταν ο δείκτης αποτιμήσεων προς ΑΕΠ φτάσει στο επίπεδο όπου βρίσκεται τώρα, δηλαδή κοντά στο 200%, οι επενδυτές «παίζουν με τη φωτιά». Ο επικεφαλής της Berkshire Hathaway προειδοποίησε επίσης να μη λαμβάνεται υπόψη ο δείκτης μεμονωμένα, αλλά ως πρόσθετο εργαλείο, αν και τον περιέγραψε ως «πιθανώς το καλύτερο μοναδικό μέτρο για το πού βρίσκονται

Ο δείκτης αποτελεί μια χρήσιμη μέτρηση για την αξιολόγηση του κατά πόσον οι αποτιμήσεις των μετοχών έχουν διογκωθεί.

οι αποτιμήσεις σε οποιαδήποτε δεδομένη στιγμή». Τα λόγια του «γκουρού» των επενδύσεων, οι στρατηγικές του οποίου στο μεγαλύτερο μέρος των τελευταίων έξι δεκαετιών έχουν υπεραποδώσει τις αμερικανικές αγορές, σίγουρα δεν μπορούν να αγνοηθούν από τους επενδυτές.

Ο «δείκτης Μπάφετ», πλην του τέλους του 2021 όταν είχε στείλει ισχυρό σήμα για το sell-off που ακολούθησε το επόμενο έτος, είχε χτυπήσει κόκκινο και στις αρχές του 2000, όταν τότε είχε κορυφωθεί σε ιστορικά υψηλά κοντά στο 150% και στη συνέχεια «έσκασε» η «φούσκα» του dotcom. Νέα κορυφή είχε

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

σημειώσει και το 2007, όταν έσκασε η «φούσκα» των ακινήτων και του subprime στις ΗΠΑ, όπου και πυροδοτήθηκε η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση.

Φυσικά, κανείς δεν μπορεί να πει με πλήρη ασφάλεια ότι ο δείκτης του «σοφού της Ομάχα» θα το «πτεύξει» και αυτή τη φορά. Αλλά, σ'ε, δεν είναι «τέλειος». Για παράδειγμα, όπως σχολιάζουν αναλυτές, συγκρί-

νει την τρέχουσα αξία της χρηματιστηριακής αγοράς με μια ένδειξη του ΑΕΠ που ελήφθη πριν από αρκετούς μήνες. Το ΑΕΠ εξαιρεί επίσης το εισόδημα από το εξωτερικό, ενώ η κεφαλαιοποίηση της αγοράς των αμερικανικών εταιρειών αντικατοπτρίζει την αξία τόσο των εγκώριων όσο και των διεθνών δραστηριοτήτων τους. Επιπλέον, η πανδημία έχει διαταράξει τις αλυσίδες εφοδιασμού,

έχει περιορίσει την οικονομική δραστηριότητα και έχει μειώσει το ΑΕΠ από τις αρχές του 2020, με αποτέλεσμα οι ΗΠΑ να έχουν λάβει πρωτοφανή μέτρα για την τόνωση της οικονομίας, αυξάνοντας παράλληλα τις τιμές των περιουσιακών στοιχείων. Αυτοί οι παράγοντες ενδέχεται να διογκώνουν τεχνητά τις μετρήσεις του «δείκτη Μπάφετ».

Ο δείκτης πάντως έχει συ-

γκεντρώσει το ενδιαφέρον θεσμών, όπως η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, πολλοί αξιωματούχοι της οποίας έχουν προειδοποιήσει εδώ και καιρό για τις πολύ υψηλές αποτιμήσεις στη Wall Street. Την περασμένη εβδομάδα, ο κεντρικός τραπεζίτης της Γαλλίας, Φρανσουά Βιλερούα ντε Γκαλό, τόνισε ότι η ΕΚΤ είναι σε εγρήγορση λόγω των υπερβολικά υψηλών αποτιμήσεων των μετοχών.

Επίσης, οι κινήσεις του ίδιου του Γουόρεν Μπάφετ το τελευταίο διάστημα αποτελούν ένα σαφές σήμα ότι πιστεύει πως οι μετοχές είναι εξαιρετικά ακριβές. Αυτή τη στιγμή, η εταιρεία του, Berkshire Hathaway –από την οποία ο 94χρονος

Αξιωματούχοι της ΕΚΤ έχουν προειδοποιήσει εδώ και καιρό για τις πολύ υψηλές αποτιμήσεις στη Wall Street.

μεγαλοεπενδυτής αποχωρεί στα τέλη του έτους και συνταξιοδοτείται, παραβίνοντας τα νηπία στον αντιπρόεδρο Γκρεγκ Αμπέλ–, κατέχει ρεκόρ θέσεων σε μετρητά. Συγκεκριμένα, διαμορφώνονται στα 381,7 δισ. δολάρια και αποτελούν το 30% του συνολικού ενεργητικού της εταιρείας, το υψηλότερο εδώ και πάνω από τρεις δεκαετίες. Πρόκειται επιπλέον για το μεγαλύτερο ποσό μετρητών που κατείχε ποτέ μια εισηγμένη εταιρεία στις ΗΠΑ. Αυτή η μεγάλη θέση είναι το αποτέλεσμα του ότι ο Μπάφετ τα τελευταία 12 τρίμηνα συνεχώς πουλάει πολύ περισσότερες μετοχές από ό,τι αγοράζει...

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Η ραγδαία εξάπλωση της τεχνικής νοημοσύνης (AI) αναδιαμορφώνει, πολλές φορές ακόμη και βίαια, βασικές παραμέτρους της απασχόλησης, με αποτέλεσμα η επόμενη δεκαετία να θεωρείται για την Ελλάδα και την εγκώρια αγορά εργασίας εξαιρετικά κρίσιμη.

Η χώρα μας βρίσκεται μπροστά σε ένα δύσκολο σταυροδρόμι: η τεχνολογική επανάσταση της τεχνικής νοημοσύνης μπορεί να αποτελέσει πηγή αναβάθμισης της παραγωγής, της ποιότητας της εργασίας και της ανταγωνιστικότητας, ταυτόχρονα όμως μπορεί να ενισχύσει ανισότητες, να δημιουργήσει επισφάλεια και, κυρίως, να αφήσει πίσω όσους δεν προσαρμοστούν. Όλοι οι ειδικοί επισημαίνουν πως χρειάζεται άμεσα στρατηγική, επενδύσεις σε ανθρώπινο δυναμικό και επιχειρήσεις, καθώς και θεσμικές αλλαγές που θα διασφαλίσουν ότι η τεχνολογία δεν θα αντικαταστήσει τον άνθρωπο, αλλά θα τον ενισχύσει. Όπως υπογραμμίζει

Μονόδρομος η διά βίου κατάρτιση – πρόκειται για το κλειδί της προσαρμογής, καθώς ο μέσος χρόνος ζωής των δεξιοτήτων υπολογίζεται πλέον μόλις στα πέντε έτη.

χαρακτηριστικά ο γενικός γραμματέας Εργασιακών Σχέσεων Νίκος Μπλαπίδης, με δηλώσεις του στην «Κ», «στόχος είναι κανείς να μη μείνει πίσω».

Μελέτη του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) αναφέρει ότι κατά μέσον όρο σχεδόν ένα στα τέσσερα επαγγέλματα (28%) διατρέχει υψηλό κίνδυνο αυτοματοποίησης. Ειδικά για την Ελλάδα, η μελέτη εκτιμά ότι περίπου 6 στις 10 θέσεις εργασίας θα «συνεργάζονται» με την τεχνητή νοημοσύνη, τρεις θα παραμείνουν σχετικά ανεπηρέαστες, ενώ μόνο μία θέση στις 10 θεωρείται «υψηλού ρίσκου», καθώς εκτιμάται ότι θα αντικατασταθεί από την AI.

Η ζήτηση για δεξιότητες τεχνικής νοημοσύνης και συναφείς ρόλους είναι ήδη ορατή στην αγορά: σε σχετικές αγγελίες για την Ελλάδα καταγράφονται θέσεις «AI/ML Engineer», «AI Developer» κ.ά. Και μεταξύ των επαγγελματιών που κινδυνεύουν περισσότερο συγκαταλέγονται πωλητές, διερμηνείς και μεταφραστές, πολιτικοί επισημότητες, εκπρόσωποι εξυπηρέτησης πελατών, τηλεφωνητές, υπάλληλοι χρηματιστηριακών συναλλαγών, υπάλληλοι υποδοχής σε ξενοδοχεία, μαθηματικοί, ειδικοί δημοσίων σχέσεων, επιστήμονες δεδομένων, προγραμματιστές ιστοσελίδων, χειριστές επικοινωνιών δημόσιας ασφάλειας αλλά και αρκετές ειδικότητες

Ποιες δουλειές αλλάζει η τεχνητή νοημοσύνη

Η προσαρμογή των εργαζομένων στη νέα τεχνολογία θα κρίνει το επαγγελματικό τους μέλλον

Μεταξύ των επαγγελματιών που κινδυνεύουν περισσότερο συγκαταλέγονται πωλητές, διερμηνείς και μεταφραστές, εκπρόσωποι εξυπηρέτησης πελατών, τηλεφωνητές, υπάλληλοι χρηματιστηριακών συναλλαγών, υπάλληλοι υποδοχής σε ξενοδοχεία, μαθηματικοί, ειδικοί δημοσίων σχέσεων, επιστήμονες δεδομένων, προγραμματιστές ιστοσελίδων, χειριστές επικοινωνιών δημόσιας ασφάλειας κ.ά.

καθηγητών.

Πρόκειται κατά κύριο λόγο για επαγγέλματα του «λευκού κολάρου», που περιλαμβάνουν γνωστική εργασία, όπως υπολογιστές, μαθηματικά ή διοικητικά καθήκοντα γραφείου αλλά και οι πωλήσεις, επειδή συνήθως περιλαμβάνουν παρουσίαση και εξήγηση πληροφοριών.

Όπως επισημαίνει ο κ. Μπλαπίδης, «η τεχνητή νοημοσύνη αλλάζει ήδη τον τρόπο που δουλεύουμε. Το μέλλον ολόκληρων χωρών και οικονομιών θα εξαρτηθεί από την προθυμία και την ικανότητά τους να προσαρμοστούν σε αυτήν». Ο γενικός διευθυντής Εργασιακών Σχέσεων του υπουργείου Εργασίας, Κώστας Αγραπιδάς, υπογραμμίζει πως μπορεί τα επαγγέλματα με «ρουτίνα» –διοικητικά/

γραμματειακά, πωλήσεις, τράπεζες– να είναι τα πιο εκτεθειμένα, όμως δημιουργείται και ένας νέος εργασιακός ρόλος, αυτός του «Boss of the Agent»: του ανθρώπου που δεν θα αντικαθισταται από τα έξυπνα συστήματα, αλλά θα γίνει ο επικεφαλής τους, ο συντονιστής «bots» και αυτοματοποιημένων συστημάτων. Η τάση αυτή απαιτεί νέες δεξιότητες: κατανόηση των αλγορίθμων, ικανότητα διαχείρισης δεδομένων, κριτική σκέψη και δεοντολογική επίγνωση. «Ο εργαζόμενος γίνεται ψηφιακός ηγέτης που συντονίζει «agents» ώστε να επιτυγχάνει στόχους με ανθρώπινη κρίση και ευθύνη», δηλώνει χαρακτηριστικά. Κα σημειώνει για παράδειγμα ότι η τεχνητή νοημοσύνη θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί

άμεσα από τις ελληνικές επιχειρήσεις σε περιπτώσεις όπως: **•** Ανάλυση κινδύνου, ανίχνευση απάτης και εξυπηρέτηση πελατών. **•** Χρήση μηχανικής μάθησης για οικονομικές προβλέψεις και αυτοματοποιημένες διαδικασίες δανειοδότησης. **•** Ψηφιακοί βοηθοί και AI analytics. **•** Ενσωμάτωση AI στα δίκτυα και στην εξυπηρέτηση πελατών. **•** Δημιουργία πλατφορμών για επιχειρήσεις και δημόσιο τομέα με τεχνητή νοημοσύνη. **•** Βελτιστοποίηση κρατήσεων και εμπειρίας πελατών σε εννοικιαζόμενα διαμερίσματα. **•** Διαχείριση προσλήψεων, ανάλυση βιογραφικών και αυτόματη επιλογή υποψηφίων. **•** Ανάπτυξη έξυπνων ολοκληρω-

μένων κυκλωμάτων με ενσωματωμένη AI για IoT εφαρμογές. **•** Συνδυασμός AI και στρατηγικής πολιτικής για επαναπατρισμό ταλέντων και επανεπιδίκευση εργαζομένων.

Πόσο ώριμες είναι όμως οι ελληνικές επιχειρήσεις για να δεχθούν τα πολλαπλά τεχνολογικά κύματα; Η παραγωγική δομή της χώρας εξακολουθεί να βασίζεται στην εντατικοποίηση της εργασίας, στην πολύπλευρη αυτοαπασχόληση και στις περιορισμένες επενδύσεις σε καινοτομία, παράγοντες που δυσκολεύουν την υιοθέτηση τεχνικής νοημοσύνης, σύμφωνα με τον γενικό διευθυντή του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ Χρήστο Γούλα.

Η επιτυχής μετάβαση στην εποχή της τεχνικής νοημοσύνης, σε μια χώρα όπως η Ελλάδα, προϋποθέτει συνδυασμό πολιτικών, επενδύσεων και οργανωτικών μεταρρυθμίσεων, όπως: **1.** Διά βίου κατάρτιση και δεξιότητες του μέλλοντος. Όπως σημειώνει ο κ. Μπλαπίδης, πρόκειται για το κλειδί της προσαρμογής, καθώς ο μέσος χρόνος ζωής των δεξιοτήτων υπολογίζεται πλέον

Εξί στις δέκα θέσεις εργασίας θα συνεργάζονται με την AI, τρεις θα παραμείνουν ανεπηρέαστες, ενώ μόνο μία στις δέκα θεωρείται «υψηλού ρίσκου» για αντικατάσταση από την AI.

μόλις στα πέντε έτη.

2. Καλλιέργεια δεξιοτήτων πέραν των τεχνικών (coding, data science) όπως κριτική σκέψη, διαχείριση δεδομένων, κατανόηση αλγορίθμων και δεοντολογική επίγνωση. **3.** Κατάρτιση που θα στοχεύει σε επαγγέλματα που είναι ευάλωτα στην αυτοματοποίηση – ώστε να μη μείνει κανείς «πίσω». **4.** Επένδυση στην ψηφιακή καινοτομία των επιχειρήσεων. Βέβαια, ο παραγωγικός μετασχηματισμός, σύμφωνα με τον κ. Γούλα, προϋποθέτει ότι οι επιχειρήσεις θα σταματήσουν να βλέπουν την τεχνητή νοημοσύνη ως μέσο επιτήρησης και εντατικοποίησης και θα την αντιληφθούν ως εργαλείο ενδυνάμωσης της εργασίας: δημιουργικότητα, συνεργασία, αύξηση παραγωγικότητας. **5.** Μηχανισμός προειδοποίησης και ανάλυσης της αγοράς εργασίας. Με βάση διεθνή παραδείγματα αλλά και στοιχεία του ΟΟΣΑ που δείχνουν διαφορετικές πιέσεις ανά περιοχή και επάγγελμα. **6.** Κοινωνικός διάλογος και θεσμικές εγγυήσεις. Γιατί, όπως τονίζει ο γενικός διευθυντής του Ινστιτούτου της ΓΣΕΕ, η ανάπτυξη της τεχνικής νοημοσύνης οφείλει να ιδωθεί μακριά από τεχνοφοβικές ή μηδενιστικές προσεγγίσεις, ως μια ιστορική ευκαιρία για την ανασθεώρωση των τρόπων με τους οποίους οργανώνεται και νοηματοδοτείται η εργασία.

Κύμα απολύσεων σε τεχνολογικούς κολοσσούς λόγω AI

Της **ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ**

Το μέλλον ήρθε νωρίτερα, πολύ νωρίτερα. Δεν έχουν παρέλθει περισσότερο από ένα με δύο χρόνια αφ' ότου οι εταιρείες όπως η Amazon και η Target δεν θα αφορά υπαλλήλους αποθηκών, αλλά υπαλλήλους γραφείου.

Σύμφωνα με σχετική έρευνα του Reuters, μόνον τον Οκτώβριο οι αμερικανικές εταιρείες ανακοίνωσαν περισσότερες από 25.000 απολύσεις, χωρίς μάλιστα να συμπεριλαμβάνονται σε αυτές οι 48.000 που σχεδιάζει η εταιρεία μεταφορών και logistics UPS καθώς τις είχε προγραμματίσει από τις αρχές του έτους. Την ίδια στιγμή στην Ευρώ-

πεία έχει εξαλείψει οριστικά την ανάγκη για ορισμένα επαγγέλματα.

Η ειδοποιός διαφορά αυτή τη φορά είναι ακριβώς το γεγονός ότι η πλειονότητα των απολύσεων σε εταιρείες όπως η Amazon και η Target δεν θα αφορά υπαλλήλους αποθηκών, αλλά υπαλλήλους γραφείου.

Σύμφωνα με σχετική έρευνα του Reuters, μόνον τον Οκτώβριο οι αμερικανικές εταιρείες ανακοίνωσαν περισσότερες από 25.000 απολύσεις, χωρίς μάλιστα να συμπεριλαμβάνονται σε αυτές οι 48.000 που σχεδιάζει η εταιρεία μεταφορών και logistics UPS καθώς τις είχε προγραμματίσει από τις αρχές του έτους. Την ίδια στιγμή στην Ευρώ-

Η Amazon έχει στόχο να αντικαταστήσει σταδιακά με ρομπότ το 75% του προσωπικού στις αποθήκες της.

Η IBM ανακοίνωσε ότι θα προχωρήσει σε χιλιάδες περικοπές θέσεων, ενώ είχαν προηγηθεί αντίστοιχες ανακοινώσεις από τις Amazon, Meta και Google και πολλές άλλες εταιρείες.

πη η εικόνα είναι αντίστοιχη, με τις απολύσεις να φτάνουν στις 20.000 και οι περισσότερες να οφείλονται στην Nestle που ανακοίνωσε μειώσεις προσωπικού κατά 16.000.

Σύμφωνα με αναλυτές και οικονομολόγους, πρόκειται για τα πρώτα σημάδια διαρθρωτικών μεταβολών στις αγορές εργασίας και ειδικότερα μεταξύ των μεγάλων τεχνολογικών εταιρειών που προσηλωμένοι να δικαιολογήσουν τα δισεκατομμύρια των επενδύσεων σε εργαλεία τεχνικής νοημοσύνης.

Η τελευταία έρευνα της KPMG, πουδόθηκε στη δημοσιότητα τον Σεπτέμβριο, φέρει τα στελέχη αμερικανικών επιχειρήσεων να έχουν αυξήσει τις επενδύσεις στην τεχνητή νοημοσύνη κατά 14% σε σύγκριση με το πρώτο τρίμηνο του έτους, με το 78% των διευθυντικών στελεχών να δηλώνει πως υφίσταται πίεση από τα διοικητικά συμβούλια και τους επενδυτές των εταιρειών τους να αποδεχθούν πως η τεχνητή νοημοσύνη μειώνει το κόστος της εταιρείας και αυξάνει τα κέρδη της.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Τα ESG ως μια νέα προοπτική για αξιοπρεπή απασχόληση

Των **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ, ΙΩΑΝΝΗ Ε. ΝΙΚΟΛΑΟΥ, ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΜΠΑΛΙΟΥ**

Η έννοια της αξιοπρεπούς απασχόλησης αποτελεί ένα κρίσιμο ζήτημα που οφείλει να βρίσκεται στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος τόσο των εργαζομένων όσο και των επιχειρήσεων σε καθημερινή βάση. Από την πλευρά των εργαζομένων είναι προφανές πως το κρίσιμο ζήτημα είναι η εύρεση απασχόλησης που διασφαλίζει τα ελάχιστα εχέγγυα για την αξιοπρέπεια τους. Ενώ από την πλευρά των επιχειρήσεων η απασχόληση αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για την επιτυχή λειτουργία τους, καθώς προϋποθέτει την προσέλκυση και τη διατήρηση του κατάλληλου εργατικού δυναμικού μέσω της διασφάλισης συνθηκών αξιοπρεπούς εργασίας.

Σύμφωνα με τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας (ILO), «η αξιοπρεπής εργασία συγκαταλέγεται τις προσδοκίες των ανθρώπων στην επαγγελματική τους ζωή. Περιλαμβάνει ευκαιρίες για παραγωγική εργασία που προσφέρουν δίκαιο εισόδημα, ασφάλεια στον χώρο εργασίας και κοινωνική προστασία για όλους, καλύτερες προοπτικές για προσωπική ανάπτυξη και κοινωνική ένταξη, ελευθερία για τους ανθρώπους να εκφράζουν τις ανησυχίες τους, να οργανώνο-

νται και να συμμετέχουν στις αποφάσεις που επηρεάζουν τη ζωή τους, καθώς και ίσες ευκαιρίες και ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών». Αντίστοιχες αναφορές γίνονται από τα Ηνωμένα Έθνη για τη διάδοση του στόχου 8 της Βιώσιμης Ανάπτυξης που εστιάζεται στην «προώθηση της βιώσιμης, χωρίς αποκλεισμούς και αειφόρου οικονομικής ανάπτυξης, πλήρους και παραγωγικής απασχόλησης και αξιοπρεπούς εργασίας για όλους», αλλά και την Ευρωπαϊκή Ένωση για την «παραγωγική εργασία για γυναίκες και άνδρες σε συνθήκες ελευθερίας, ισότητας, ασφάλειας και ανθρώπινων αξιοπρέπειας».

Οι προσδοκίες των εργαζομένων και οι αρχές που προάγονται με αυτούς τους ορισμούς για την αξιοπρεπή απασχόληση λαμβάνουν λειτουργική υπόσταση στον χώρο εργασίας μέσω των εταιρικών περιβαλλοντικών, κοινωνικών και διακυβερνητικών θεμάτων (ESG) που εφαρμόζονται από ορισμένες επιχειρήσεις, άλλοτε με εθελοντικές πρωτοβουλίες και άλλοτε εξαιτίας του υφιστάμενου εθνικού και ευρωπαϊκού ρυθμιστικού πλαισίου (λ.χ. CSRD και νόμος 5164/2024). Στο πλαίσιο της υπο-

χρεωτικότητας που πηγάζει από τα Ευρωπαϊκά Πρότυπα Αναφοράς Βιώσιμων Σχέσεων (ESRS) ξεχωρίζουν δύο οδηγιοί/πρότυπα που συμβάλλουν ώστε οι εταιρείες να διαμορφώσουν ένα ασφαλές περιβάλλον για τους εργαζομένους τόσο εντός της εταιρείας όσο και στις συνεργαζόμενες εταιρείες

Η εφαρμογή αυτών των πρακτικών θα βοηθήσει στην προσέλκυση εργαζομένων στη βιομηχανία ως χώρο απασχόλησης.

που δραστηριοποιούνται κατά μήκος της εφοδιαστικής αλυσίδας τους. Πρόκειται για μια ολιστική προσέγγιση για την προαγωγή της αξιοπρεπούς απασχόλησης που διασφαλίζει τη βιωσιμότητα της εταιρείας και την προστασία από έκτακτους κινδύνους σχετικά με τους εργαζομένους. Ταυτόχρονα διαμορφώνει ένα ηθικό και αξιοπρεπές εργασιακό περιβάλλον, στο οποίο οι εργαζόμενοι έχουν τη

δυνατότητα να εργαστούν και να εξελιχθούν σε καθημερινή βάση.

Σύμφωνα με το πρώτο πρότυπο (ESRS 1 - European Sustainability Reporting Standards - Social 1), οι εταιρείες που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του οφείλουν να παράγουν πρακτικές μόνιμου διαλόγου μεταξύ εργαζομένων και διοίκησης, να αναπτύξουν αποτελεσματικούς μηχανισμούς καταγραφής καταγγελιών και αντιμετώπισής τους, να καθορίζουν σαφές χρονοδιάγραμμα και στόχους για τη μείωση των αρνητικών επιπτώσεων στους εργαζομένους τους, καθώς και να εξαλείψουν κάθε μορφή διάκρισης προς αυτούς (λ.χ. διακρίσεις κατά φύλο, χρώμα και θρησκεία). Επίσης, οι εταιρείες οφείλουν να παρακολουθούν τον αριθμό των συμβάσεων που καλύπτονται από συλλογικές διαπραγματεύσεις, να διασφαλίζουν ίσες ευκαιρίες στην εργασία (λ.χ. ίση μεταχείριση μεταξύ ανδρών/γυναικών και ενσωμάτωση θεμάτων συμπεριλήψης) και δίκαιες αμοιβές (λ.χ. κάλυψη απώλειας εισοδήματος λόγω ασθενείας και αναπηρίας). Ακόμη, οι εταιρείες πρέπει να διασφαλίζουν την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων τους (λ.χ. την απο-

φυγή ατυχημάτων, των ημερών απουσίας λόγω επαγγελματικών ασθενειών ή τη τραυματισμούς), την ισορροπία μεταξύ εργασίας και ελεύθερου χρόνου (λ.χ. γονικές άδειες). Τέλος θα πρέπει να εξαλείψουν τις τυχόν ανισότητες στις αμοιβές (λ.χ. μισθολογική διαφοροποίηση μεταξύ φύλων) και να παρακολουθούν τις καταγγελίες σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Παρομοίως, με το δεύτερο πρότυπο (ESRS S2) προσφέρονται διαδικασίες ώστε οι εταιρείες να αναπτύξουν στρατηγικές που θα καταγράφουν τις επιπτώσεις, τους κινδύνους και τις ευκαιρίες που συνδέονται με τους εργαζομένους στην αλυσίδα αξίας τους. Θα πρέπει να καταγράφονται πολιτικές που περιλαμβάνουν δεσμεύσεις σε ανθρώπινα δικαιώματα και ευθυγράμμιση με διεθνή πρότυπα, διασφαλίζοντας καταγραφές περιστατικών μη συμμόρφωσης.

Κατά συνέπεια, η ορθή εφαρμογή των ESG αναμένεται να συμβάλει στη δημιουργία αξιοπρεπών θέσεων απασχόλησης στις εταιρείες επιφέροντας απτά αποτελέσματα στην οικονομική επίδοση των επιχειρήσεων. Η εφαρμογή αυτών των πρακτικών θα βοη-

θήσει στην προσέλκυση εργαζομένων στη βιομηχανία ως χώρο απασχόλησης, αντιμετωπίζοντας αυτή τη βασική πρόκληση στις ευρωπαϊκές χώρες λόγω γήρανσης, υπογεννητικότητας και απώλειας των βιομηχανικών θέσεων εργασίας από τους νέους ανθρώπους. Οι εργαζόμενοι με αξιοπρεπείς θέσεις εργασίας τείνουν να αποδίδουν περισσότερο στον χώρο εργασίας τους, να επιτυγχάνουν μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα και παραγωγικότητα. Παράλληλα, οφέλη αναμένονται και από τη μείωση των κινδύνων που ενδεχομένως μεταφέρονται μέσω της εφοδιαστικής αλυσίδας και της αλυσίδας αξίας στην εταιρεία (λ.χ. νομικές κυρώσεις για παραβιάσεις εργασιακών δικαιωμάτων). Ωστόσο, για να αξιοποιηθούν οι επιχειρήσεις τα παραπάνω οφέλη χρειάζεται αρχικά τα στελέχη τους να αποκτήσουν τα κατάλληλα επιστημονικά εργαλεία για να εφαρμόσουν και να αξιολογήσουν τα αποτελέσματα των δράσεων τους ξεπερνώντας την απλή καταγραφή και δημοσιοποίηση της υφιστάμενης κατάστασης. Η απολογιστική, στη λογική της συμμόρφωσης, προσέγγιση των ESG περιορίζει τις δυνατότητες των

επιχειρήσεων να αποτελέσουν πόλους έλξης στελεχών σε όλες τις βαθμίδες της ιεραρχίας, με ενδεχόμενο αποτέλεσμα την αύξηση του κόστους λειτουργίας και τη μείωση της ανταγωνιστικότητας, ειδικά των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων. Κατά συνέπεια, τα ESG πρέπει να αποτελέσουν επιλογή όχι μόνο από τις υπόχρεες αλλά και από τις μη υπόχρεες εταιρείες οι οποίες αναζητούν βελτίωση της ανταγωνιστικότητας με προϊόντα και υπηρεσίες που ενσωματώνουν ποιοτικά χαρακτηριστικά για ένα απαιτητικό καταναλωτικό κοινό.

Ο κ. Ανδρέας Α. Παπανδρέου είναι καθηγητής, διευθυντής του Εργαστηρίου Πολιτικής Οικονομίας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη του Τμήματος Οικονομικής Επιστήμης, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Ο κ. Ιωάννης Ε. Νικολάου είναι καθηγητής, διευθυντής του Εργαστηρίου Οικονομικά των Επιχειρήσεων και της Περιβαλλοντικής Τεχνολογίας, Τμήμα Μηχανικών Περιβάλλοντος, ΔΠΘ. Ο κ. Δημήτριος Μπάλιος είναι αναπληρωτής καθηγητής, διευθυντής του Εργαστηρίου Εκπαιδεύσεως και Επαγγελματικού Λογιστικού στο Τμήμα Οικονομικών Επιστήμης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Ρίτσαρντ Μπόλντγουιν, καθηγητής Διεθνών Οικονομικών στο IMD Business School

Οι δασμοί Τραμπ στοίχισαν στις ΗΠΑ

Η αβεβαιότητα της πολιτικής του δρομολόγησε αύξηση των τιμών και επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας

Συνέντευξη στον ΒΑΣΙΛΗ ΚΩΣΤΟΥΛΑ

«Αυτή η εμπορική πολιτική δεν κάνει την Αμερική σπουδαία ξανά. Την κάνει να περιμένει ξανά, σε όρους επενδύσεων και δημιουργίας θέσεων εργασίας», αναφέρει χαρακτηριστικά στην «Κ» ο Ρίτσαρντ Μπόλντγουιν, καθηγητής Διεθνών Οικονομικών στο IMD Business School, ένας από τους πιο αναγνωρισμένους μελετητές των δασμών Τραμπ. Ο Μπόλντγουιν, ο οποίος μας μίλησε στο περιθώριο συνεδρίου του Economist στη Λευκωσία, εξηγεί πώς η αβεβαιότητα της πολιτικής δρομολόγησε αύξηση των τιμών και επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας στις ΗΠΑ. «Οι τελικοί δασμοί είναι υψηλοί, αλλά εξαιρούν τις μισές εισαγωγές στις Ηνωμένες Πολιτείες», παρατηρεί ο οικονομολόγος του IMD Business School, προσθέτοντας όμως ότι τα μπρος-πίσω στην οικονομική πολιτική έχουν συνέπειες, που γίνονται ορατές στην αμερικανική οικονομία. Θεωρεί πάντως ότι τα αποτελέσματα των δημοτικών εκλογών αποτρέπουν τον Αμερικανό πρόεδρο από το να εντείνει περαιτέρω τον εμπορικό πόλεμο, ο οποίος επηρεάζει το κόστος ζωής και κατ'επέκταση την εκλογική βάση του. Δεν «βλέπει» νικητή στην εμπορική διαμάχη με την Κίνα και αξιολογεί θετικά τους χειρισμούς της Κομισιόν.

— Έχουν περάσει δέκα μήνες από την εκλογή του Ντόναλντ Τραμπ, διάστημα στο οποίο έχουν καταγραφεί πολλά μπρος-πίσω στην εμπορική πολιτική των ΗΠΑ. Σε ποιο σημείο βρισκόμαστε αυτήν τη στιγμή και ποιες είναι οι επιπτώσεις των δασμών στην ίδια την αμερικανική οικονομία; — Πιστεύω ότι το δράμα των δασμών έχει φτάσει πλέον σε ένα «ταβάνι». Στην πράξη, οι βασικοί συντελεστές των δασμών είναι υψηλοί, αλλά οι μισές από τις εισαγωγές των ΗΠΑ έχουν εξαιρεθεί. Ωστόσο, οι τιμές στην αμερικανική οικονομία εξακολουθούν να αυξάνονται και η δημιουργία θέσεων εργασίας έχει επιβραδυνθεί. Θεωρώ ότι οι δασμοί, ο ασταθής τρόπος επιβολής τους και η αβεβαιότητα, που αυτός δημιουργεί, είναι τα στοιχεία που βρίσκονται πίσω από την κατάσταση την οποία σας περιγράφω.

Ο **χειρισμός** της Ε.Ε. στις διαπραγματεύσεις με τον Τραμπ ήταν πολύ σοφός και πολύ διπλωματικός, λέει ο Ρίτσαρντ Μπόλντγουιν.

Το δράμα των δασμών έχει φτάσει πλέον σε ένα «ταβάνι». Στην πράξη, οι βασικοί συντελεστές των δασμών είναι υψηλοί, αλλά οι μισές από τις εισαγωγές των ΗΠΑ έχουν εξαιρεθεί.

Υπονόμεσαν οι δασμοί Τραμπ αυτοί καθαυτοί τις επενδύσεις και τις δουλειές στις ΗΠΑ; Όχι, αλλά τις υπονόμευσε η αβεβαιότητα που συνόδευσε την εμπορική πολιτική του. Υποτίθεται ότι οι επενδύσεις σε νέες εγκαταστάσεις παραγωγής θα ανθούσαν και θα εμφανίζονταν παντού θέσεις εργασίας. Αυτό δεν συνέβη. Αντιθέτως, μετά την αρχική ανακοίνωση των ριζικά υψηλών δασμών του προέδρου Τραμπ στις 2 Απριλίου 2025, οι επενδύσεις στις ΗΠΑ μειώθηκαν κατακόρυφα, μαζί με τις θέσεις εργασίας στον τομέα της μεταποίησης.

— Πώς ακριβώς «δούλεψε» αυτή η εμπορική πολιτική στην πράξη; — Μόλις ο πρόεδρος Τραμπ ανέλαβε τα καθήκοντά του, οι αμερικανικές εταιρείες μεταποίησης κατάλαβαν ότι έρχονταν υψηλότεροι δασμοί. Πολλές από αυτές αύξησαν τα αποθέματά τους σε εισαγόμενες βιομηχανικές εισροές, οδηγώντας σε τερσάτσια αύξηση των συνολικών επενδύσεων στις ΗΠΑ.

Μετά την αρχική ανακοίνωση των ριζικά υψηλών δασμών του προέδρου Τραμπ στις 2 Απριλίου 2025, οι επενδύσεις στις ΗΠΑ μειώθηκαν κατακόρυφα, μαζί με τις θέσεις εργασίας στον τομέα της μεταποίησης.

Διότι, σύμφωνα με τη λογιστική του εθνικού εισοδήματος, η αύξηση των αποθεμάτων θεωρείται επένδυση. Η εταιρεία αγοράζει πράγματα που δεν χρησιμοποιεί αμέσως, επομένως στην πραγματικότητα πρόκειται για ένα είδος επένδυσης.

Ωστόσο, μόλις τέθηκαν οι δασμοί, οι εταιρείες άρχισαν να μειώνουν τα αποθέματά τους. Αυτό έσυρε τις συνολικές επενδύσεις στις ΗΠΑ σε σοβαρά αρνητικό έδαφος. Όταν οι εταιρείες μειώνουν τα αποθέματά τους, επιβραδύνεται η δημιουργία θέσεων εργασίας. Οι δασμοί Τραμπ υπονόμευσαν άμεσα την ανταγωνιστικότητα κόστους της αμερικανικής μεταποίησης. Επιβάλλοντας υπερβολικά υψηλούς δασμούς σε πρώτες ύλες όπως ο χάλυβας και το αλουμίνιο, καθώς και σε ένα ευρύ φάσμα εισαγόμενων βιομηχανικών εισροών, οι δασμοί έκαναν πιο ακριβή την κατασκευή πραγματών στην Αμερική. Φυσικά, αυτό δεν ήταν καλό για τη δημιουργία θέσεων εργασίας στα

εργοστάσια. Σε αυτό το σοκ κόστους προστέθηκε η εξαιρετική πολιτική αβεβαιότητα, που οδήγησε τους ιδιοκτήτες εργοστασίων στις ΗΠΑ να αναβάλουν τα σχέδια προσλήψεων. Οι δασμοί της 2ης Απριλίου ήταν ξαφνικοί και σοκαριστικοί. Στην πραγματικότητα, όλο αυτό ήταν ένα ριζοσπαστικό πείραμα με τη μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου. Οι συντελεστές των δασμών βασίστηκαν σε μια φόρμουλα που κανείς δεν είχε ακούσει ποτέ και η επινόηση της οποίας παραμένει αδιευκρίνιστη. Όσον αφορά την εφαρμογή, υπήρχε ακόμη μεγαλύτερο χάσμα μεταξύ θεωρίας και πράξης. Το χάος στην οικονομική πολιτική έχει τελικά συνέπειες. Για τις επιχειρήσεις, δημιουργήσε περισσότερο φόβο παρά εμπιστοσύνη — ακόμη και μεταξύ των εταιρειών σε τομείς που φαίνονται να επωφελούνται από τους δασμούς. Αντιμέτωπες με το αυξανόμενο κόστος και τις απρόβλεπτες ανατροπές πολιτικής, οι εταιρείες υιοθέτησαν μια προσέγγιση αναμονής. Τα

έργα αναβλήθηκαν, τα σχέδια προσλήψεων αναστάληκαν και τα αποθέματα μειώθηκαν για να αποφευχθούν οι δασμοί. Η αστάθεια της πολιτικής δεν κάνει την Αμερική σπουδαία ξανά. Την κάνει να περιμένει ξανά, σε όρους επενδύσεων και δημιουργίας θέσεων εργασίας.

— Στο μεταξύ, υπάρχει μέχρι στιγμής νικητής στην εμπορική διαμάχη ΗΠΑ - Κίνας; Τι να περιμένουμε από εδώ και στο εξής;

— Κανένας νικητής. Δεν θα μπορούσαμε να έχουμε νικητή, δεδομένου ότι οι δύο οικονομίες είναι τόσο αλληλένδετες, μετά 25 χρόνια παγκοσμιοποίησης και μετεγκατάστασης της εφοδιαστικής αλυσίδας από αμερικανικές εταιρείες. Αλλά η Κίνα έχει αντιμετωπίσει πλήρως τη δασμολογική μόχλευση των ΗΠΑ με τους ελέγχους των εξαγωγών της. Προέβλεψα τον περασμένο μήνα ότι ο Τραμπ θα άρει τους δασμούς στη φανταστική —και το έκανε την περασμέ-

νη εβδομάδα, καθώς ανησυχεί για τον αντίκτυπο του κόστους ζωής στην εκλογική βάση του. Οι πρόσφατες εκλογές για την ανάδειξη δημάρχων και κυβερνητών, που δεν ήταν καλές για τον Τραμπ, δημιουργούν επιπλέον κίνητρο να μειώσει τους δασμούς ή, τουλάχιστον, να μην αυξήσει τους δασμούς στα μεγάλα έθνη. Μπορεί πάντως να πειραματιστεί με τον Καναδά, καθώς οι περισσότερες εισαγωγές εξαίρονται βάσει της συμφωνίας ελεύθερων συναλλαγών ΗΠΑ - Καναδάς - Μεξικού (USMCA).

— Στην Ευρώπη επικρατεί προβληματισμός, μεταξύ άλλων, για τον χειρισμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις διαπραγματεύσεις με τον πρόεδρο Τραμπ. Ποιες είναι οι παρατηρήσεις σας σχετικά με τους δασμούς από την ευρωπαϊκή οπτική γωνία;

— Ο χειρισμός ήταν πολύ σοφός και πολύ διπλωματικός. Πρέπει να «παίζεις τον άνθρωπο, όχι τα χαρτιά». Και η πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής τον «έπαιξε» λαμπρά. Δεν ήταν μια όμορφη πολιτική πρακτική, αλλά ήταν αυτό που χρειαζόταν.

— Τι σημαίνει αυτός ο εμπορικός πόλεμος για τους ρυθμούς ανάπτυξης της παγκόσμιας οικονομίας τα επόμενα χρόνια;

— Θα πρέπει να το δούμε. Αλλά ο αντίκτυπος φαίνεται ότι θα είναι μικρότερος από ό,τι πολλοί φοβούνται, καθώς οι πραγματικοί δασμοί που επιβλήθηκαν, συμπεριλαμβανομένων των εξαιρέσεων, ήταν πολύ μικρότεροι από ό,τι πίστευε ο κόσμος στις 2 Απριλίου 2025.

— Έχει και κάποιο δικίο ο Τραμπ στον πυρήνα των επιλογών του; Υπό την έννοια ότι η παγκοσμιοποίηση χρειάζεται κάποια διόρθωση για να θωρακίσει τη μεσαία τάξη στις δυτικές οικονομίες; Ή όχι;

— Οι Το λάθος είναι ότι οι ΗΠΑ δεν διαθέτουν μια σωστή κοινωνική πολιτική και έτσι τα σοκ που έπληξαν ολόκληρο τον κόσμο μετά το 1990 — η παγκοσμιοποίηση και ο αυτοματισμός — άφησαν πίσω τη μεσαία τάξη των ΗΠΑ, η οποία αντεπιτέθηκε ψηφίζοντας ένα λαϊκιστή. Αρκετά παρόμοια κοινωνικοπολιτική δυναμική με το Brexit.

Πέθανε ξαφνικά στα 56 του ο Κιτ Κέρνον

Του ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ

Αιφνidiασμό και θλίψη προκάλεσε στη ναυτιλιακή βιομηχανία και ειδικότερα στον κλάδο των δεξαμενοπλοίων η απροσδόκητη απώλεια του Κιτ Κέρνον. Ο επικεφαλής του ναυτιλιακού κλάδου της Vitol, της μεγαλύτερης ανεξάρτητης εμπορικής εταιρείας ενέργειας στον κόσμο, πέθανε σε ηλικία 56 ετών από πιθανολογούμενη καρδιακή προσβολή στη Σιγκαπούρη την Πέμπτη, ενώ γυμναζόταν. Ο Κέρνον, ιδιαίτερα σεβαστός και αγαπητός στον κλάδο, ήταν ο επικεφαλής ναυτιλίας στον βραχίονα της Vitol, που πέραν του ιδιοκτητικού στόλου αποτελεί και έναν από τους μεγαλύτερους ναυλωτές δεξαμενοπλοίων παγκοσμίως. Ο Κιτ Κέρνον σπούδασε ναυπηγός στο Newcastle από το 1988 έως το 1991 και κατόπιν ξεκίνησε την καριέρα του στη χρηματιστηριακή Giles Pritchard Gordon στο Λονδίνο. Μεταπήδησε στην Tanker Pacific, του Ιντάν Οφερ, στη Σιγκαπούρη το 1993. Το 1997 ξεκίνησε στην Vitol και μεταμόρφωσε τον όμιλο σε έναν από τους πιο επιδραστικούς στη ναυτιλιακή και ενεργειακή βιομηχανία. Το 2023 επέβλεψε την ενοποίηση όλων των ναυτιλιακών δραστηριοτήτων της Vitol σε μια νέα ενιαία εταιρεία, τη Vitol International Shipping, στην οποία και ήταν διευθύνων σύμβουλος. Η εταιρεία έχει στην ιδιοκτησία της 58 δεξαμενόπλοια, αλλά εκτιμάται ότι ναυλώνει περισσότερα από 200 ακόμα ετπσίως, αφού κατά μέσον όρο διαχειρίζεται περισσότερα από 7,3 εκατ. βαρέλια πετρελαίου και προϊόντων την ημέρα. Ποσότητα που ισοδυναμεί περίπου με την ημερήσια κατανάλωση της Ιαπωνίας.

Ήταν ένας πολύ εξυμνισμένος άνθρωπος, με χούμφορ, καλός φίλος, σκληρός διαπραγματευτής αλλά και με βαθιά ενσυναίσθηση, όραμα και ρεαλισμό, ενώ υπήρχε εξαιρετικός στις σχέσεις με τους συνεργάτες του, αναφέρονταν στην «Καθημερινή» άνθρωποι που τον γνώριζαν καλά. Είχε αναπτύξει άριστες σχέσεις με πολλούς επιχειρηματίες της ελληνικής ναυτιλιακής βιομηχανίας, ενώ με κάποιους από αυτούς ήταν και στενοί φίλοι. Ο ξαφνικός θάνατός του προκάλεσε έκπληξη σε όσους τον γνώριζαν καλύτερα, μεταξύ άλλων και λόγω της εξαιρετικής φυσικής του κατάστασης. Τα μεγάλα ναυτιλιακά μέσα ενημέρωσης στο εξωτερικό μιλούν για «μία θλιβερή μέρα για τη ναυτιλία», ενώ ο διευθύνων σύμβουλος της Vitol, Ράσελ Χάρντι, χαρακτήρισε τον εκλιπόντα υποδειγματικό συνάδελφο που μετέτρεψε τη ναυτιλιακή επιχείρησή της Vitol σε παγκόσμιο ηγέτη. «Ήταν αγαπητός και σεβαστός τόσο εντός της εταιρείας όσο και στον ναυτιλιακό κλάδο. Θα μας λείψει πολύ. Οι σκέψεις και τα βαθύτατα συλλυπητήριά μας είναι με την οικογένειά του».

Ήταν παντρεμένος και είχε τέσσερα παιδιά, αλλά σε μία τραγική εξέλιξη ένα εξ αυτών έφυγε από τη ζωή πριν από λίγα χρόνια. Έλληνας επιχειρηματίας του κλάδου, που βρέθηκε φέτος το καλοκαίρι μαζί με τον Κέρνον για διακοπές και στενοί φίλος του διαχρονικά, εκμυστηρεύεται στην «Καθημερινή» την αίσθησή του ότι βαθιά στο βλέμμα του εκλιπόντος ο στενοχώρια από την απώλεια του παιδιού του ήταν μόνιμα χαραγμένη. Με έσοδα 400 δισ. δολαρίων το 2023, η Vitol είναι ο μεγαλύτερος ανεξάρτητος ενεργειακός trader στον κόσμο. Ο ναυτιλιακός της βραχίονας που γιγαντώθηκε υπό την ηγεσία του Κέρνον, εκτιμάται ότι μεταφέρει περισσότερους από 350 εκατ. τόνους αργού πετρελαίου ετησίως. Η Vitol είναι μια ιδιωτική εταιρεία με περίπου 400 εταιρείες, νυν και πρώην υπαλλήλους. Κύκλος της αγοράς αναφέρουν ότι η Vitol κατέβαλε μερίσματα 2,9 δισ. δολαρίων σε όλους τους εταίρους της το 2021, 6,4 δισ. το 2023 και 10,6 δισ. πέρυσι.

Οι ΗΠΑ ξεπέρασαν την Κίνα ως ο μεγαλύτερος ξένος επενδυτής στην Αφρική

Σε **πεδίο** κλιμακούμενης γεωπολιτικής και οικονομικής διαμάχης μεταξύ των δύο μεγαλύτερων οικονομιών του κόσμου, των ΗΠΑ και της Κίνας, έχει μετατραπεί η πλούσια σε κρίσιμα ορυκτά και μέταλλα αφρικανική ήπειρος. Ο αγώνας για την εξασφάλιση πόρων όπως το λίθιο, οι σπάνιες γαίες και το κοβάλτιο είναι ζωτικής σημασίας για την παγκόσμια τεχνολογία, τα ηλεκτρικά οχήματα, τα κέντρα δεδομένων AI και τα συστήματα όπλων. Και πλέον αλλάζει μορφή, καθώς οι ΗΠΑ ξεπέρασαν αθόρυβα την Κίνα ως ο μεγαλύτερος άμεσος ξένος επενδυτής στη Μαύρη Ηπειρο. Είναι η πρώτη φορά από το 2012 που η Ουάσιγκτον ανατράπηκε στην πρωτοπορία, με τις ΗΠΑ να επενδύουν 7,8 δισ. δολάρια έναντι των 4 δισ. δολαρίων της Κίνας το 2023, σύμφωνα με την Ερευνητική Πρωτοβουλία Κίνας - Αφρικής του Πανεπιστημίου Johns Hopkins.

Τις επενδύσεις στην Αφρική συντονίζει η κυβερνητική υπηρεσία US International Development

Finance Corporation (DFC), η οποία ιδρύθηκε το 2019 με ρητό στόχο την «αντιμετώπιση της παρουσίας της Κίνας σε στρατηγικές περιοχές». Η κινεζική κυριαρχία στην επεξεργασία των παγκόσμιων προμηθειών και η απειλή περιορισμού των εξαγωγών ώθησαν τις ΗΠΑ να δώσουν προτεραιότητα στη διαφοροποίηση των αλυσίδων εφοδιασμού, με τα αφρικανικά αποθέματα να αποτελούν το «κλειδί». Η στρατηγική διάσταση του ανταγωνισμού έγινε σαφής το 2024, όταν η μεταλλευτική εταιρεία Trinity Metals της Ρουάντα εξασφάλισε εγγυήσεις 3,9 εκατ. δολαρίων από το DFC (που ενεργεί για το Πεντάγωνο) για την ανάπτυξη τριών ορυχείων. Τα ορυχεία αυτά παράγουν βολφράμιο, ταντάλιο και κασσίτερο — κρίσιμα μέταλλα για την αμερικανική βιομηχανία και άμυνα. Όπως δήλωσε ο πρόεδρος της Trinity Metals, Σον Μακόρμικ, η εταιρεία στέλνει πλέον βολφράμιο και κασσίτερο απευθείας σε εργοστάσια επεξεργασίας στην

Το 2024, η μεταλλευτική εταιρεία Trinity Metals της Ρουάντα εξασφάλισε εγγυήσεις 3,9 εκατ. δολαρίων από το DFC (που ενεργεί για το Πεντάγωνο) για την ανάπτυξη τριών ορυχείων, τα οποία παράγουν κρίσιμα μέταλλα για την αμερικανική βιομηχανία και άμυνα.

Πενσιλβάνια των ΗΠΑ, διαμορφώνοντας μια νέα, απευθείας αλυσίδα εφοδιασμού που παρακάμπτει το Πεκίνο. Η Trinity ανήκει κατά

5% στην κυβέρνηση της Ρουάντα, ενώ μέτοχος είναι και η ιρλανδική εταιρεία επενδύσεων σε κρίσιμα ορυκτά TechMet.

Κι ενώ φουντώνει ο πόλεμος για τους πόρους της Αφρικής, η οικονομολόγος Σέπιο Χαϊχάμπο, πρώην στέλεχος στον τραπεζικό όμιλο FNB Namibia, υπογραμμίζει ότι τα αφρικανικά έθνη πρέπει να υπερασπίζονται δυναμικά τα εθνικά τους συμφέροντα. «Το να περιμένουμε [από τους Αμερικανούς] να εμφανιστούν και να διαπραγματευτούν και να προτείνουν ρήτρες που είναι προς το συμφέρον της Αφρικής για λογαριασμό της Αφρικής θα ήταν μη ρεαλιστικό», λέει. «Επομένως, η Αφρική πρέπει πραγματικά να προετοιμαστεί για αυτές τις δεσμεύσεις και να είναι πραγματικά σαφής ως προς τα [αποτελέσματα] που θέλει».

Προτείνει μεταξύ άλλων τη στροφή από απλές συμφωνίες με μετρητά σε μοντέλα κοινοπραξιών και συμφωνίες κατανομής παραγωγής, με στόχο τη δημιουργία κρατικών επενδυτικών ταμείων. Απώτερος στόχος θα μπορούσε να είναι η επεξεργασία των ορυκτών και μετάλλων στην Αφρική αντί της απλής εξαγωγής αργών

μεταλλευμάτων. Αυτό θα δημιουργούσε μεγαλύτερο οικονομικό κέρδος, θέσεις εργασίας και βιομηχανική ανάπτυξη. Ήδη, αμερικανικές εταιρείες, όπως η ReElement Africa — θυγατρική της American Resources —, κατασκευάζουν διυλιστήρια κρίσιμων ορυκτών στη Νότια Αφρική, με στόχο την αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την οικοδόμηση μιας νέας οικονομίας γύρω από τους πολύτιμους πόρους.

Παρόλο που οι ΗΠΑ κέρδισαν τη μάχη των επενδύσεων το 2023, ο καθηγητής Λι Μπράνσντεντερ του Πανεπιστημίου Κάρνεγκι Μέλον επισμαίνει επίσης ότι οι εμπορικοί δασμοί που επιβλήθηκαν σε αφρικανικά έθνη μπορεί να έχουν μειώσει τον ενθουσιασμό για την Ουάσιγκτον. Στο μέλλον, ο ανταγωνισμός δεν θα είναι μόνο διπολικός, με τους αναλυτές να προβλέπουν αυξημένο ενδιαφέρον από άλλες χώρες, όπως η Βραζιλία, η Ινδία και η Ιαπωνία, που αναζητούν επίσης πρόσβαση στον αφρικανικό ορυκτό πλούτο.

Κάθε εβδομάδα, Νέες ευκαιρίες.

Altamira Real Estate
8000 8200 | altamirarealestate.com.cy

Κάρλος Ντιέζ ντε λα Λάστρα, διευθύνων σύμβουλος της ελβετικής τουριστικής σχολής Les Roches

Στόχος, ο τουρισμός πολυτελείας

Η Ελλάδα πρέπει να στοχεύσει σε τουρίστες υψηλών εισοδημάτων επενδύοντας περισσότερο στην ποιότητα

Του ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΚΑΤΣΙΚΙΔΗ

Λίγες μέρες πριν επισκεφθεί την Αθήνα, καλεσμένος της «Καθημερινής» στο συνέδριο Reimagine Tourism (18-19 Νοεμβρίου), ο διευθύνων σύμβουλος της ελβετικής τουριστικής σχολής Les Roches, Κάρλος Ντιέζ ντε λα Λάστρα, μίλησε στην «Κ» για τη διαρκώς αυξανόμενη δυναμική των τουριστικών επαγγελμάτων, ενός κλάδου που μετασχηματίζεται και προσαρμόζεται στις ολοένα πιο εξατομικευμένες ανάγκες των ταξιδιωτών. Αναφερόμενος στο ελληνικό τουριστικό προϊόν, ο Ισπανός ειδικός υπογραμμίζει ότι η μεγάλη πρόκληση για την Ελλάδα παραμένει η στρατηγική επιλογή της τοποθέτησής της στον παγκόσμιο τουριστικό χάρτη, επισημαίνοντας πως το ελληνικό τουριστικό προϊόν πρέπει να ενταχθεί στην κατηγορία των «premium».

— Μια πρόσφατη έκθεση του WTTC παρουσιάζει ότι ο παγκόσμιος τουριστικός κλάδος αναμένεται να ξεπεράσει τα 2,1 τρις. δολάρια μέχρι το τέλος του έτους. Από την εμπειρία σας, ποιες είναι οι κύριες τάσεις στον τουρισμό και στη φιλοξενία που διαμορφώνουν την παγκόσμια αγορά σήμερα; — Συμφωνώ απόλυτα με την έκθεση. Είναι σαφές ότι ο τουριστικός τομέας βιώνει μια εκπληκτική περίοδο, όχι μόνο λόγω της αύξησης των επισκεπτών, αλλά και εξαιτίας των σημαντικών επενδύσεων που πραγματοποιούνται στον κλάδο. Υπάρχουν πολλά έργα σε εξέλιξη, και η ζήτηση για τον τουρισμό είναι υψηλή τόσο από επενδυτές όσο και από μεγάλες εταιρείες, όπως η Hyatt, η Marriott και άλλες. Εχω συνομιλήσει με τους διευθυντές αυτών των εταιρειών και όλοι έχουν φιλόδοξα σχέδια επέκτασης για να καλύψουν την παγκόσμια ζήτηση.

Η αγορά κινείται κυρίως σε δύο κατευθύνσεις. Η πρώτη είναι η ανάπτυξη στον τομέα της πολυτελείας: πολλές μάρκες δι-

Η αγορά κινείται σε δύο κατευθύνσεις. Η πρώτη στον τομέα της πολυτελείας και η δεύτερη στα βασικά προϊόντα, ενώ ο μεσαίος τομέας εγκαταλείπεται, καθώς είναι πιο ευάλωτος σε ανταγωνιστές όπως η Airbnb.

Παλιότερα, η νεολαία περιοριζόταν σε βασικά τουριστικά πακέτα με χαμηλότερες τιμές, ενώ τώρα επιλέγει όλο και πιο συχνά πολυτελείς εμπειρίες.

μιουργούν νέες εξειδικευμένες ενότητες στο χαρτοφυλάκιό τους για να καλύψουν το «premium» και πολυτελές τμήμα. Η δεύτερη κατεύθυνση αφορά τα βασικά προϊόντα, ενώ ο μεσαίος τομέας εγκαταλείπεται σταδιακά, καθώς είναι πιο ευάλωτος σε ανταγωνιστές όπως η Airbnb και άλλες πλατφόρμες τεχνολογίας.

Αυτή η τάση της αγοράς είναι φυσική, αλλά δημιουργεί και προκλήσεις. Η μεγαλύτερη πρό-

Η Ελλάδα διαθέτει εκπληκτικά φυσικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά – πανέμορφες παραλίες, πλούσια κουλτούρα, εξαιρετικό φαγητό και έναν λαό με αυθεντική φιλοξενία, αναφέρει ο διευθύνων σύμβουλος της ελβετικής τουριστικής σχολής Les Roches, Κάρλος Ντιέζ ντε λα Λάστρα.

κληση δεν είναι μόνο η επιχειρηματική ανάπτυξη, η οποία είναι υψηλή για τα επόμενα χρόνια, αλλά η ανάγκη για ταλαντούχους ανθρώπους. Υπολογίζεται ότι θα χρειαστούν περίπου 1 εκατ. νέες θέσεις εργασίας τα επόμενα πέντε χρόνια, και αυτή είναι η πραγματική πίεση στην αγορά. Επίσης, υπάρχουν πολλά κεφάλαια έτοιμα να επενδυθούν στον τουρισμό, επομένως, η μεγάλη πρόκληση που αντιμετωπι-

ζει ο κλάδος αυτή τη στιγμή είναι η έλλειψη προετοιμασίας για να απορροφηθεί αυτό το επίπεδο ανάπτυξης και επένδυσης, κυρίως όσον αφορά τους εξειδικευμένους εργαζόμενους και την ικανότητα υποστήριξης του κλάδου.

— Παρατηρούμε αυξανόμενη ζήτηση για εξατομικευμένες εμπειρίες στον σχεδιασμό πολυτελών ταξιδιών. Πρέπει τα ξενοδοχεία και οι ταξιδιωτικές

εταιρείες να προσαρμοστούν σε ολιστικά ταξιδιωτικά πακέτα;

— Είναι σαφές στην αγορά ότι η έννοια της πολυτελείας και της πολυτελούς εξυπηρέτησης αλλάζει. Σήμερα, οι επισκέπτες ζητούν ολοκληρωμένες, εξατομικευμένες εμπειρίες, που περιλαμβάνουν πολλά στοιχεία πέρα από το ξενοδοχείο.

Τα μεγάλα «brand names» και πολλά άλλα ξενοδοχεία επεκτείνουν τις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες, δημιουργώντας συνεργασίες με άλλες εταιρείες για να προσφέρουν πλήρη πακέτα εμπειριών. Κάποιες «μάρκες» μάλιστα επεκτείνονται σε τομείς στους οποίους δεν είχαν προηγουμένη εμπλοκή, αξιοποιώντας νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες. Αυτή η τάση αναμένεται να ενισχυθεί τους επόμενους μήνες με περισσότερες συνεργασίες και νέες πρωτοβουλίες.

— Ποιες αλλαγές παρατηρείτε στις προσδοκίες των ταξιδιωτών νεότερων γενεών;

— Από την πείρα μας, οι νεότερες γενιές ζητούν πιο δυναμικά και ευέλικτα πακέτα. Παλιότερα, η νεολαία περιοριζόταν σε βασικά τουριστικά πακέτα με χαμηλότερες τιμές, ενώ τώρα επιλέγει όλο και πιο συχνά πολυτελείς εμπειρίες υψηλής ποιότητας.

Η διαφορά ανάμεσα στις ηλικιακές ομάδες στον τουρισμό ήταν πιο ξεκάθαρη στο παρελθόν. Σήμερα, τα προϊόντα είναι πιο υβριδικά: για παράδειγμα, ορισμένα ξενοδοχεία δημιουργούν πακέτα για μεσαίες ηλικίες, για ηλικίες 14-16 χρόνων, αλλά και για νεότερους, συνδυάζοντας δραστηριότητες, προσφορές και εμπειρίες. Πριν ήταν πρακτικά αδύνατο να συμβεί αυτό διότι τα πακέτα ήταν για τους ηλικιωμένους. Και ποτέ δεν περίμενα ένας νέος να έρθει για μια πολυτελή εμπειρία σε ένα εστιατόριο ή ξενοδοχείο. Τώρα βλέπουμε πως υπάρχει περισσότερο υβριδοποίηση των διαφορετικών προσφορών και το όριο μεταξύ του τύπου του προϊόντος και της ηλικίας είναι πολύ πιο ασφές. Πρέπει λοιπόν να

γίνουμε πιο ευέλικτοι από πριν.

— Επεκτείνοντας τη συζήτηση, η «Les Roches» συχνά περιγράφεται ως «εργαστήριο μάθησης και καινοτομιών» για τον κλάδο. Πώς προσαρμόζετε την παιδαγωγική σας στις σύγχρονες ανάγκες;

— Η δυναμική του κλάδου αλλάζει γρήγορα. Ένας πρώην γενικός γραμματέας του παγκόσμιου οργανισμού τουρισμού (UN Tourism) μου είχε πει κάποτε: «Η πρόκληση στο πανεπιστήμιο είναι να προετοιμάσεις τους διευθυντές για ένα αβέβαιο περιβάλλον, όπου ούτε εσύ γνωρίζεις τι θα συμβεί».

Η εκπαίδευση δεν μπορεί να περιοριστεί σε συγκεκριμένες τεχνολογίες ή τάσεις, γιατί σε λίγα χρόνια θα είναι εντελώς διαφορετικές.

Όταν ήμουν νέος, μάθαινα να προγραμματίζω σε COBOL, C++ , BASIC, τεχνολογίες που σήμερα δεν χρειάζονται. Η πραγματική αξία δεν είναι να διδάσκουμε στους φοιτητές πώς να δημιουργούν τεχνολογία, αλλά πώς να τη χρησιμοποιούν και να την αξιολογούν. Στόχος μας είναι να τους μάθουμε να επιλέγουν την κατάλληλη τεχνολογία για να διαφοροποιήσουν την αξία τους στον κλάδο. Γι' αυτό δημιουργήσαμε το πρόγραμμα «Spark» (σ.σ. εκκολλητήριο νεοφυών επιχειρήσεων)», το δεύτερο παγκοσμίως στον τομέα της εκπαίδευσης, που συνδέει τις βιομηχανίες τεχνολογίας και καινοτομίας με τη φιλοξενία. Φέτος, συνεργαζόμαστε με περίπου 65 έργα όπου οι φοιτητές και το διδακτικό προσωπικό συμμετέχουν ενεργά στη διαδικασία καινοτομίας.

Πρέπει να τονίσω ότι ο καλύτερος τρόπος να εκπαιδεύσεις έναν διευθυντή για να γίνει ηγέτης στον τουρισμό δεν είναι τα βιβλία ή η θεωρία, αλλά η αλληλεπίδραση με εταιρείες, η συμμετοχή σε έργα και η εκπαίδευση σε συνεργασίες καινοτομίας. Και εμείς τους προετοιμάζουμε για να είναι πραγματικά καινοτόμοι, διευθυντές από τη φύση τους. Αυτή είναι η πρόκληση.

Χρειάζονται ταλαντούχοι επαγγελματίες στον τουριστικό κλάδο

— Γιατί οι νέοι να επιλέξουν τα τουριστικά επαγγέλματα;

— Αυτή τη στιγμή αντιμετωπίζουμε έλλειψη εκπαίδευσης και επαγγελματικής νοοτροπίας στον κλάδο. Μετά την COVID υποφέραμε από την έλλειψη διευθυντών και οι νέοι δεν έδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Η νέα γενιά αναζητά επαγγέλματα με ευελιξία και προσαρμοστικότητα στον τρόπο ζωής που επιθυμεί. Η φιλοξενία είναι επάγγελμα που απαιτεί αφοσίωση και δραστηριότητα και είναι ένας από τους καλύτερους κλάδους για να γίνεις πραγματικά πρωταγωνιστής και να κάνεις τους άλλους ανθρώπους ευτυχισμένους.

Αυτό που λέμε στους νέους είναι ότι θα ενταχθούν σε έναν κλάδο που θα τους προσφέρει μια επιπλέον αξία στη ζωή τους. Αυτό σημαίνει ότι θα γνωρίσουν ανθρώπους με τους οποίους θα απολαύσουν την παρέα και ότι θα συμμετέχουν πολύ πιο ενεργά σε μια πιο δραστήρια ζωή, σε σύγκριση με άλλα επαγγέλματα στα οποία απλώς θα εργάζονταν από τις 9 μέχρι τις 6.

— Επιστρέφοντας στο κομμάτι της βελτίωσης του τουριστικού προϊόντος. Με 19,9 εκατ. αφίξεις μέχρι τις 8 Αυγούστου

Σε όλο τον κόσμο υπάρχει ένας «πόλεμος για ταλέντα». Οι χώρες που θα καταφέρουν να εκπαιδεύσουν και να διατηρήσουν το ανθρώπινο δυναμικό θα είναι και αυτές που θα ξεχωρίσουν.

2025, η Ελλάδα φαίνεται να καταρρίπτει ένα νέο ρεκόρ. Κατά τη γνώμη σας, πόσο σημαντική είναι η καινοτομία και η εκπαίδευση στην ενίσχυση της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών;

— Η Ελλάδα βρίσκεται σε μια πολύ καλή στιγμή. Νομίζω ότι είναι μία από τις ταχύτερα αναπτυσσόμενες χώρες και έχει πλέον πρωταγωνιστικό ρόλο στην αγορά. Είμαι Ισπανός, προέρχομαι από μια χώρα που υπήρξε και παραμένει ηγέτης στον τουρισμό. Ωστόσο πιστεύω ότι η Ελλάδα μπορεί να αξιοποιήσει τα διδάγματα που εμείς έχουμε πάρει από το παρελθόν.

Στην Ισπανία, η τουριστική

Η μεγάλη πρόκληση για την Ελλάδα είναι η στρατηγική της τοποθέτηση: πού θέλετε να σταθείτε στον παγκόσμιο τουριστικό χάρτη; Δεν μπορεί να ανταγωνιστεί προορισμούς πολύ χαμηλού κόστους, όπως εκείνους στη Βόρεια Αφρική, στην Ασία ή στην Αμερική, αλλά δεν είναι σε θέση να ανταγωνιστεί τις «premium» χώρες, επειδή υπάρχουν χώρες που βρίσκονται σε πολύ καλύτερη θέση αυτή τη στιγμή, λέει ο Κάρλος Ντιέζ ντε λα Λάστρα.

ανάπτυξη στηρίχθηκε έντονα στον κλάδο των ακινήτων, πράγμα που σημαίνει ότι φιλοξενούσαμε περισσότερους επισκέπτες χωρίς σαφή στρατηγική, με μόνο κίνητρο την ταχεία επιχειρηματική ανάπτυξη. Η Ελλάδα, αντιθέτως, δείχνει να σχεδιάζει πιο προσεκτικά και να δίνει μεγαλύτερη έμφαση στην ποιότητα. Αυτή η προσέγγιση είναι που

κάνει τη διαφορά.

Στην περίπτωση της Ισπανίας, στο πρώτο στάδιο της ανάπτυξης, η ποιότητα δεν ήταν ο κινητήριος μοχλός. Και τώρα, η Ισπανία, προσπαθεί να αναβαθμίσει το οικοσύστημα του τουρισμού, ώστε να ανταγωνιστεί νέους προορισμούς με υψηλότερη ποιότητα. Η Ελλάδα, ωστόσο, έχει ένα μοναδικό πλεονέκτημα:

διαθέτει ήδη εκπληκτικά φυσικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά – πανέμορφες παραλίες, πλούσια κουλτούρα, εξαιρετικό φαγητό και έναν λαό με αυθεντική φιλοξενία.

Η μεγάλη πρόκληση για τη χώρα (Ελλάδα) είναι η στρατηγική της τοποθέτησης: πού θέλετε να σταθείτε στον παγκόσμιο τουριστικό χάρτη. Δεν μπορεί

να ανταγωνιστεί προορισμούς πολύ χαμηλού κόστους, όπως εκείνους στη Βόρεια Αφρική, στην Ασία ή στην Αμερική, αλλά δεν είναι σε θέση να ανταγωνιστεί τις «premium» χώρες», οι οποίες βρίσκονται σε πολύ καλύτερη θέση.

Αυτή είναι η πρόκληση αυτή τη στιγμή για την Ελλάδα, δηλαδή πού θέλετε να τοποθε-

τήσετε τη χώρα σας. Κατά τη γνώμη μου, η Ελλάδα έχει όλα τα εφόδια για να κινηθεί προς την «premium» θέση, επενδύοντας περισσότερο στην ποιότητα παρά στην τιμή.

Φυσικά, υπάρχουν διαφορετικά συμφέροντα στο οικοσύστημα του τουρισμού, κάποιοι επικεντρώνονται περισσότερο στον όγκο των αφίξεων. Εκεί χρειάζεται συνεργασία δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, με κοινή στρατηγική και κατάλληλα κίνητρα, ώστε η χώρα να προσελκύει επισκέπτες που αναζητούν ανώτερη εμπειρία.

Αυτό δεν αφορά μόνο τις υποδομές, αλλά κυρίως τους ανθρώπους. Σε όλο τον κόσμο υπάρχει ένας «πόλεμος για ταλέντα». Οι χώρες που θα καταφέρουν να εκπαιδεύσουν και να διατηρήσουν ταλαντούχους επαγγελματίες θα είναι και αυτές που θα ξεχωρίσουν. Επενδύσεις και εγκαταστάσεις μπορούν να γίνουν παντού, η διαφορά όμως βρίσκεται στο πώς οι άνθρωποι θα πείσουν περισσότερες εταιρείες να πάνε και να επενδύσουν στη χώρα τους αντί να επενδύσουν σε άλλες. Αυτό σημαίνει ότι το ταλέντο είναι αυτή τη στιγμή ο βασικός παράγοντας που μπορεί να διαφοροποιήσει τις χώρες.

Μπειτε στην κλήρωση με τις κάρτες Mastercard! Για συναλλαγές από 1 έως 30 Νοεμβρίου.

Ελάχιστο ποσό μηνιαίας χρήσης κάρτας €800.
Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις.

1 πακέτο για άτομα για την Ιαπωνία

2

ALPHA SPEND & WIN

TOP KINISIS

ALPHA BANK

www.alphabank.com.cy
8000-3333

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2025

Εικοσαετής συμφωνία για αμερικανικό αέριο

Σύμβαση προμήθειας LNG μεταξύ της εταιρείας που συνέστησαν οι όμιλοι ΔΕΠΑ, Aktor με τη Venture Global

Της ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ

Εμπορική διάσταση στο γεωστρατηγικό έργο του Κάθετου Διαδρόμου που θα καταστήσει την Ελλάδα «πύλη» για τη μεταφορά αμερικανικού LNG στην Ευρώπη έδωσε η σύμβαση προμήθειας που υπέγραψε χθες η νεοσύστατη εταιρεία των ομίλων ΔΕΠΑ - Aktor, Atlantic - See LNG Trade με την αμερικανική Venture Global.

Το συμβόλαιο που υπεγράφη χθες στο περιθώριο της 6ης συνόδου για τη Διατλαντική Ενεργειακή Συνεργασία, παρουσία της νέας πρέσβειρας των ΗΠΑ Κιμπερλί Γκίλφοϊλ, είναι ένα από τα μεγαλύτερα σε διάρκεια και ποσότητες για αμερικανικό LNG στην περιοχή, με την Ελλάδα να αποτελεί για τις ΗΠΑ το παράδειγμα που θα πρέπει να ακολουθήσει όλη η Ευρώπη για την ταχύτερη απεξάρτηση από το ρωσικό αέριο και την ενεργειακή της ασφάλεια.

Το συμβόλαιο ισχύει για 20 χρόνια, με έτος έναρξης την 1η Ιανουαρίου 2030 και προβλέπει την προμήθεια ποσοτήτων ύψους 0,5 δισ. κ.μ. αερίου κατ' έλαδι στον ετησίως και δυνατότητα επέκτασης, σύμφωνα με πληροφορίες, έως τα 4 δισ. κ.μ. Βάσει ενός θεωρητικού υπολογισμού, η αξία του συμβολαίου για την 20ετία με σημερινές τιμές ΤΤΦ (30 ευρώ/μεγαβάτωρα) εκτιμάται στα 25 δισ. ευρώ, με τη Venture

Η αξία του συμβολαίου με σημερινές τιμές εκτιμάται στα 25 δισ. ευρώ.

Global -έχει κλείσει ήδη τη δυναμικότητα του 25% του FSRU Αλεξανδρούπολης- να διασφαλίζει εγγυημένες πωλήσεις και έσοδα για την παραγωγή της.

Το εμπορικό ρίσκο περνάει στην Atlantic - See LNG Trade και μέσω αυτής στους μετόχους της (ΔΕΠΑ και Aktor) οι οποίοι θα πρέπει να διασφαλίσουν αντίστοιχες ποσότητες και διάρκειας συμβόλαια, κατεύθυνση στην οποία κινήθηκε παράλληλα με τις διαπραγματίες για τη συμφωνία προμήθειας από την αμερικανική εταιρεία.

Οι πρώτες τέτοιες συμφωνίες σε μορφή MoU (μνημόνια συνεργασίας) έκλεισαν και υπεγράφησαν επίσης χθες στο Ζάμπειο.

Σύμφωνα με τα όσα ανακοινώθηκαν, η Atlantic - See LNG Trade υπέγραψε MoU με την κρατική εταιρεία της Ουκρανίας Naftogaz για τη σύναψη σύμβασης αγοραπωλησίας LNG έως 0,7 δισ. κυβικά μέτρα ετησίως για διάρκεια 20 ετών, που θα τεθεί σε εφαρμογή από 1.1.2030.

Ενα δεύτερο MoU υπέγραψε με τις ρουμανικές εταιρείες Nova Power & Gas και Transgaz για τη

Το συμβόλαιο, που υπεγράφη χθες στο περιθώριο της 6ης συνόδου για τη Διατλαντική Ενεργειακή Συνεργασία, είναι ένα από τα μεγαλύτερα σε διάρκεια και ποσότητες για αμερικανικό LNG στην περιοχή, με την Ελλάδα να αποτελεί για τις ΗΠΑ το παράδειγμα που θα πρέπει να ακολουθήσει όλη η Ευρώπη για την ταχύτερη απεξάρτηση από το ρωσικό αέριο.

σύναψη σύμβασης αγοραπωλησίας LNG περίπου 1,4 δισ. κ.μ. ετησίως για 20ετή περίοδο, επίσης με εφαρμογή από 1.1.2030. Η ελληνι-

κή εταιρεία βρίσκεται σε συζητήσεις με τους δυνητικούς πελάτες της για την οριστικοποίηση των όρων που θα διέπουν τις τελικές

συμφωνίες αγοραπωλησίας. Σε συζητήσεις βρίσκονταν η ελληνική εταιρεία και με βουλγαρικές εταιρείες οι οποίες δεν κατέληξαν χθες

Του ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Εικόνα φτώχειας, τουλάχιστον στα χαρτιά, συνεχίζουν να παρουσιάζουν οι ελεύθεροι επαγγελματίες της χώρας. Σχεδόν ένας στους δύο (το 49,7%) δηλώνει τόσο χαμηλά εισοδήματα, ώστε να φορολογείται με βάση τα τεκμήρια.

Σύμφωνα με τα στοιχεία των φετινών φορολογικών δηλώσεων, το μέσο ετήσιο δηλωθέν εισόδημα των μισών επαγγελματιών φτάνει μόλις τα 3.665 ευρώ, δηλαδή 305 ευρώ τον μήνα! Αποτέλεσμα; Η «τσιμπίδα» των τεκμηρίων ενεργοποιήθηκε για 387.532 φορολογούμενους σε σύνολο 714.465, ανεβάζοντας τεχνικά το εισόδημά τους στα 13.107 ευρώ και οδηγώντας τους σε μέσο φόρο 1.815 ευρώ.

Τα δεδομένα αυτά δείχνουν ότι η διατήρηση του σημερινού συστήματος φορολόγησης των ελεύθερων επαγγελματιών δεν είναι τυχαία. Η εικόνα αυτή φέρ-

Η τσιμπίδα των τεκμηρίων ενεργοποιήθηκε για 387.532, ανεβάζοντας τεχνικά το εισόδημά τους στα 13.107 ευρώ και οδηγώντας σε μέσο φόρο 1.815 ευρώ.

νει στο προσκήνιο το διαχρονικό ζήτημα της φοροδιαφυγής, καθώς οι αριθμοί είναι τόσο χαμηλοί που δύσκολα πείθουν. Η πολιτεία θεωρεί πλέον ότι η διατήρηση του υφιστάμενου συστήματος φορολόγησης των ελεύθερων επαγγελματιών, με βάση τα τεκμήρια και τις ελάχιστες αποδοχές, είναι απολύτως δικαιολογημένη, αφού ένα μεγάλο ποσοστό εξακολουθεί να εμφανίζει πλασματικά εισοδήματα, αποκρύπτοντας το μεγαλύτερο μέρος των πραγματικών του κερδών. Παράλληλα, από την ανάλυση των στατιστικών της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ) προκύπτει μια ενδιαφέρουσα τάση.

Στις περισσότερες κατηγορίες επαγγελματιών παρατηρείται μείωση των δηλωμένων ζημιών. Με άλλα λόγια, οι επαγγελματίες προτιμούν πλέον να εμφανίζουν έστω και μικρά κέρδη, γνωρίζοντας ότι τα συνεχόμενα μηδενικά αποτελέσματα ενεργοποιούν αυτόματως «καμπανάκια» ελέγχου. Ωστόσο, υπάρχουν επαγγέλματα που παραμένουν... πιστά στην «παράδοση» των ζημιών, όπως μπαρ, εστιατόρια, κομμωτήρια, κτηνιατρεία και συνεργεία αυτοκινήτων, που εξακολουθούν να δηλώνουν αρνητικά αποτελέσματα, παρά τη ζωντανή δραστηριότητα που συχνά διαπιστώνει κανείς στην αγορά. Δύσκολα, βέβαια, μπορεί να πειστεί κάποιος ότι σχεδόν οι μισοί ελεύθεροι επαγγελματίες της χώρας ζουν

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Μηνιαίο 305 ευρώ δηλώνουν οι μισοί επαγγελματίες

Συνεχίζουν να εμφανίζουν χαμηλά εισοδήματα και μετά τον τεκμαρτό τρόπο φορολόγησης

με 305 ευρώ τον μήνα. Αν ίσχυε αυτό, πολλοί θα είχαν ήδη στραφεί στη μισθωτή εργασία, όπου ο κατώτατος μισθός ανέρχεται στα 880 ευρώ.

Τα στοιχεία που παρουσιάζει σήμερα η «Κ» δείχνουν ότι, ακόμη και μετά την εφαρμογή των τεκμηρίων, τα εισοδήματα των επαγγελματιών παραμένουν χαμηλότερα από εκείνα των μισθωτών, των συνταξιούχων και των αγρότων. Ειδικότερα:

- Το μέσο εισόδημα των μισθωτών ανέρχεται στα 17.668 ευρώ.
- Των συνταξιούχων στα 13.845 ευρώ.
- Των αγροτών στα 15.138 ευρώ.

Αντιθέτως, οι επαγγελματίες που πάσπκαν στα «τεκμήρια» δήλωσαν κατά μέσον όρο 3.665 ευρώ, με το εισόδημά τους να «διορθώνεται» στα 13.107 ευρώ από την εφορία και να πληρώνουν 1.815 ευρώ μέσο φόρο, ελαφρώς αυξημένο σε σχέση με πέρυσι. Ση-

μειώνεται ότι ο μέσος φόρος των μισθωτών ανήλθε σε 2.023 ευρώ. Όσο για τους 392.128 επαγγελματίες που δεν «πάσπκαν» στα τεκμήρια, δήλωσαν εισόδημα 14.552 ευρώ, επίσης χαμηλότερο από εκείνο των μισθωτών. Ο μέσος φόρος τους ήταν 3.334 ευρώ, μειωμένος κατά 89 ευρώ σε σχέση με το προηγούμενο έτος, ενώ το 2024 είχαν δηλώσει 15.013 ευρώ.

- Μόνο το 32% των ιδιοκτητών

μπαρ δήλωσε κέρδη. Το μέσο μηνιαίο εισόδημα ανήλθε στα 801 ευρώ ή διαφορετικά το μέσο ετήσιο δηλωθέν εισόδημα ανήλθε σε 9.616 ευρώ.

- Το 53% των ιδιοκτητών καταστημάτων εστίασης δήλωσε ζημίες ή μηδενικά αποτελέσματα. Συγκεκριμένα, δήλωσε καθαρό εισόδημα 1.500 ευρώ. Το μέσο δηλωθέν εισόδημα ήταν 18.002 ευρώ.
- Το 41% των ιδιοκτητών κομμωτηρίων δήλωσε κέρδη. Συγκεκριμένα, δήλωσε μηνιαίο καθαρό εισόδημα 409 ευρώ. Το μέσο δηλωθέν εισόδημα έφθασε στα 4.918.
- Το 50% των ιδιοκτητών συνεργείων αυτοκινήτων δήλωσε κέρδη. Συγκεκριμένα, δήλωσε μέσο μηνιαίο εισόδημα 755 ευρώ. Το μέσο δηλωθέν εισόδημα ήταν 9.060 ευρώ.
- Το 52% των κτηνιάτρων δήλωσε κέρδη. Συγκεκριμένα, δήλωσε μέσο μηνιαίο εισόδημα 937 ευρώ. Το μέσο δηλωθέν εισόδημα

Οι επαγγελματίες προτιμούν πλέον να εμφανίζουν μικρά κέρδη, γνωρίζοντας ότι τα συνεχόμενα μηδενικά αποτελέσματα ενεργοποιούν αυτόματως «καμπανάκια» ελέγχου.

ανήλθε στα 11.250 ευρώ.

- Το 67% των υδραυλικών δήλωσε κέρδη. Συγκεκριμένα δήλωσε μέσο μηνιαίο εισόδημα 941 ευρώ ή 11.295 τον χρόνο.

Πάντως, όσοι θεωρούν ότι αδικούντα μπορούν να αμφισβητήσουν το τεκμήριο. Τα στοιχεία της ΑΑΔΕ, όμως, όπως και πέρυσι έτσι και φέτος δείχνουν ότι δεν φαίνεται να υπάρχει κάποιο κύμα αμφισβήτησης. Αντιθέτως. Από τα 387.532 φυσικά πρόσωπα που φορολογήθηκαν με τεκμαρτό τρόπο, οι αμφισβητήσεις δεν ξεπερνούν τις 200. Κι αυτό καθώς κανένας επαγγελματίας δεν ήθελε να συμπληρώσει το ερωτηματολόγιο αναφορικά με την περιουσιακή του κατάσταση και τις συνθήκες διαβίωσης του ίδιου, της/του συζύγου και των προστατευόμενων μελών.

Από την πλευρά τους οι ελεγκτές υποχρεούνται να προχωρήσουν στον προσδιορισμό εισοδήματος του επαγγελματία με βάση κάθε διαθέσιμο στοιχείο ή με έμμεσες μεθόδους ελέγχου, ενώ έχουν τη δυνατότητα να επεκτείνουν τον έλεγχο σε προγενέστερα φορολογικά έτη ή και λοιπές φορολογίες ή άλλα φορολογικά αντικείμενα, ιδίως σε περίπτωση που οι παρεχόμενες πληροφορίες δεν ανταποκρίνονται στην πραγματική οικονομική του κατάσταση.

σε συμφωνία και θα συνεχιστούν.

Η ΔΕΠΑ, η οποία συνεχίζει την αυτόνομη πορεία της στην προμήθεια αερίου για την εσωτερική αγορά, βρίσκεται, σύμφωνα με πληροφορίες, σε συζητήσεις με αμερικανικές εταιρείες για να καλύψει ανάγκες στο διάστημα από τις αρχές του 2028 που θα απαγορευτούν οι ρωσικές εισαγωγές έως και το 2030 που θα τεθεί σε ισχύ η σύμβαση με τη Venture Global.

Το συμβόλαιο με τη Venture Global είναι το μεγαλύτερο μακροπρόθεσμο που έχει συνάψει η ΔΕΠΑ μετά τα συμβόλαια με τη Ρωσία και το Αζερμπαϊτζάν και το δεύτερο μεγαλύτερο σε LNG έπειτα από αυτό της Αλγερίας που έληξε. Είναι δε το μεγαλύτερο μακροπρόθεσμο συμβόλαιο LNG στην περιοχή της Ανατολικής Ευρώπης και όπως τόνισε η κ. Γκίλφοϊλ, από τα πιο μακροπρόθεσμα στον κλάδο. «Η σημερινή συμφωνία σηματοδοτεί μια ιστορική μετάβαση από το όραμα στην πράξη. Η Ελλάδα, με τη στενή συνεργασία και τη σταθερή υποστήριξη του πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη, και του υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας Σταύρου Παπασταύρου, αποκτά για πρώτη φορά μια μακροχρόνια στρατηγική γραμμή προμήθειας LNG από τις Ηνωμένες Πολιτείες, ενισχύοντας τον ρόλο της ως πυλώνα ενεργειακής ασφάλειας και διαφοροποιήσης

στην Ευρώπη», δήλωσε ο διευθύνων σύμβουλος της ΔΕΠΑ και πρόεδρος της Atlantic - See LNG Trade Κωνσταντίνος Σιφαράς. «Η Ελλάδα αποκτά πλέον έναν κομβικό ρόλο στην περιοχή, ο οποίος δημιουργεί ιστορικές ευκαιρίες και αισθανόμαστε τεράστια χαρά που είμαστε μέρος αυτής της εθνικής προσπάθειας», επισημάνε ο διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας και επικεφαλής του ομίλου Aktor Αλέξανδρος Εξάρκου. Από την πλευρά της Venture Global, ανώτατα στελέχη σημειώσαν ότι πρόκειται για το πρώτο long-term LNG συμβόλαιο με ελληνικό αντιπροβαλλόμενο, υπενθυμίζοντας την πρόσφατη παράδοση 155 φορτίων σε χώρες του πλαισίου P-TEC και τη στρατηγική επένδυση στον κόμβο της Αλεξανδρούπολης. Όπως τόνισαν, ο συνδυασμός τεματικών και διασυνδέσεων καθιστά την Ελλάδα σημείο εισόδου για διαφοροποιημένες ροές προς τον βορρά.

Στο Ζάμπειο επίσης χθες, ο υφυπουργός Εξωτερικών Χάρης Θεοχάρης, ο Αμερικανός υφυπουργός για την οικονομική ανάπτυξη, την ενέργεια και το περιβάλλον Τζέικομπ Χέλμπεργκ και η πρέσβειρα Κιμπερλί Γκίλφοϊλ υπέγραψαν κοινή διακήρυξη για την ενίσχυση της οικονομικής συνεργασίας Ελλάδας - ΗΠΑ, εστιάζοντας σε θέματα τεχνικής νοημοσύνης.

Παγίδα για τις μελλοντικές συντάξεις οι μικρές εισφορές

Του ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΡΟΥ

Βραδυφλεγής βόμβα για το μελλοντικό εισόδημα εκατοντάδων χιλιάδων αυτοαπασχολούμενων αλλά και μισθωτών. Οι μεν επιλέγουν συστημатικά και με συντριπτικά ποσοστά πλειοψηφίας να πληρώνουν το λιγότερο δυνατό για την ασφάλισή τους, αλλά έτσι περικλείουν τη μελλοντική τους σύνταξη. Και οι δε, συμβιβάζονται με το να εισπράττουν ένα τμήμα του πραγματικού μισθού τους «κάτω από το τραπέζι» ώστε να διευκολύνουν τον εργοδότη να πληρώνει λιγότερες εισφορές, με αντάλλαγμα τις υψηλότερες καθαρές αποδοχές. Οι συντήσεις αποτυπώνονται στο ύψος της σύνταξης: Ο... επιμένων στις ελάχιστες ασφαλιστικές εισφορές που προβλέπει ο νόμος για τους αυτοαπασχολούμενους δεν μπορεί να προσβλέπει σε τετραψήφια σύνταξη, όσα χρόνια και αν ασφαλιστεί. Τα 30 χρόνια ασφάλισης, με σημερινά δεδομένα, «βγάζουν» σύνταξη 623 ευρώ, ενώ χρειάζεται κανείς να ανέβει στα 40 χρόνια για να πάρει σύνταξη 837 ευρώ, πάντοτε μεικτά.

Τα επίσημα στατιστικά στοιχεία του e-ΕΦΚΑ –τα τελευταία αφορούν τον Μάρτιο του 2025– αποδεικνύουν ότι, τουλάχιστον στις τάξεις των αυτοαπασχολούμενων, η επιλογή της ασφαλιστικής κατηγορίας γίνεται με κριτήριο τις σημερινές και όχι τις μελλοντικές ανάγκες. Σε σύνολο 1,4 εκατ. αυτοαπασχολούμενων, οι 164.530 επιλέγουν την ειδική (είναι η χαμηλότερη) κατηγορία, ενώ οι 972.436 προτιμούν την 1η, που περιορίζει τη μηνιαία πληρωμή περίπου στα 250 ευρώ.

Δηλαδή, οι 8 στους 10 επιλέγουν το «φθινότερο δυνατό». Πώς λειτουργεί στην πράξη αυτή η επιλογή; Από τα 244,65 ευρώ που πληρώνουν κάθε μήνα όσοι εγγράφονται στην 1η κατηγορία, μόλις τα 180,65 ευρώ πηγαίνουν για τη σύνταξη και τα υπόλοιπα 64 ευρώ για τις εισφορές υγείας. Από το ποσό των 180,65 ευρώ πολλαπλασιάζεται επί πέντε και βγάζει τον συντάξιμο μισθό των 905 ευρώ. Με τόσο χαμηλό συντάξιμο μισθό είναι πολύ δύσκολο να ανέβει η σύνταξη ψηλά. Ενα παράδειγμα: Με 30 χρόνια ασφάλισης, ο

συντελεστής αναπλήρωσης (είναι αυτό που πολλαπλασιάζεται με τον συντάξιμο μισθό για να βγει το αναλογικό κομμάτι της σύνταξης) δεν ξεπερνά το 26,5%. Ετσι, ακόμη και αν συνυπολογιστεί η εθνική σύνταξη, το ποσό που θα απομείνει στην τσέπη του επαγγελματία όταν θα συνταξιοδοτηθεί δεν θα υπερβαίνει τα 600 ευρώ καθαρά.

Κάθε χρόνο οι ασφαλιστικές εισφορές αναπροσαρμόζονται με βάση τον πληθωρισμό. Ετσι, αυξάνεται και ο συντάξιμος μισθός και η ονομαστική σύνταξη. Όμως αυτό δεν έχει πρακτικό αποτέλεσμα για την αγοραστική δύναμη του ασφαλισμένου, καθώς ανάλογα αυξάνεται και το κόστος ζωής. Αντίστοιχη είναι η «μοίρα» και αυτών που επιλέγουν να αμειβονται φανερά με τον κατώτατο μισθό και να εισπράττουν τα

Οι συνέπειες για αυτοαπασχολούμενους και μισθωτούς που επιλέγουν συστηματικά να πληρώνουν το λιγότερο δυνατό για την ασφάλισή τους.

υπόλοιπα με «μαύρα».

Το γεγονός ότι οι νέες συντάξεις που εκδίδονται είναι χαμηλότερες από τις υφιστάμενες οφείλεται ακριβώς στον νέο τρόπο υπολογισμού των συντάξεων. Οι περισσότεροι εργαζόμενοι δεν έχουν συνειδητοποιήσει ακόμη ότι λαμβάνεται υπόψη όλος ο ασφαλιστικός βίος τους για τον υπολογισμό της σύνταξης και αυτό οδηγεί στο φαινόμενο οι χαμηλότερες ασφαλιστικές εισφορές να επιλέγονται επί μακρόν. Η βελτίωση της κατάστασης απαιτεί χρόνο, όποια και αν είναι η απόφαση. Μπορεί να είναι η επιλογή υψηλότερης ασφαλιστικής κατηγορίας, μπορεί να είναι η σύναψη μιας ιδιωτικής ασφάλισης για να συμπληρωθεί το εισόδημα ή το εφάπαξ κατά την ώρα της συνταξιοδότησης, μπορεί επίσης να είναι η συμπληρωματική ασφάλιση σε ένα επαγγελματικό ταμείο, θεσμός όμως ο οποίος δεν είναι διαδεδομένος στην Ελλάδα.

Ποια ασφαλιστική κατηγορία επιλέγουν

	Ειδική κατηγορία	1η κατηγορία	2η κατηγορία	3η κατηγορία	4η κατηγορία	5η κατηγορία	6η κατηγορία	ΣΥΝΟΛΟ
Ελεύθεροι επαγγελματίες	164.530	638.854	157.021	33.044	17.191	8.760	11.354	1.030.754
Αγρότες	0	333.582	47.659	4.738	3.338	1.626	1.835	392.778
ΣΥΝΟΛΟ	164.530	972.436	204.680	37.782	20.529	10.386	13.189	1.423.532

Ραγδαίες ανατιμήσεις στο μοσχαρίσιο κρέας

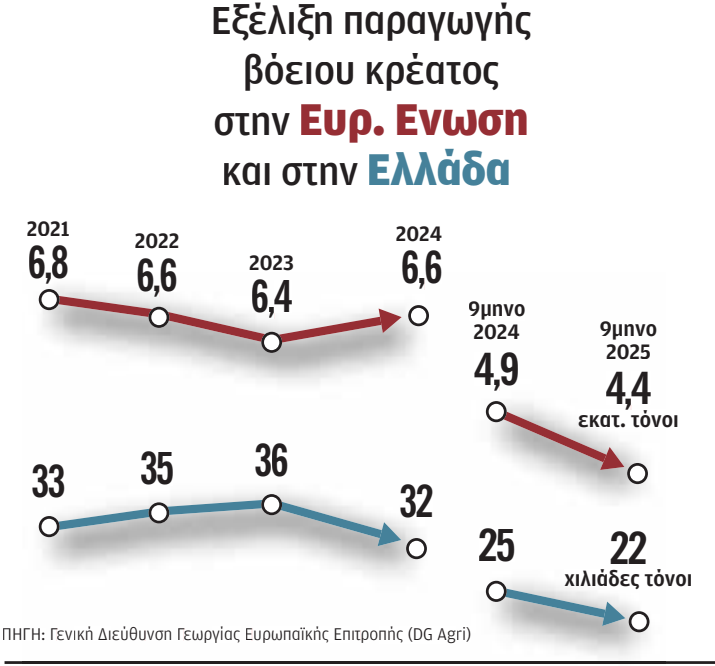
Αυξήσεις 50% στις τιμές μέσα σε έναν χρόνο. Ακριβαίνουν οι εισαγωγές λόγω μείωσης της ευρωπαϊκής παραγωγής

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Σε είδος πολυτελείας τείνει να εξελιχθεί το μοσχαρίσιο κρέας, καθώς ακόμη και ένα κιλό κιμάς κοστίζει στην καλύτερη περίπτωση 12 ευρώ, από 8 ευρώ πριν από ακριβώς έναν χρόνο, αύξηση δηλαδή κατά 50%. Και οι παραπάνω τιμές είναι οι σχετικά φθηνότερες, αυτές που επικρατούν στην Αγορά του Καταναλωτή στην Κεντρική Αγορά του Ρέντη. Στο σούπερ μάρκετ η αντίστοιχη τιμή είναι κατά μέσον όρο 13,50 ευρώ/κιλό, ενώ στα συννοικιακά κρεοπωλεία φτάνει στα 15 ευρώ/κιλό. Στην περίπτωση της σπαλομίτας, που αποτελεί ένα από τα καλύτερα και πιο τρυφερά κομμάτια του μοσχαρίσιου κρέατος, η τιμή στο σούπερ μάρκετ εκτοξεύεται στα 17-18 ευρώ/κιλό και στα συννοικιακά κρεοπωλεία φτάνει στα 20 ευρώ/κιλό. Η μείωση της παραγωγής στην Ευρώπη και μάλιστα στις κύριες χώρες εκτροφής βοοειδών, όπως είναι η Γαλλία, η Γερμανία και η Ισπανία, απόρροια των περιορισμών στους οποίους προχωρούν αρκετά κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο του Green Deal –της στρατηγικής της Ε.Ε. για την ανάπτυξη με στόχο την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας μέχρι το 2050–, των ζωνοδόων όπως ο καταρροϊκός πυρετός και του ενεργειακού κόστους, βρίσκεται πίσω από την ανοδική πορεία των τιμών πανευρωπαϊκά.

Ελληνικές ιδιαιτερότητες

Βεβαίως, για μια ακόμη φορά, δεν λείπουν από την εξίσωση και οι ελληνικές ιδιαιτερότητες, με συνέπεια στην Ελλάδα ο ρυθμός αύξησης της τιμής του μοσχαρίσιου κρέατος να είναι αρκετά υψηλότερος από τον αντίστοιχο στην Ευρωζώνη: 18,5% τον Σεπτέμβριο έναντι 12,4% στην Ευρωζώνη, σύμφωνα με τα αναλυτικά στοιχεία της Eurostat. Η υψηλή εξάρτηση της Ελλάδας σε εισαγωγές μοσχαρίσιου κρέατος, κυρίως από τη Γαλλία, την Ολλανδία και τη Γερμανία, καθώς μόνο το 10%-12% των αναγκών της

ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΙΜΗΣ ΜΟΣΧΑΡΙΣΙΟΥ ΚΡΕΑΤΟΣ*

(ευρώ ανά κιλό)

	Νοέμβριος 2023	Νοέμβριος 2024	Ιανουάριος 2025	Νοέμβριος 2025
Κιμάς λάπα (εισαγωγής)	€7,98	€7,98	€8,98	€11,98
Βόειο ποντίκι (εισαγωγής)	9,98	12,98	13,98	14,98

* Για λόγους ακρίβειας στοιχείων έχουν επιλεγεί οι τιμές λιανικής στην Αγορά του Καταναλωτή. Οι τιμές σε συννοικιακά κρεοπωλεία και σούπερ μάρκετ είναι συνήθως υψηλότερες

ΠΗΓΗ: Αγορά του Καταναλωτή, Οργανισμός Κεντρικών Αγορών και Αλιείας (ΟΚΑΑ)

καλύπτεται από την εγχώρια παραγωγή, έχει αποτέλεσμα η χώρα να είναι ιδιαίτερα «ευάλωτη» σε ό,τι διαταράσσει τον ομαλό εφοδιασμό της αγοράς. Είτε πρόκειται για το κρέας αυτό καθαυτό είτε για το μεταφορικό κόστος. Τι έχει συμβεί φέτος; Η παραγωγή μοσχαρίσιου κρέατος το τρίμηνο Ιανουαρίου - Μαρτίου υποχώρησε κατά 3,3%, με τη μείωση να είναι ακόμη μεγαλύτερη στις κύριες χώρες εκτροφής

βοοειδών, όπως η Γαλλία (-4,1%), η Ισπανία (-4,8%) και η Γερμανία (-5,2%), με συνέπεια στα μέσα Ιουνίου οι τιμές σε ευρωπαϊκό επίπεδο να καταγράφουν αύξηση κατά 30%.

Σε επίπεδο εννεαμήνου η ευρωπαϊκή παραγωγή εμφανίζει συνολική μείωση 9,8%, όπως προκύπτει από τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της Γενικής Διεύθυνσης Γεωργίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (DG Agri), με τη μείωση της παρα-

ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΙΜΗΣ ΜΟΣΧΑΡΙΣΙΟΥ ΚΑΙ ΒΟΕΙΟΥ ΚΡΕΑΤΟΣ

(Ιανουάριος - Σεπτέμβριος 2025)

	ΕΛΛΑΔΑ	ΕΥΡΩΖΩΝΗ
Ιανουάριος	5,7%	4,4%
Φεβρουάριος	5,7%	4,8%
Μάρτιος	9,6%	6,1%
Απρίλιος	11,5%	7,5%
Μάιος	13,7%	8,8%
Ιούνιος	15,1%	9,8%
Ιούλιος	14,6%	11,0%
Αύγουστος	15,7%	11,5%
Σεπτέμβριος	18,5%	12,4%

ΠΗΓΗ: Eurostat

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

γωγής στις χώρες από τις οποίες κυρίως εισάγει μοσχαρίσιο κρέας η Ελλάδα να είναι 3,9% στη Γαλλία, 8,4% στη Γερμανία και 10,6% στην Ολλανδία. Αποτέλεσμα, οι εισαγωγές στην Ελλάδα να γίνονται πολύ πιο ακριβές. Ας σημειωθεί, δε, ότι ακόμη και κρέας που αγοράζουμε ως ελληνικό μπορεί να έχει εισαχθεί και απλώς στην Ελλάδα να έχει γίνει η τελική του επεξεργασία. Το γεγονός ότι κάθε κομμάτι έχει δια-

φορετική τιμή, οδηγεί συχνά στην αύξηση της μέσης τιμής, έτσι ώστε να αντισταθμιστούν οι «απώλειες» εσόδων και κερδών από την πώληση των φθηνότερων κομματιών.

Υψηλή ζήτηση

Παρά τη μειωμένη προσφορά, η ζήτηση σε πανευρωπαϊκό επίπεδο παραμένει σε υψηλά επίπεδα, στοιχείο που επίσης συμβάλλει στην αύξηση των τιμών, στα 9,9

κιλά κατά κεφαλήν ετησίως. Στην Ελλάδα εκτιμάται ότι η ζήτηση σε μοσχαρίσιο κρέας ενισχύθηκε –έστω και σε μικρό βαθμό– από την αναγκαστική μείωση της κατανάλωσης αιγοπρόβειου κρέατος. Η τιμή στο τελευταίο βρίσκεται επίσης σε δυσθεώρητα ύψη, με το κρέας, ειδικά στα μεγάλα αστικά κέντρα, να προέρχεται σχεδόν αποκλειστικά από εισαγωγές, κυρίως από τη Ρουμανία. Ετσι η τιμή χονδρικής, από 7-9,50 ευρώ/κιλό πέρυσι στην Κεντρική Αγορά του Ρέντη κυμαίνεται σήμερα από 10 έως 11 ευρώ/κιλό, ενώ η τιμή λιανικής, επίσης στην αγορά του Ρέντη, είναι στα 17 ευρώ/κιλό (για μπούτι), με την τιμή στα συννοικιακά κρεοπωλεία να φτάνει στα 20 ευρώ/κιλό.

Τα άλλα είδη

Σημαντικά αυξημένες είναι οι τιμές σε σχέση με την αρχή της χρονιάς και στα άλλα είδη κρέατος. Από τα αναλυτικά στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ) προκύπτει ότι η τιμή του χοιρινού είναι υψηλότερη σε σύγκριση με τον Ιανουάριο κατά περίπου 3%, η τιμή των πουλερικών κατά περίπου 2%, ενώ το επόμενο διάστημα αναμένονται ανατιμήσεις και στα αλλαντικά, ειδικά στα προϊόντα γαλοπούλας, η παγκόσμια παραγωγή της οποίας έχει επηρεαστεί από τη γρίπη των πουλερικών σε διάφορες περιοχές του κόσμου.

Οι εκτιμήσεις για το μέλλον κάθε άλλο παρά αισιόδοξες είναι. «Το 2026 η τάση συρρίκνωσης της παραγωγής μοσχαρίσιου κρέατος θα συνεχιστεί εξαιτίας της μείωσης του αριθμού των εκτρεφόμενων ζώων», αναφέρει στην τελευταία έκθεσή της για τις αγορές αγροτικών και κτηνοτροφικών προϊόντων η DG Agri. Την ίδια ώρα, στην Ελλάδα η ευλογία έχει ως συνέπεια τη θανάτωση εκατοντάδων χιλιάδων προβάτων με ανυπολόγιστες συνέπειες στην κτηνοτροφική παραγωγή, συνέπειες που θα φανούν ακόμη περισσότερο το επόμενο διάστημα στην τσέπη μας.

THE CONCEPT

D

Στέφανου Κουμανούδη 1Ε
Πάροδος Στασικρατους)
Λευκωσία

+357 22483848

Ενδείξεις χειραγώγησης βλέπει στην αγορά ρεύματος ο ACER

Ερευνα του Ευρωπαίου διαχειριστή για την εκτίναξη τιμών το καλοκαίρι του 2024

Της ΧΡΥΣΕΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ

Ενδείξεις πιθανής χειραγώγησης ή κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης στην ελληνική αγορά ηλεκτρισμού την περίοδο της «μίνι» ενεργειακής κρίσης το καλοκαίρι του 2024 με εκτίναξη των τιμών ηλεκτρικής ενέργειας στην περιοχή της ΝΑ Ευρώπης, διαπιστώνει ο ACER (Ευρωπαίος Ρυθμιστής για την αγορά ενέργειας). Το ζήτημα των τιμών που απασχόλησε τότε κυβέρνηση και αρμόδιες αρχές διερεύνησε η ΡΑΑΕΥ, η οποία δεν εντόπισε κερδοσκοπικές κινήσεις στην εσωτερική αγορά. Το κυβερνητικό επιτελείο συνέδεσε τότε τις υψηλές τιμές και τις αποκλίσεις με τις τιμές στη δυτική πλευρά του ευρωπαϊκού χάρτη που παρατηρούνται μέχρι και σήμερα, με τις «τεχνικές αδυναμίες» στη δυναμικότητα των διασυνδέσεων μεταξύ Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, τις οποίες και η Ελλάδα ανέδειξε στη

Η συμπεριφορά προμηθευτών και παραγωγών αλλάζει όταν η διαθέσιμη προσφορά είναι περιορισμένη και η ζήτηση υψηλή, τονίζει στην έρευνά του ο ACER.

συνέχεια στα αρμόδια ευρωπαϊκά όργανα. Το πρόβλημα δηλαδή αντιμετωπίστηκε και συνεχίζει να αντιμετωπίζεται ως εξωγενές, αφού τίποτα περίεργο δεν διαπίστωσαν οι εθνικές αρχές.

Ωστόσο ο «μεγεθυντικός» φακός του ACER που ολοκλήρωσε την έρευνά του για εκείνη την περίοδο στην ελληνική αγορά, εντόπισε ευρήματα που δείχνουν ότι η συμπεριφορά προμηθευτών και παραγωγών αλλάζει όταν η αγορά «στενεύει», δηλαδή όταν η διαθέσιμη προσφορά είναι περιορισμένη και η ζήτηση υψηλή. Σε αυτές τις συνθήκες, ορισμένοι παίκτες φαίνεται να διαμορφώνουν τις προσφορές τους με τρόπο που ωθεί τις τιμές τεχνητά προς τα πάνω. Η εικόνα των προσφορών το κρίσιμο διάστη-

Η εικόνα των προσφορών το κρίσιμο διάστημα (καλοκαίρι) του 2024 τις βραδινές ώρες είναι «συμβατή με περιορισμένη ανταγωνιστική λειτουργία και πιθανή άσκηση ισχύος στην αγορά», διαπιστώνει ο ACER.

μα (καλοκαίρι) 2024 τις βραδινές ώρες είναι «συμβατή με περιορισμένη ανταγωνιστική λειτουργία και πιθανή άσκηση ισχύος στην αγορά», διαπιστώνει ο ACER. Αν και δεν κατονομάζει συγκεκριμένες επιχειρήσεις και περιστατικά η ανάλυση του ACER δείχνει ότι τη συγκεκριμένη περίοδο παραγωγοί και προμηθευτές προσαρμόζουν την προσφορά και τη ζήτηση κατά τρόπο που σύμφωνα με τον ACER «ενδέχεται να έχει συμβάλει στις ακραίες τιμές». Ο Ευρωπαίος Ρυθμιστής καλεί τη ΡΑΑΕΥ να προχωρήσει σε περαιτέρω διερεύνηση, προκειμένου να εξεταστεί εάν ασκήθηκε χειραγώγηση ή κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης (π.κ. με αποκρυφή ικανότητας παραγωγής).

Σύμφωνα μάλιστα με πληρο-

φορίες της «Κ», ο ACER έχει εντοπίσει συνολικά 14 περιπτώσεις πιθανής χειραγώγησης της αγοράς, οι οποίες έχουν σταλεί στη ΡΑΑΕΥ για διερεύνηση εδώ και δύο μήνες, διαδικασία που έχει ξεκινήσει η αρμόδια Αρχή.

Η ανάλυση του ACER κάλυψε την περίοδο 15 Ιουνίου - 15 Σεπτεμβρίου 2024 και εξέτασε τις καμπύλες προσφορές - ζήτησης, για να αξιολογήσει πώς μεταβλήθηκαν όταν η αγορά έγινε πιο «σφιχτή» τις βραδινές ώρες και πώς οι μεταβολές αυτές επηρέασαν τις τιμές. Το δείγμα περιλάμβανε 93 παρατηρήσεις, δηλαδή 93 ζεύγη καμπυλών προσφοράς και ζήτησης. Για να εκτιμήσει πιθανή χειραγώγηση δημιούργησε τέσσερα σενάρια. Στο ακραίο σενάριο που αφορά στις 4 Σεπτεμ-

βρίου όταν η τιμή της μεγαβατώρας εκτοξεύτηκε στις 8 το βράδυ στα 942 ευρώ, ο ACER διαπιστώνει ότι δεν υπήρξε «σχεδόν καμία προσφορά πώλησης μεταξύ 200-900 ευρώ/MWh». Και οι δύο πλευρές της αγοράς, σημειώνει ο ACER, «δείχνουν αλλαγές στη στρατηγική υποβολής προσφορών, οι οποίες πιθανόν συνέβαλαν στις υψηλές τιμές».

Σε ένα σενάριο που στο σύστημα υπήρχε εκείνη την ώρα πρόσθετη διαθέσιμη ισχύ 650 MWh από μία υποθετικά ανταγωνιστική μονάδα, σύμφωνα με το σενάριο που εξέτασε ο ACER η τιμή της μεγαβατώρας θα μειωνόταν στις 8 το βράδυ κατά 630 ευρώ, δηλαδή αντί για 942 θα είχε διαμορφωθεί στα 312 ευρώ, που σημαίνει τρεις φορές

χαμηλότερα. «Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι όταν η αγορά είναι «σφιχτή», η μη διαθέσιμη παραγωγική ικανότητα ή οι περιορισμοί στις διαζωνικές ανταλλαγές έχουν σημαντικό αντίκτυπο στις τιμές της αγοράς», σημειώνει ο ACER. Επισημαίνει επίσης ότι «οι μεταβολές στους παράγοντες της πλευράς της προσφοράς επηρεάζουν σημαντικά τις τιμές της αγοράς, ιδίως όταν η αγορά είναι πιεσμένη. Αυτό σημαίνει ότι, σε τέτοιες συνθήκες, η άσκηση δύναμης αγοράς (market power) μπορεί να καταστεί πιο επικερδής». Αν η ανάλυση επιβεβαιωθεί, θα πρόκειται για σαφή ένδειξη ότι η ελληνική αγορά ηλεκτρισμού παραμένει ευάλωτη σε πρακτικές ολιγοπωλιακής επιρροής. Και αυτό, σε μια περίοδο που οι πολίτες και οι επιχειρήσεις δοκιμάζονται από το ενεργειακό κόστος, δεν αποτελεί απλώς τεχνικό ζήτημα, αλλά θέμα δημοσίου συμφέροντος.

«Διερευνούμε τις περιπτώσεις που μας υπέδειξε ο ACER. Αν μας έχει διαφύγει κάτι θα το δούμε», δηλώνει στην «Κ» ο πρόεδρος της ΡΑΑΕΥ Δημήτρης Φούρλαρης. Σύμφωνα με τον ίδιο, στην έρευνα που έκανε η ΡΑΑΕΥ για εκείνη την περίοδο διαπίστωσε πολύ υψηλές προσφορές από μια συγκεκριμένη τεχνολογία (τα νερά) και κάλυσε σε ακρόαση τη ΔΕΗ. Οι προσφορές κρίθηκαν αποδεκτές, όπως αναφέρει στην «Κ», καθώς η ΔΕΗ εξήγησε ότι τα νερά σε συνθήκες που τα αποθέματα στους ταμιευτήρες είναι χαμηλά τιμολογούνται βάσει συγκριτικού κόστους με τις πιο ακριβές μονάδες, δηλαδή το φυσικό αέριο, τους λιγνίτες και τις εισαγωγές ώστε να μην καταναλώνονται. Η ΔΕΗ δηλαδή έκανε προσφορές σε πολύ υψηλές τιμές για να κρατήσει εκτός αγοράς τα υδροηλεκτρικά εξοικονομώντας πολύτιμους υδάτινους πόρους. Στην έρευνα διαπιστώθηκε ότι λόγω της στενότητας της αγοράς στον άξονα από τη Βουλγαρία μέχρι την Ουκρανία εάν η ΔΕΗ δεν τιμολογούσε ακριβά την υδροηλεκτρική παραγωγή της θα «στεγνωναν» οι ταμιευτήρες για να πάει φθηνή ενέργεια σε καταναλωτές γειτονικών χωρών, συνθήκη που σύμφωνα με τη ΡΑΑΕΥ καθιστά αποδεκτές τις προσφορές της.

Ετοιμοι για αγορές οι καταναλωτές στην Black Friday

Τις προσφορές της Black Friday περιμένουν ολόένα και περισσότεροι καταναλωτές για να προμηθευτούν ηλεκτρονικά καταναλωτικά είδη –και όχι μόνον–, ενώ αρκετοί θα αξιοποιήσουν αυτή την ευκαιρία για να αγοράσουν τα χριστουγεννιάτικα δώρα. Ήδη οι πρώτες προσφορές έχουν κάνει την εμφάνισή τους, με την Black Friday να έχει μετατραπεί σε... Black November, υποκαθιστώντας σε μεγάλο βαθμό τον θεσμό των ενδιάμεσων εκπτώσεων του Νοεμβρίου, οι οποίες καταργήθηκαν το 2022. Σύμφωνα με τα στοιχεία της μεγάλης καταναλωτικής έρευνας που έχει πραγματοποιήσει η ΕΥ Ελλάδα σε συνεργασία με την MRB και την Choose Communications, με τίτλο ΕΥ Future Consumer Index Ελλάδα 2025, έρευνα η οποία αναμένεται να παρουσιαστεί στο σύνολό της τον Δεκέμβριο, σχεδόν δύο στους τρεις συμμετέχοντες στην έρευνα, και δη το 63%, δήλωσαν ότι σκοπεύουν να κάνουν αγορές, εκμεταλλευόμενοι τις εκπτώσεις των Black Friday και Cyber Monday, που «πέφτουν» φέτος 28 Νοεμβρίου και 1 Δεκεμβρίου, αντίστοιχως.

Το ποσοστό είναι αισθητά αυξημένο σε σύγκριση με πέρυσι (50% το 2024), κάτι που σχετίζεται σε μεγάλο βαθμό αφενός με την πίεση που δέχονται τα νοικοκυριά από την ακρίβεια και αφετέρου με τις μεγάλες εκπτώσεις που παραδοσιακά γίνονται εκείνες τις ημέρες. Δεν είναι τυχαίο, άλλωστε, ότι η ισχυρότερη πρόθεση για αγορές αυτή την περίοδο των Black Friday και Cyber Monday καταγράφεται στην ηλικιακή ομάδα 30-39 (76%), ενώ πριν από ένα χρόνο πιο πρόθυμοι για αγορές εμφανίζονταν οι νέοι ηλικίας 18-29 ετών. Αντίθετα, στην ηλικιακή ομάδα 50-64 μόνο το

50% των ερωτηθέντων σκοπεύει να πραγματοποιήσει αγορές. Επιδραστικός παράγοντας στη θετική πρόθεση αγοράς φαίνεται να είναι η παρουσία παιδιών στην οικογένεια – και, κυρίως, ανήλικων (77% πρόθεση αγοράς).

Τα είδη τεχνολογίας και οι ηλεκτρονικές συσκευές βρίσκονται και φέτος στην πρώτη γραμμή των προτιμήσεων των καταναλωτών για τις αγορές στη διάρκεια της Black Friday και της Cyber Friday, με τη σχετική πρόθεση να εκδηλώνεται από το 68% όσων δηλώνουν ότι θα εκμεταλλευθούν τις

Το 63% δηλώνει ότι θα ψωνίσει, σύμφωνα με έρευνα που πραγματοποίησε η ΕΥ Ελλάδα σε συνεργασία με την MRB.

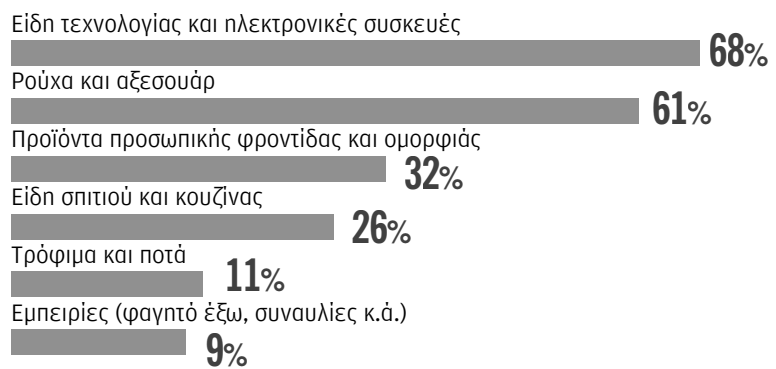
εκπτώσεις της εν λόγω περιόδου. Το ποσοστό στους άνδρες συμμετέχοντες ανεβαίνει στο 77%. Το 61% δηλώνει ότι θα αγοράσει ρούχα και αξεσουάρ μόδας, το 32% προϊόντα προσωπικής φροντίδας και ομορφιάς (32%), το 26% είδη σπιτιού και κουζίνας, το 11% τρόφιμα και ποτά (11%) και το 9% εμπειρίες (δηλαδή θα αξιοποιήσει τις προσφορές για φαγητό εκτός σπιτιού, συναυλίες και άλλα θεάματα).

Παρά την ισχυρή πρόθεση για αγορές κατά την περίοδο αυτή, σημαντική μερίδα των καταναλωτών εμφανίζονται επιφυλακτικοί απέναντι στις προσφορές την περίοδο των Black Friday και Cyber Monday του 2025.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

BLACK FRIDAY - CYBER MONDAY

Τι σκοπεύουν να αγοράσουν

ΠΗΓΗ: ΕΥ Future Consumer Index Ελλάδα 2025

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Οι καταγγελίες επεκτείνουν τον χρόνο παραγραφής φορολογικών υποθέσεων

Του ΠΡΟΚΟΠΗ ΚΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Σε νέα δεδομένα για τις φορολογικές παραγραφές οδηγεί απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης, σύμφωνα με την οποία οι καταγγελίες που υποβάλλονται κατά φυσικών προσώπων ή επιχειρήσεων μπορούν να θεωρηθούν «συμπληρωματικά στοιχεία». Η κρίση αυτή ερμηνεία πρακτικά σημαίνει ότι η προθεσμία παραγραφής των σχετικών φορολογικών υποθέσεων μπορεί να επεκταθεί από τα πέντε στα δέκα έτη, εφόσον η φορολογική διοίκηση δεν θα μπορούσε να έχει τα στοιχεία αυτά στη διάθεσή της μέσα στην πενταετία.

Η εξέλιξη αναμένεται να αλλάξει το τοπίο των φορολογικών ελέγχων, καθώς κάθε χρόνο υποβάλλονται χιλιάδες επώνυμες ή ανώνυμες καταγγελίες για φορολογικές παραβάσεις. Αν αυτές θεωρηθούν πλέον «πρόσθετα στοιχεία», τότε η εφορία αποκτά το δικαίωμα να επανελέγχει υποθέσεις μέχρι και δέκα χρόνια πίσω.

Ωστόσο, η τελική κρίση για την νομιμότητα αυτής της ερμηνείας θα μπορούσε να δοθεί από το Συμβούλιο της Επικρατείας (ΣτΕ), σε περίπτωση που ο φορολογούμενος προσφύγει κατά τις σχετικές αποφάσεις.

Με βάση τις μέχρι σήμερα αποφάσεις του ΣτΕ, που έχει υποθετήσει και η ΑΑΔΕ, το δικαίωμα της εφορίας να κοινοποιεί πράξεις διορθωτικού προσδιορισμού φόρου παραγράφεται μετά την πάροδο πέντε ετών από το έτος στο οποίο αφορά

η δήλωση. Για παράδειγμα, οι υποθέσεις του φορολογικού έτους 2019 παραγράφονται στις 31 Δεκεμβρίου 2025. Μόνο αν προκύψουν συμπληρωματικά στοιχεία, τα οποία η φορολογική διοίκηση δεν μπορούσε να γνωρίζει εντός της πενταετίας, η παραγραφή επεκτείνεται στα δέκα χρόνια. Μέχρι σήμερα, τέτοια στοιχεία θεωρούνταν κυρίως εκείνα που προέρχονται από το εξωτερικό. Η απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης αφορά αგრότε –καλλιεργητή μυδιών– ο οποίος προσέφυγε κατά ατομικής ειδοποίησης της ΔΟΥ για καταβολή ΦΠΑ των ετών 2004-2011. Οι

Θεωρούνται πρόσθετα στοιχεία και παρατείνουν την προθεσμία παραγραφής από τα 5 στα 10 χρόνια, σύμφωνα με δικαστική απόφαση.

καταλογιστικές πράξεις κοινοποιήθηκαν το 2017, έπειτα από επώνυμη καταγγελία που είχε υποβληθεί το 2015.

Σύμφωνα με την καταγγελία, ο παραγωγός φέρεται να είχε διαθέσει στην αγορά ποσότητες μυδιών πολλαπλάσιες της νόμιμης παραγωγικής του δυναμικότητας, με μέρος της παραγωγής να προέρχεται από μη αδειοδοτημένο πασσαλωτό μυδοτροφείο. Το δικαστήριο έκρι-

Με βάση τις μέχρι σήμερα αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας, που έχει υποθετήσει και η ΑΑΔΕ, το δικαίωμα της εφορίας να κοινοποιεί πράξεις διορθωτικού προσδιορισμού φόρου παραγράφεται μετά την πάροδο πέντε ετών από το έτος στο οποίο αφορά η δήλωση.

νε ότι η καταγγελία αυτή συνιστά «συμπληρωματικό στοιχείο» που δικαιολογεί την παράταση της προθεσμίας παραγραφής, ανοίγοντας έτσι τον δρόμο για νέες ερμηνείες σε ανάλογες υποθέσεις.

Η εφορία διενήργησε έλεγχο και καταλόγησε φόρους και πρόστιμα για τα έτη 2004 έως και 2011. Ο φορολογούμενος αμφισβήτησε τις καταλογιστικές πράξεις και προσέφυγε αρχικά

στη Διεύθυνση Επίλυσης Διαφορών και κατόπιν στο Διοικητικό Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης. Το δικαστήριο έκρινε ότι για τα έτη 2004 και 2005 οι απαιτήσεις της εφορίας είχαν παραγραφεί, οπότε ακύρωσε την ειδοποίηση κατά το μέρος που αφορούσε αυτά τα δύο έτη μαζί με τις προσαυξήσεις.

Όμως, για τα έτη 2006-2011, λόγω της επώνυμης καταγγελίας που υποβλήθηκε το 2015 και

περιείχε «νέες πληροφορίες», θεωρήθηκε ότι αποτελεί «συμπληρωματικό στοιχείο» και επέκτεινε το χρονικό περιθώριο του καταλογισμού φόρων, από την πενταετία στη δεκαετία. Στο πλαίσιο αυτό, διαγράφηκαν μόνο οι οφειλές των ετών 2004 και 2005, για τις οποίες το έτος 2017 που εκδόθηκαν οι καταλογιστικές πράξεις είχε παρέλθει τόσο η πενταετία όσο και η δεκαετία, και επικυρώθηκαν οι καταλογισμοί για τα έτη 2006-2011.

Οπώς αναφέρεται στην υπ' αρ. 859/2025 απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης, «συμπληρωματικά στοιχεία» είναι στοιχεία νέα, τα οποία δεν είχε εξαρχθεί στη διάθεση της η φορολογική αρχή, κατά την οριζόμενη πενταετία.

Η από 15/7/2015 καταγγελία αφορά την επίδικη παράβαση και αποτέλεσε τη βάση για τη διενέργεια του ελέγχου στον ανακρίπτοντα, καθώς εισέφερε νέα στοιχεία, τα οποία δεν ήταν σε θέση να γνωρίζει η φορολογική αρχή, και τη σύνταξη της σχετικής έκθεσης, βάσει της οποίας εκδόθηκαν οι προσβαλλόμενες καταλογιστικές πράξεις.

Η ανωτέρω καταγγελία, που περιλάμβανε την αρμόδια ΔΟΥ αφότου παρήλθε η πενταετής παραγραφή, αποτελεί συμπληρωματικό στοιχείο που δικαιολογεί την παράταση της πενταετής παραγραφής σε δεκαετία, αφού σε αυτό, πέρα από την επώνυμη καταγγελία, περιλαμβάνονται ουσιαστικές πληροφορίες για την υπόθεση του ανακρίπτοντος.

Της ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Εντός του πρώτου τριμήνου του 2026 αναμένεται να ολοκληρωθεί το πιλοτικό πρόγραμμα καταβολής του νέου επιδόματος ανεργίας, προκειμένου στη συνέχεια να αξιολογηθεί και να εφαρμοστεί σε όλους τους νέους ανέργους. Μέχρι στιγμής εκτιμάται ότι περίπου 12.000 άνεργοι έχουν επιδοτηθεί με το νέο, εμπροσθοβαρές και αναλογικό επίδομα (βρίσκεται σε ισχύ από τον περασμένο Μάρτιο) θα έχει συμπληρωθεί μέχρι τον Φεβρουάριο της επρχόμενης χρονιάς. Το όριο των 15.000 έχει τεθεί άλλωστε από τη ΔΥΠΙΑ αλλά και το Ταμείο Ανάκαμψης, μέσω του οποίου χρηματοδοτείται η δράση με 100 εκατ. ευρώ, καθώς θεωρείται ότι αρκεί για να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα για τον νέο τρόπο καταβολής του επιδόματος.

Σύμφωνα με την εκτίμηση αρμόδιων υπηρεσιών της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης (ΔΥΠΙΑ), ο αριθμός των 15.000 ανέργων που προβλέπει το πιλοτικό πρόγραμμα (βρίσκεται σε ισχύ από τον περασμένο Μάρτιο) θα έχει συμπληρωθεί μέχρι τον Φεβρουάριο της επρχόμενης χρονιάς. Το όριο των 15.000 έχει τεθεί άλλωστε από τη ΔΥΠΙΑ αλλά και το Ταμείο Ανάκαμψης, μέσω του οποίου χρηματοδοτείται η δράση με 100 εκατ. ευρώ, καθώς θεωρείται ότι αρκεί για να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα για τον νέο τρόπο καταβολής του επιδόματος.

Εν συνεχεία, εντός του 2026 το πιλοτικό πρόγραμμα θα αξιολογηθεί, θα γίνουν οι απαραίτητες προσαρμογές και θα αποκτήσει μόνιμη χαρακτηριστική. Ο τομέας της απασχολησιμότητας, δηλαδή της ιδιότητας που μπορεί να έχει το επίδομα στην επιστροφή του ανέργου στην αγορά εργασίας, έχει κα-

θοριστικό ρόλο στην αξιολόγηση του προγράμματος.

Βασικό ζητούμενο, σύμφωνα με την ηγεσία του υπουργείου Εργασίας και τη διοίκηση της ΔΥΠΙΑ, είναι η δημιουργία ενός επιδόματος που θα είναι απλό, δίκαιο, ανταποδοτικό και προσαρμοσμένο στις ανάγκες της αγοράς.

Με τη νέα του μορφή, το επίδομα ανεργίας μπορεί να ανέλθει έως και τα 1.295 ευρώ κατά τους πρώτους μήνες της παροχής για κάποιον δικαιούχο με πολλά χρόνια εργασίας αλλά και ιδιαίτερα υψηλές αποδοχές

Μέχρι σήμερα, περί τους 12.000 ανέργους λαμβάνουν το νέο, εμπροσθοβαρές και αναλογικό επίδομα.

για μεγάλο χρονικό διάστημα κατά τη διάρκεια του εργασιακού βίου του. Να σημειωθεί ότι σήμερα το επίδομα για όλους τους υπόλοιπους δικαιούχους - ανέργους ανέρχεται σε 540 ευρώ τον μήνα.

Οι δικαιούχοι του νέου επιδόματος επιλέγονται με βάση έναν αλγόριθμο, ο οποίος υπολογίζει την παροχή ανεργίας και με τους δύο τρόπους: με τον ισχύοντα σήμερα, αλλά και με το νέο, πιλοτικό καθεστώς. Εάν προκύψει ότι ο άνεργος με το νέο σύστημα θα λάβει υψηλότερο επίδομα απ' ό,τι με το ισχύον, τότε μπαίνει στη λίστα με τους πιθανούς συμμετέχοντες.

Ατομικές το 64% των επιχειρήσεων

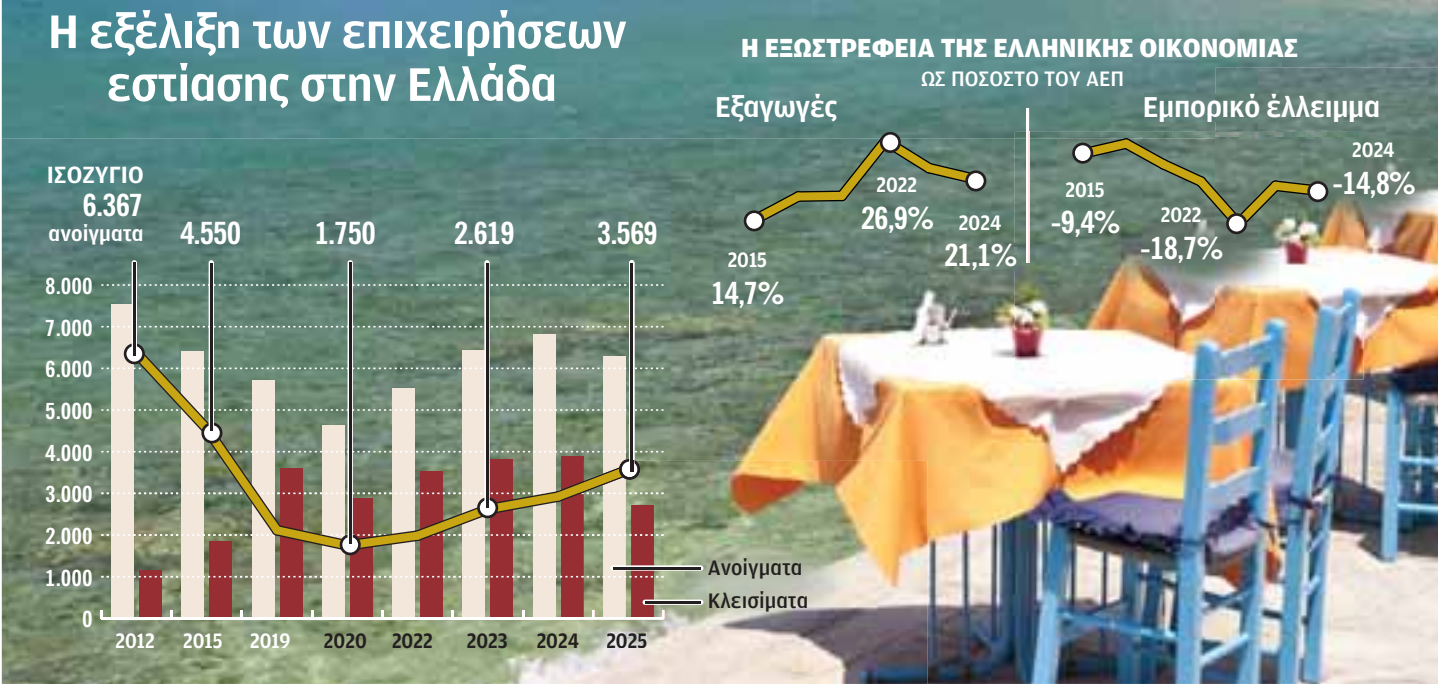
Εμπόριο, καταλύματα και εστίαση παραμένουν οι τρεις μεγαλύτεροι κλάδοι

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Ευκαιριακή, χωρίς φιλοδοξία –πέρα από τα γρήγορα έσοδα για τους ιδιοκτήτες των επιχειρήσεων– και επομένως και χωρίς προοπτική εξακολουθεί να είναι σε μεγάλο βαθμό η ελληνική επιχειρηματικότητα, ακόμη και σήμερα, δεκαπέντε χρόνια μετά την εκδήλωση της οικονομικής κρίσης στη χώρα και μόλις επτά χρόνια από την έξοδο από το μνημόνιο. Αν και σταθερά από το 2017 ο αριθμός των εγγεγραφών νέων επιχειρήσεων συνεχώς αυξάνεται –με ένα αναμενόμενο διάλειμμα το 2020 λόγω της πανδημίας– με το ισοζύγιο εγγεγραφών - διαγραφών να είναι ολόένα και πιο θετικό, για μια ακόμη φορά επιβεβαιώνεται ότι σε σημαντικό βαθμό ισοκεί το «ουκ εν τω πολλώ το ευ».

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Γενικού Εμπορικού Μητρώου (ΓΕΜΗ), από τις 991.149 ενεργές επιχειρήσεις σήμερα το 64,76% αφορά ατομικές επιχειρήσεις. Υπενθυμίζεται δε ότι βάσει των τελευταίων στοιχείων που δημοσίευσε πριν από λίγες ημέρες η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), περίπου 6 στις 10 επιχειρήσεις δεν απασχολούν καν μισθωτούς. Το 26,14% των ενεργών επιχειρήσεων σήμερα δραστηριοποιείται στο εμπόριο, ενώ δεύτερος πολυπληθέστερος κλάδος είναι αυτός της παροχής υπηρεσιών καταλυμάτων και εστίασης, όπου δραστηριοποιείται το 16,34% των ενεργών επιχειρήσεων σήμερα (11,5% πρόκειται για επιχειρήσεις του κλάδου εστίασης και το υπόλοιπο 4,84% ανήκει στον κλάδο καταλυμάτων).

Δεν είναι αναγκαίες οι επιχειρήσεις εστίασης; Φυσικά και είναι, τόσο για τους ημεδαπούς καταναλωτές, όσο και για τη στήριξη της περιφέρειας «βαριάς βιομηχανίας» μας, δηλαδή του τουρισμού. Όταν όμως μοιάζει σχεδόν να είναι... μονοκαλλι-

ΠΗΓΕΣ: ΓΕΜΗ, ΕΛΣΤΑΤ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

έργεια, υπάρχει πρόβλημα τόσο λόγω της χαμηλής παραγωγικότητας του κλάδου όσο και της ελάχιστης συμβολής στην ανταγωνιστικότητα της οικονομίας. Πρόκειται δε σε μεγάλο βαθμό για θνησιγενή επιχειρήματα. Έτσι, ενώ στο σύνολο των επιχειρήσεων κατεβάζει ρολά έπειτα από 1 ή 2 χρόνια λειτουργίας το 14,39%, στον κλάδο της εστίασης το ποσοστό αυτό ανεβαίνει στο 17,55%. Το 65% των επιχειρήσεων εστίασης έχει κλείσει, σύμφωνα με το ΓΕΜΗ, την πρώτη δεκαετία της ζωής τους, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στο σύνολο των επιχειρήσεων είναι 56%. Μόνο το 2024 άνοιξαν συνολικά σχεδόν 7.000 νέες επιχειρήσεις εστίασης, ενώ φέτος από τις αρχές του έτους μέχρι τώρα έχουν ανοίξει ακόμη περίπου 6.300 επιχειρήσεις εστίασης.

Παρότι αύξηση των ενάρξεων επιχειρήσεων καταγράφεται –αν και όχι τόσο εντυπωσιακή– και στον τομέα της μεταποι-

σης, πρόκειται σε μεγάλο βαθμό για επιχειρήματα εξαιρετικά μικρού μεγέθους. Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΓΕΜΗ, το 6,28% των ενεργών επιχειρήσεων σήμερα (64.647 επιχειρήσεις) δραστηριοποιείται στον μεταποιητικό τομέα, ενώ μόνο μες στο 2025 έχουμε 2.650 ενάρξεις (αλλά και 1.039 κλεισίματα). Ας σημειωθεί δε ότι και σε αυτόν τον τομέα το 61,22% των επιχειρήσεων πρόκειται για ατομικές.

Με βάση τα παραπάνω, δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι οι εξαγωγές, αναγκαίες τόσο για την επιβίωση και κυρίως για την ανάπτυξη των επιχειρήσεων –δεδομένου ότι η ελληνική αγορά είναι πολύ μικρή– όσο και για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της εθνικής οικονομίας, είναι στην ουσία υπόθεση πολύ λίγων και μεγάλων επιχειρήσεων. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ (τελευταία διαθέσιμα αφορούν το έτος 2023), μόλις 19.393 επιχειρήσεις πραγματοποίησαν εξαγωγές. Το 49,7% της

συνολικής αξίας των εξαγωγών ή 23,54 δισ. ευρώ πραγματοποιήθηκε από 50 συνολικά επιχειρήσεις, το δε 83,8% ή 39,69 δισ. ευρώ έγινε από 1.000 συνολικά επιχειρήσεις. Αν και οι εξαγωγές αγαθών έχουν αυξηθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια, τόσο σε απόλυτα μεγέθη όσο και ως ποσοστό του ΑΕΠ (σε σχεδόν 50 δισ. ευρώ το 2024 από 27 δισ. ευρώ το 2013 και αποτελούν το 21% του ΑΕΠ από 15,3% το 2013) η απόκλιση είναι μεγάλη από την Ε.Ε. (περίπου 37% του ΑΕΠ). Την ίδια ώρα, αυξάνονται τα τελευταία χρόνια σημαντικά και οι εισαγωγές, τόσο σε τελικά προϊόντα όσο και σε ενδιάμεσα αγαθά, λόγω κυρίως της αύξησης της κατανάλωσης –με τον τουρισμό να διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο– προκαλώντας διεύρυνση του εμπορικού ελλείμματος. Το τελευταίο είχε μειωθεί στα χρόνια των μνημονίων λόγω της ραγδαίας υποχώρησης της ζήτησης, χωρίς ωστόσο την ίδια ώρα να ενισχυθεί σημαντι-

κά η εγχώρια παραγωγή και να περιοριστεί η εξάρτηση της χώρας από τις εισαγωγές. Έτσι, το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου έφτασε στα 35 δισ. ευρώ το 2024, σχεδόν διπλάσιο από το 2013, αποτελώντας το 14,8% του ΑΕΠ (από 10,4% του ΑΕΠ το 2013).

Ίσως η καλύτερη αποτύπωση για το τι συμβαίνει στην ελληνική οικονομία, αλλά και ποια είναι τα «καμπανάκια» χωρίς κανείς να παραγνωρίζει τους σημαντικούς ρυθμούς ανάπτυξης των τελευταίων ετών, είναι τα ακόλουθα στοιχεία από την ΕΛΣΤΑΤ (σε σταθερές τιμές): ιδιωτική κατανάλωση το 2005 143,36 δισ. ευρώ, ιδιωτική κατανάλωση το 2024 143,20 δισ. ευρώ, επενδύσεις 2005 42,03 δισ. ευρώ, επενδύσεις 2024 35,47 δισ. ευρώ, εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών 2005 43,87 δισ. ευρώ και εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών 2024 71,78 δισ. ευρώ, αλλά εισαγωγές 2005 61,62 δισ. ευρώ και το 2024 88,83 δισ. ευρώ.

Σχέδια τραπεζών για μερίσματα έως και άνω του 60%

Στην καταβολή του ενδιάμεσου μερίσματος για τη χρήση του 2025 σε μετρητά ύψους 200 εκατ. και 170 εκατ. ευρώ προχωρούν από την προσεχή εβδομάδα Εθνική και Eurobank, αντιστοίχως, ενώ η Τράπεζα Πειραιώς ολοκληρώνει το πρόγραμμα επαναγοράς μετοχών, μέσω του οποίου «επιβραβεύει» τους μετόχους με το ποσό των 100 εκατ. ευρώ. Με τη μορφή μετρητών θα είναι το προμήρισμα ύψους 111 εκατ. ευρώ που θα διανείμει η Alpha Bank και το οποίο αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του Δεκεμβρίου.

Παράλληλα με τις αποφάσεις για μερίσμα σε μετρητά, η Εθνική «τρέχει» πρόγραμμα επαναγοράς ιδίων μετοχών ύψους 174 εκατ. ευρώ, η Eurobank 123 εκατ. ευρώ –διακόπηκε προσωρινά– και η Alpha Bank ύψους 211 εκατ. ευρώ, μέσω των οποίων ενισχύεται η αξία της μετοχής προς όφελος των μετόχων.

Η καλή πορεία των αποτελεσμάτων 9μήνου, που ολοκληρώθηκε την εβδομάδα που μας πέρασε, ανοίγει τον δρόμο, σύμφωνα με όσα δήλωσαν οι διοικήσεις της Εθνικής Τράπεζας και της Eurobank, για αύξηση του διανεμόμενου μερίσματος σε επίπεδο άνω του 60% και άνω του 50%, αντιστοίχως, παραπέμποντας ωστόσο για τις οριστικές αποφάσεις στα τέλη του έτους.

Οι διοικήσεις της Τράπεζας Πειραιώς και της Alpha Bank επιβεβαίωσαν από την πλευρά τους την πρόθεσή τους να εξετάσουν προσεχτικά την αύξηση άνω του 50% του προς διανομή μερίσματος για την επόμενη οικονομική χρήση, αφήνοντας ανοικτό το μείγμα της διανομής, δηλαδή το κατά πόσο θα είναι συνδυασμός μετρητών και επαναγοράς μετοχών. Το ύψος του ενδιάμεσου μερίσματος –είτε σε μορφή μετρητών είτε μέσω επαναγοράς μετοχών– κυμαίνεται ως ποσοστό από το 10% έως το 20% των κερδών της χρήσης του 2025, ενώ ο στόχος για τις συνολικές διανομές μερισμάτων του 2025 ανε-

βαίνει κοντά στα 2,5 δισ. ευρώ (από 50% έως και πάνω από το 60% των κερδών της χρήσης), έναντι ποσού 1,9 δισ. ευρώ και 873 εκατ. ευρώ που υπολογίζεται ότι διανεμήθηκε αντιστοίχως το 2024 και το 2023. Η περαιτέρω αύξηση του προς διανομή μερίσματος θα εξαρτηθεί από το τελικό αποτέλεσμα της χρήσης και τις προθέσεις του επόμενου, ο οποίος αξιολογεί τις κεφαλαιακές ανάγκες που απαιτούν τα σχέδια εξαγορών που έχουν ανακοινώσει και υλοποιούν οι τράπεζες. Τα πλάνα που έχουν ανακοινώσει οι τράπεζες προβλέπουν διατήρηση των κεφαλαιακών δεικτών πάνω από τα προβλεπόμενα επίπεδα και χρήση εναλλακτικών μέσων για την ενίσχυση τους.

Τα καθαρά κέρδη στο 9μηνο ανήλθαν στα 3,5 δισ. ευρώ, από 3,7 δισ. ευρώ το αντίστοιχο περυσινό διάστημα, καθώς η μείωση των επιτοκίων της αγοράς αντισταθμίστηκε από την ισχυρή πιστωτική επέκταση που καταγράφεται με αιχμή τα δάνεια προς επιχειρήσεις και τη μικρή ανάκαμψη της λιανικής τραπεζικής. Έτσι, τα επιτοκιακά έσοδα συγχρατήθηκαν στο επίπεδο των 6 δισ. ευρώ, από 6,4 δισ. ευρώ το 9μηνο του 2024, ενώ με ρυθμό 11,7%, στο 1,7 δισ. ευρώ, ενισχύθηκαν τα έσοδα από προμήθειες, παρά τα κυβερνητικά μέτρα που ελήφθησαν σε δύο διαδοχικές φάσεις –για τις χρεώσεις στα εμβάσματα και στις αναλήψεις μετρητών– και τα οποία επηρέασαν τη δεύτερη βασικότερη πηγή εσόδων των τραπεζών.

Με δεδομένο ότι τα επιτόκια θα σταθεροποιηθούν περίπου στα σημερινά επίπεδα, οι τέσσερις συστημικές τράπεζες στηρίζουν τις προσδοκίες τους για την υψηλή κερδοφορία του 2025, που εκτιμάται στα 4,7 δισ. ευρώ, στην περαιτέρω αύξηση των εργασιών και στη διεύρυνση του δανειακού χαρτοφυλακίου, αναθεωρώντας ανοδικά τους στόχους για καθαρή πιστωτική επέκταση, που σε επίπεδο ομίλων θα φτάσει τα 13 δισ. ευρώ.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΚΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ

Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (ΚΤΚ) ανακοινώνει ότι δέχεται αιτήσεις για κενές θέσεις με σύμβαση ορισμένης διάρκειας.

Περισσότερες λεπτομέρειες και πληροφορίες σχετικά με τις θέσεις και την υποβολή αιτήσεων έχουν αναρτηθεί στον ιστοχώρο της ΚΤΚ, στη διεύθυνση: <https://www.centralbank.cy/el/the-bank/employment>.

Οι αιτήσεις μπορούν να υποβληθούν μόνο ηλεκτρονικά, μέσω αυτοματοποιημένου εργαλείου, το αργότερο μέχρι την Κυριακή 23 Νοεμβρίου 2025 και ώρα 23:59.

Η ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΕΙ:

Το Black Friday οι προσφορές φωνάζουν. Άκου τη λογική σου.

- ✓ Μην φωνίζεις υπό πίεση
- ✓ Σύγκρινε πριν αγοράσεις
- ✓ Αγόρασε σύμφωνα με το πορτοφόλι σου

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ
Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Συνταξιοδότησης

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Μένουμε ασφαλείς σε κάθε χώρο εργασίας με τη σύσταση Επιτροπών Ασφάλειας!

Η διαβούλευση μεταξύ εργοδότη και εργοδοτούμενων κατά τη διαδικασία εκτίμησης των επαγγελματικών κινδύνων και εφαρμογής προστατευτικών μέτρων, συμβάλλει στην πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών.

Περισσότερα στην ιστοσελίδα του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας:

Όραμά μας:
Μηδέν Θανατηφόρα
Εργατικά Ατυχήματα!

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

ΟΜΙΛΟΣ Alpha Bank			
ΠΟΣΑ ΣΕ ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ	9μηνιο 2024	9μηνιο 2025	ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
Καθαρά έσοδα από τόκους	1.240,9	1.196,8	-3,6%
Καθαρά έσοδα από προμήθειες	305,6	348,8	14,1%
Εσοδα από τραπεζικές εργασίες	1.546,6	1.545,6	-0,1%
Λειτουργικά έσοδα	1.641,1	1.633,3	-0,5%
Λειτουργικά έξοδα	622,7	631,7	1,5%
Συνολικά λειτουργικά έξοδα	627,3	631,7	0,7%
Κέρδη πριν τον φόρο εισοδήματος	835,8	881,1	5,4%
Κέρδη μετά από φόρους	588,4	656,7	11,6%
Καθαρά κέρδη μετά από φόρους που αναλογούν στους μετόχους	489,2	703,7	43,8%
Δείκτης CET1	15,5%	15,7%	
Δείκτης μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων	4,5%	3,6%	

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Στα 703,7 εκατ. τα καθαρά κέρδη της Alpha Bank στο εννεάμηνο

Αυξήθηκαν κατά 43,8% σε σχέση με το αντίστοιχο περυσινό διάστημα

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Καθαρά κέρδη 703,7 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 43,8% σε σχέση με το αντίστοιχο περυσινό διάστημα, κατέγραψε το εννεάμηνο η Alpha Bank, επίπεδο που σύμφωνα με τη διοίκηση αποτελεί ιστορικό ρεκόρ, καθώς υπερβαίνει τα ετήσια κέρδη προηγούμενων ετών. «Είχαμε κέρδη μετά φόρων ύψους 187 εκατ. ευρώ στο τρίτο τρίμηνο, υπογραμμίζοντας τη δύναμη του διαφοροποιημένου επιχειρηματικού μας μοντέλου», επεσήμανε στο πλαίσιο της ενημέρωσης των αναλυτών ο διευθύνων σύμβουλος του ομίλου Alpha Βασίλης Ψάλλης και «παρόλο που κάναυμε πρόβλεψη για διανομή κερδών ίση με το 50% της κερδοφορίας του 9μήνου, ο κεφαλαιακός δείκτης CET1 είναι στο προ-όριο στο 15,8%».

Αυτό μας επιτρέπει, όπως δήλωσε, «όχι μόνο να υλοποιήσουμε όλες τις οργανικές μας φιλοδοξίες, αλλά και να συνεχίσουμε τις πιεθαρχικές εξαγορές που επιταχύνουν τη στρατηγική μας».

Όπως ανέφερε, αυτό μας επιτρέπει επίσης, «να διανέμουμε αυξανόμενες αποδόσεις στους μετόχους, όπως τα 352 εκατ. ευρώ για το εννεάμηνο, συμπερι-

λαμβανομένου ενός ενδιάμεσου μερίσματος χρήσης ύψους 111 εκατ. ευρώ που θα καταβληθεί τον Δεκέμβριο στους μετόχους μας». Ο επικεφαλής της Alpha υπογράμμισε ότι υπό την έγκριση της εποπτικής αρχής, «έχουμε σαφώς την ικανότητα να κινηθούμε σε υψηλότερη διανομή μερίσματος από το 50% και είναι κάτι που σκοπεύουμε να κάνουμε από το 2026 και έπειτα».

Ενδιάμεσο μέρισμα ύψους 111 εκατ. ευρώ θα καταβληθεί τον Δεκέμβριο στους μετόχους.

Με βάση τα αποτελέσματα εννεαμήνου τα έσοδα τόκων ανήλθαν σε 1,2 δισ. ευρώ καταγράφοντας μείωση κατά 3,6% σε ετήσια βάση, ενώ στο γ' τρίμηνο ανήλθαν στα 402,2 εκατ., αυξημένα κατά 1% σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο. Τα καθαρά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες ανήλθαν στο εννεάμηνο στα 348,8 εκατ. ευρώ – αυξημένα κατά 14% σε ετήσια βάση –, ενώ

στο γ' τρίμηνο μειώθηκαν κατά 1,6% στα 119,7 εκατ., ως αποτέλεσμα των χαμηλότερων προμηθειών καρτών και πληρωμών. Οι απώλειες αντισταθμίστηκαν από την αύξηση των προμηθειών εργασιών διαχείρισης καρτοφυλάκιου καθώς και των προμηθειών χορηγήσεων επιχειρηματικών δανείων.

Η καθαρή πιστωτική επέκταση στην Ελλάδα διαμορφώθηκε σε 700 εκατ. ευρώ το γ' τρίμηνο, προερχόμενη από μεγάλες και μικρομεσαίες επιχειρήσεις, ενώ από την αρχή του έτους έως σήμερα ανέρχεται σε 2,2 δισ. ευρώ. Το καρτοφυλάκιο εξυπηρετούμενων δανείων του ομίλου, εξαιρουμένων των ομολογιών υψηλής εξοφλητικής προτεραιότητας, αυξήθηκε κατά 800 εκατ. ευρώ σε τριμηνιαία βάση (+2,2%) και 4,1 δισ. σε ετήσια βάση (+13%) αντίστοιχα, και ανήλθε σε 35,7 δισ. ευρώ. Τα επιχειρηματικά δάνεια θα εξακολουθήσουν να αποτελούν την ατμοσφαιρική της πιστωτικής επέκτασης, με σαφείς όμως ενδείξεις ενίσχυσης και της λιανικής τραπεζικής και του καρτοφυλάκιου των στεγαστικών δανείων, που σύμφωνα με τη διοίκηση αναμένεται να ανακάμψει περαιτέρω τους προ-

σεχείς μήνες. Οι καταθέσεις του ομίλου αυξήθηκαν κατά 3,1% ή 1,6 δισ. σε τριμηνιαία βάση και διαμορφώθηκαν σε 52,9 δισ. ευρώ, ενώ τα υπό διαχείριση περιουσιακά στοιχεία αυξήθηκαν κατά 17,2%.

Κεντρικός πυλώνας του μετασχηματισμού και της ανάπτυξης της τράπεζας παραμένει η στρατηγική της συνεργασία με την UniCredit, μέσω της οποίας, όπως δήλωσε ο κ. Ψάλλης, «οι πελάτες της τράπεζας αποκτούν πρόσβαση στο πανευρωπαϊκό δίκτυο της UniCredit με φυσική παρουσία σε 13 χώρες, καθιστώντας την Alpha Bank πύλη προς την Ευρώπη και την τράπεζα επιλογής για περισσότερους από 5.000 εταιρικούς πελάτες στην Ελλάδα. Μεταξύ των βασικών επιτευγμάτων της συνεργασίας αυτής είναι η επιτυχής διάθεση της σειράς επενδυτικών προϊόντων Onemarkets με τις πωλήσεις να ξεπερνούν τα 880 εκατ., η από κοινού χρηματοδότηση ενέγγυων πιστώσεων και εγγυητικών επιστολών ύψους 300 εκατ., η έγκριση 475 εκατ. σε διεθνείς κοινοπρακτικές χρηματοδοτήσεις της UniCredit, καθώς και διμερείς συναλλαγές συναλλάγματος ύψους 650 εκατ. από την αρχή του έτους.

Στις 41 έφτασαν οι διεθνείς αλυσίδες διαχείρισης ξενοδοχείων

Ελέγχουν ή συνεργάζονται με 399 συγκροτήματα

Συνεχίζεται η αύξηση της διεξόδου των μεγάλων ξένων ξενοδοχειακών αλυσίδων διαχείρισης ξενοδοχείων στην ελληνική αγορά, τόσο λόγω της ανάπτυξης του ελληνικού τουρισμού όσο και του γεγονότος ότι στην Ελλάδα μέχρι πριν από λίγα χρόνια η παρουσία τους ήταν πολύ χαμηλότερη απ' ό,τι σε άλλες μεσογειακές τουριστικές χώρες. Έτσι, αλυσίδες όπως η Marriott International, η Hilton Worldwide και η Intercontinental Hotels Group ενισχύουν την παρουσία τους μέσω νέων συμφωνιών με Έλληνες ιδιοκτήτες ξενοδοχείων.

Πλέον το 8% όλων των ξενοδοχείων και το 22% των δωματίων ξενοδοχείων στην Ελλάδα αποτελούν μέρος μιας διεθνούς, ή και ελληνικής, αλυσίδας ξενοδοχείων, σύμφωνα με στοιχεία της GBR Consulting εταιρείας συμβούλων με ειδικότητα στον τουρισμό. Στα ποσοστά αυτά περιλαμβάνονται και ξενοδοχεία που τελούν υπό τη διαχείριση ισχυρών ελληνικών brands μεταξύ των οποίων η Grecotel και τα Mitsis Hotels ή και ελληνικών brands που έχουν επεκταθεί πλέον στο εξωτερικό και ειδικότερα τα Sani/Ikos.

Η Marriott International έχει το μεγαλύτερο μερίδιο (16%) στην ελληνική ξενοδοχειακή αγορά.

Η διεξόδος των αλυσίδων διαχείρισης είναι υψηλότερη στην κατηγορία των 5 αστέρων, όπου το 45% των ξενοδοχείων και το 53% των δωματίων αποτελούν μέρος μιας τέτοιας επώνυμης ομάδας ελληνικής ή ξένης. Στην κατηγορία των 4 αστέρων, τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 15% και 27%, ενώ τα ξενοδοχεία 1-3 αστέρων λειτουργούν ως επί το πλείστον ανεξάρτητα. Αυτή τη στιγμή, 41 διεθνείς αλυσίδες έχουν παρουσία στην Ελλάδα, που περιλαμβάνουν 399 μονάδες διαμονής με 37.298 δωμάτια. Επιπλέον, υπάρχουν και 59 ελληνικές αλυσίδες με 351 μονάδες και 48.969 δωμάτια και 64 τοπικές με 296 μονάδες και 29.948 δωμάτια.

Ως αλυσίδα διαχείρισης, εξηγεί η GBR Consulting, ορίζεται

Το 8% όλων των ξενοδοχείων και το 22% των δωματίων ξενοδοχείων στην Ελλάδα αποτελούν μέρος μιας διεθνούς, ή και ελληνικής, αλυσίδας ξενοδοχείων, σύμφωνα με στοιχεία της GBR Consulting.

μια ομάδα δύο ή περισσότερων ξενοδοχείων που λειτουργούν με κοινή ταυτότητα (brand) ορατή στον επισκέπτη. Ορισμένες εταιρείες λειτουργούν πολλά ξενοδοχεία, αλλά εάν τα καταλύματα δεν μοιράζονται μια επωνυμία που παρουσιάζεται στον επισκέπτη, δεν ταξινομούνται ως αλυσίδα. Μια διεθνής αλυσίδα λειτουργεί σε δύο ή περισσότερες χώρες, μια εθνική αλυσίδα λειτουργεί μόνο στην Ελλάδα και μια τοπική λειτουργεί αποκλειστικά σε μια συγκεκριμένη πόλη, νησί ή προορισμό, με κοινή επωνυμία. Ορισμένα καταλύματα ανήκουν σε περισσότερες από μία αλυσίδες: 802 μονάδες αποτελούν μέρος μιας αλυσίδας με ένα μόνο εμπορικό σήμα, ενώ 244 μονάδες έχουν πολλαπλές συμμετοχές σε αλυσίδες.

Όσον αφορά τις αμιγώς διεθνείς αλυσίδες διαχείρισης διαπιστώνεται ότι στην κατηγορία των ξενοδοχείων 5 αστέρων, το 19% αποτελεί μέρος μιας τέτοιας διεθνούς αλυσίδας (αντιπροσωπεύοντας το 18% των δωματίων). Στον τομέα των 4 αστέρων, λιγότερο από το 2% των ξενοδοχείων και των δωματίων ξενοδοχείων συνδέεται με διεθνείς αλυσίδες.

Με βάση τα δεδομένα έως και το τρίτο τρίμηνο του 2025, η Marriott International ελέγχει το μεγαλύτερο μερίδιο στην ελληνική ξενοδοχειακή αγορά, το 16% και ακολουθούν με 15% η Hyatt International, 8% η Hilton Worldwide, 7% η Sani/Ikos, 7% και η Wyndham Hotels & Resorts, ενώ η Intercontinental Hotels Group και η Accor ελέγχουν από 4% έκαστη.

Σε άνοδο η αγορά μίσθωσης αυτοκινήτων στην Ελλάδα

Της **ΜΑΤΙΝΑΣ ΧΑΡΚΟΦΤΑΚΗ**

Η εγχώρια αγορά μίσθωσης αυτοκινήτων παρουσιάζει ανοδική πορεία, κερδίζοντας σημαντική ώθηση από την αυξημένη τουριστική κίνηση, κυρίως κατά την καλοκαιρινή σεζόν. Η τάση αυτή αντικατοπτρίζεται στις οικονομικές επιδόσεις δύο από τους μεγαλύτερους «παίκτες» της αγοράς: της Autohellas της οικογενείας Βασιλάκη, που εκπροσωπεί τη Hertz στην Ελλάδα, και της Sixt μέλους του ομίλου Μοτοδυναμική.

Τα αποτελέσματα καταδεικνύουν ότι η ζήτηση για ενοικιάσεις οχημάτων παραμένει ισχυρή, ενισχύοντας τα έσοδα και τις επενδυτικές δυνατότητες των εταιρειών. Παρά τον έντονο ανταγωνισμό και την αβηονία δι-

Σημαντική η ώθηση από την αυξημένη τουριστική κίνηση, κυρίως κατά την καλοκαιρινή σεζόν.

αθεσίων οχημάτων, που ασκεί πίεση στις τιμές, η αγορά διατηρεί δυναμισμό, με τις εταιρείες να αξιοποιούν την υψηλή ζήτηση για να ενισχύσουν την ανάπτυξη και τις προοπτικές. Παρότι σε παγκόσμιο επίπεδο οι εταιρείες του κλάδου εμφανίζονται πιο συγκρατημένες στην επέκταση των στόλων τους, η Ελλάδα φαίνεται να αποτελεί εξαίρεση, προσφέροντας ευκαιρίες για περαιτέρω ανάπτυξη. Η δραστηριότητα ενοικιά-

Η δραστηριότητα ενοικιάσεων αυτοκινήτων στην Ελλάδα για τη Hertz σημείωσε πωλήσεις 244 εκατ. ευρώ το εννεάμηνο του 2025, αυξημένες κατά 10% σε σχέση με το αντίστοιχο περυσινό διάστημα.

σεων αυτοκινήτων στην Ελλάδα για τη Hertz σημείωσε πωλήσεις 244 εκατ. ευρώ στο εννεάμηνο του 2025, αυξημένες κατά 10% σε σχέση με το αντίστοιχο περυσινό διάστημα.

Πιο αναλυτικά, η δραστηριότητα του leasing (μακροχρόνιες μισθώσεις) ενίσχυσε τον ρυθμό ανάπτυξης σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, ενώ και η δραστηριότητα rent-a-car (βραχυχρόνιες μισθώσεις) παρουσίασε αύξηση, παρά τον έντονο ανταγωνισμό και τη σημαντική διευρυνση των στόλων αυτοκινήτων προς μίσθωση. Η ανανέωση και αναβάθμιση του στόλου με νέα μοντέλα, σε συνδυασμό με τις επενδύσεις στην επέκταση του δικτύου, στήριξαν την περαιτέρω ενίσχυση της δραστηριότητας. Με θετικό πρόσημο έκλεισε το

εννεάμηνο και για τον κύκλο εργασιών της Sixt, η οποία εκπροσωπείται στη χώρα μας από την εισηγμένη Μοτοδυναμική. Συγκεκριμένα, τα έσοδα ανήλθαν σε 43,4 εκατ. ευρώ στο εννεάμηνο του 2025, σημειώνοντας αύξηση 7,1% σε σχέση με πέρυσι. Ωστόσο, συνεκίστηκε η πίεση στο μεικτό περιθώριο της Sixt. Σύμφωνα με τη διοίκηση του ομίλου, τα συγκεκριμένα στοιχεία καταδεικνύουν ότι η Sixt παραμένει ισχυρή στον ανταγωνιστικό κλάδο των βραχυχρόνιων μισθώσεων, αξιοποιώντας την υψηλή ζήτηση και επενδύοντας παράλληλα σε νέα κανάλια. Σε γενικές γραμμές, η ευρωπαϊκή αγορά ενοικιάσεων αυτοκινήτων κατέγραψε ισχυρή ανάκαμψη το καλοκαίρι του 2025, στήριζόμενη στην αυξημένη κίνηση των τουριστών και

την επιστροφή στις ενδοευρωπαϊκές μετακινήσεις. Οι αναζητήσεις βραχυχρόνιων μισθώσεων σε δημοφιλείς μεσογειακές χώρες, όπως Ισπανία, Ιταλία αλλά και Ελλάδα, σημείωσαν αύξηση άνω του 35% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Το τμήμα των leisure rentals, κυρίως για τουριστικούς προορισμούς, αποτέλεσε τον βασικό μοχλό ανάπτυξης, ενώ η ζήτηση για premium οχήματα αυξήθηκε σημαντικά. Παράλληλα, η επέκταση των online πλατφορμών και η ανανέωση στόλων οχημάτων συνέβαλαν στη βελτίωση της προσφοράς και της εμπειρίας των πελατών. Οι αναλυτές προβλέπουν ότι η τάση ενίσχυσης των βραχυχρόνιων μισθώσεων θα συνεχιστεί, διαμορφώνοντας ένα δυναμικό πλαίσιο στην ευρωπαϊκή αγορά αυτοκινήτων.

Την ταχύτερη μείωση χρέους παγκοσμίως εμφανίζει η Ελλάδα

Η Ελλάδα εμφανίζει την καλύτερη δυναμική αποκλιμάκωσης δημόσιου χρέους στον κόσμο, παρά το γεγονός ότι διατηρεί ένα από τα υψηλότερα επίπεδα χρέους, όπως επισημαίνει η UBS, με «όπλα» τη σταθερή βελτίωση των δημοσιονομικών και την ισχυρή οικονομική ανάπτυξη.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της UBS, ο ρυθμός ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας αναμένεται να διαμορφωθεί στο 2,4% το 2026, από 2,2% φέτος, και θα είναι ο υψηλότερος στην Ευρώζω-

νη, ενώ αν και θα επιβραδυνθεί στο 1,8% το 2027, θα παραμείνει ο ισχυρότερος στην περιοχή.

Ο ελβετικός οίκος επισημαίνει πως το παγκόσμιο δημόσιο χρέος έχει αυξηθεί κατά 18% του ΑΕΠ από το 2019, με τον δείκτη χρέους των ανεπτυγμένων χωρών να έχει ξεπεράσει το 100% του ΑΕΠ. Όπως προειδοποιεί, οι περισσότερες οικονομίες χρειάζονται πρόσθετη δημοσιονομική προσαρμογή προκειμένου να σταθεροποιήσουν τη δυναμική του δημόσιου χρέους τους.

Υπολογίζοντας πόσο μακριά είναι το πρωτογενές ισοζύγιο κάθε χώρας από τη σταθεροποίηση και την αποτροπή της αύξησης του δημόσιου χρέους, η UBS παρατηρεί πως η Βραζιλία χρειάζεται τη μεγαλύτερη προσαρμογή διεθνώς, της τάξεως του 3,6% του ΑΕΠ, κυρίως λόγω των ιδιαίτερα υψηλών πραγματικών επιτοκίων, ενώ ακολουθούν η Πολωνία, η Γερμανία και οι ΗΠΑ, με ανάγκη δημοσιονομικής προσαρμογής περίπου 2% του ΑΕΠ.

Αντιθέτως η Ελλάδα ξεχωρίζει καθώς παρουσιάζει την καλύτερη δυναμική στον κόσμο αυτή τη στιγμή, με το χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ να υποχωρεί κατά 5% κάθε χρόνο, όπως σημειώνει η UBS. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς της, η Ελλάδα μπορεί να διατηρήσει σταθερό τον δείκτη χρέους της ακόμα και αν καταγράψει πρωτογενές έλλειμμα 2,4% του ΑΕΠ.

«Η κυβέρνηση έχει υπάρξει πολύ επιτυχημένη στην απορρόφηση των πόρων του Ταμεί-

ου Ανάκαμψης, στην εφαρμογή διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και στην υλοποίηση μεγάλων κλιμακας μειώσεων του χρέους, μέσω δημοσιονομικής πειθαρχίας», σχολιάζει ο ελβετικός οίκος. Ζήτημα-κλειδί για τους επενδυτές σε αυτό το πλαίσιο είναι κατά πόσον αυτές οι τάσεις θα διατηρηθούν μετά τις εκλογές του 2027, δεδομένου ότι οι τρέχουσες δημοσκοπήσεις δείχνουν πως η επόμενη κυβέρνηση δεν θα είναι μονοκομματική.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Επενδυτική κινητικότητα στην Ορόκλινη

Η bbf: δραστηριοποιείται στην περιοχή με το οικιστικό έργο :synergy που συνδυάζει σύγχρονη ποιότητα ζωής και ενεργειακή απόδοση

Της **ΑΝΝΑΣ ΠΟΛΥΒΙΟΥ**

Τα τελευταία χρόνια, η Λάρνακα καταγράφει αξιοσημείωτη κινητικότητα στον τομέα της αστικής ανάπτυξης και της αγοράς ακινήτων. Η πόλη, που παραδοσιακά διατηρούσε πιο ήπιους ρυθμούς σε σχέση με άλλες επαρχίες της Κύπρου, φαίνεται πλέον να προσελκύει αυξανόμενο ενδιαφέρον από επενδυτές και κατασκευαστικές εταιρείες.

Σύμφωνα με στοιχεία, το 2025 οι αιτήσεις πολεοδομικού σχεδιασμού παρουσίασαν άνοδο άνω του 50% σε σχέση με το προηγούμενο έτος, δεδομένο που καταγράφει αξιοσημείωτη αύξηση. Η αύξηση αυτή, σύμφωνα με τον ΕΟΑ, αντικατοπτρίζει το αυξανόμενο ενδιαφέρον επενδυτών και κατασκευαστών για τη Λάρνακα, με έμφαση στους οικιστικούς, εμπορικούς και ξενοδοχειακούς τομείς. Ιδιαίτερα, περιοχές όπως τα Λιβάδια, η Ορόκλινη και η Πύλα έχουν συμβάλει ουσιαστικά σε αυτή την ανάπτυξη, αξιοποιώντας τις πρόσφατες δημοσιευμένες ενημερώσεις για τη γη και τους κανονισμούς.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο αυξανόμε-

Σύμφωνα με στοιχεία, το 2025 οι αιτήσεις πολεοδομικού σχεδιασμού στη Λάρνακα παρουσίασαν άνοδο άνω του 50% σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

νης δραστηριότητας, η bbf: προχωρά με την υλοποίηση του έργου :synergy στην Ορόκλινη της Λάρνακας, εντάσσοντας την περιοχή σε έναν ευρύτερο χάρτη αστικής εξέλιξης και επενδυτικής κινητικότητας. Πρόκειται για ένα νέο οικιστικό συγκρότημα που σχεδιάστηκε με στόχο να ανταποκριθεί στις ανάγκες της σύγχρονης κατοικίας, ενσωματώνοντας στοιχεία βιωσιμότητας, αρχιτεκτονικής αισθητικής και λειτουργικής καθημερινότητας. Το έργο φιλοδοξεί να δημιουργήσει έναν χώρο που δεν περιορίζεται μόνο στην παροχή στέγης, αλλά ενισχύει την έν-

νοια της κοινότητας και της ποιότητας ζωής, ανταποκρινόμενο στις σύγχρονες αστικές ανάγκες.

Γιατί επιλέχθηκε η Ορόκλινη

Η επιλογή της Ορόκλινης για την ανάπτυξη του :synergy δεν ήταν τυχαία. Η περιοχή βρίσκεται μόλις 300 μέτρα από τη θάλασσα, προσφέροντας άμεση πρόσβαση σε παραλίες, ενώ περιβάλλεται από ξενοδοχεία πέντε αστέρων, προσδίδοντας αίσθηση πολυτέλειας και καλάρωσης, καθώς και από σχολεία – σημαντικό πλεονέκτημα για οικογένειες. Η εγγύτητα στο Διεθνές Αεροδρόμιο Λάρνακας διευ-

κολύνει τις μετακινήσεις, καθιστώντας την περιοχή ιδιαίτερα πρακτική για οικογένειες και επαγγελματίες που χρειάζεται να μετακινούνται αεροπορικώς.

Όπως αναφέρει ο Γιώργος Καρυπίδης, Sales Manager της bbf:, «Η τοποθεσία του :synergy επιλέχθηκε ώστε να συνδυάζει τη γαλήνη της θάλασσας με την ευκολία της καθημερινότητας». «Μέσα σε αυτό το σύγχρονο συγκρότημα κατοικιών, οι κάτοικοι απολαμβάνουν όλες τις παροχές που χρειάζονται: άπλετους χώρους για παιδιά, παιδική χαρά, καταπράσινο κήπο και μεγάλη κοινόχρηστη πισίνα, καθώς και ένα clubhouse με

γυμναστήριο, χώρο ευέλικτης εργασίας (coworking), lounge και σάουνα. Είτε πρόκειται για μια πρωινή βουτιά στη θάλασσα είτε για ένα χαλαρό απόγευμα στην πισίνα, το :synergy προσφέρει ελευθερία, ασφάλεια και άνεση σε ένα περιβάλλον που συνδυάζει τα πάντα».

Η Ορόκλινη, αν και διατηρεί τον χαρακτήρα της μικρής κοινότητας, έχει εξελιχθεί σε έναν δυναμικό οικιστικό πυρήνα, επωφελομένη από τις ευρύτερες πολεοδομικές αναβαθμίσεις της Λάρνακας. Η περιοχή συνδυάζει την ηρεμία της υπαίθρου με την εγγύτητα στην πόλη, προσφέροντας ένα ισορρο-

πημένο περιβάλλον διαβίωσης, ιδανικό για οικογένειες με παιδιά.

Το έργο

Το :synergy αποτελείται από τέσσερις φάσεις, με τις εργασίες να έχουν ήδη ξεκινήσει. Η πρώτη φάση αναμένεται να ολοκληρωθεί το πρώτο τρίμηνο του 2027, ενώ η δεύτερη το τελευταίο τρίμηνο του ίδιου έτους. Η συνολική ολοκλήρωση του έργου τοποθετείται στο τέταρτο τρίμηνο του 2029, με την εταιρεία να ακολουθεί μεθοδική προσέγγιση στην κατασκευή και παράδοση του έργου.

Το συγκρότημα εκτείνεται σε έκταση 55.000 τ.μ. και περιλαμβάνει 89 ανεξάρτητες, πολυτελείς κατοικίες, σχεδιασμένες για μόνιμη διαμονή. Οι κατοικίες χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες, ανάλογα με το πόσα υπνοδωμάτια διαθέτουν: 3bd villa petit - για τρία υπνοδωμάτια, 4bd villa tessera - για τέσσερα υπνοδωμάτια, και 5bd villa granda - για πέντε υπνοδωμάτια.

Αυτό που διαφοροποιεί το :synergy από άλλα οικιστικά έργα είναι η έμφαση στη δημιουργία μιας κοινότητας με ανθρώπινο κέντρο χαρακτήρα. Ο σχεδιασμός του απευθύνεται σε οικογένειες που αναζητούν έναν ήρεμο και ασφαλή τόπο διαμονής, σε ένα περιβάλλον όπου οι κάτοικοι γνωρίζονται μεταξύ τους και καλλιεργούν ένα αίσθημα κοινότητας. Όπως σημειώνει ο κ. Καρυπίδης, «εδώ, οι ρυθμοί μπορούν να είναι όσο γρήγοροι ή αργοί θέλεις – το σημαντικό είναι ότι υπάρχει χώρος για όλα: για την οικογένεια, τους φίλους και για τις στιγμές που έχουν πραγματική αξία», ενώ συμπληρώνει πως «σε κοντινή απόσταση λειτουργούν σχολεία από την προσχολική ηλικία έως και το γυμνάσιο, που προσφέρουν εκπαίδευση υψηλού επιπέδου και ενισχύουν τον οικογενειακό χαρακτήρα της περιοχής. Γι' αυτό το :synergy είναι κάτι περισσότερο από ένας τόπος κατοικίας – είναι μια εκτεταμένη οικογένεια, όπου μπορείς να ζεις, να χαλαρώνεις και να απολαμβάνεις κάθε μέρα με τον δικό σου ρυθμό».

Έμφαση στη βιωσιμότητα

Η βιωσιμότητα αποτελεί έναν από τους βασικούς άξονες σχεδιασμού του :synergy, όχι μόνο ως τεχνική προδι-

αγραφή αλλά ως συνολική φιλοσοφία ανάπτυξης. Το έργο ενσωματώνει τεχνολογίες ενεργειακής απόδοσης, όπως φωτοβολταϊκά συστήματα, θερμομονωτικά υλικά, ενεργειακά αποδοτικά κουφώματα και σύγχρονα συστήματα εξοικονόμησης νερού και ενέργειας, με στόχο τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος και τη συμμόρφωση με τα ευρωπαϊκά πρότυπα. Η προσέγγιση αυτή αντανακλά τη γενικότερη στρατηγική της εταιρείας για βιώσιμη αστική ανάπτυξη, σε συνδυασμό με την ποιότητα κατασκευής.

Παράλληλα, ιδιαίτερη έμφαση έχει δοθεί στην ενσωμάτωση του έργου στο φυσικό περιβάλλον. Ο κ. Καρυπίδης αναφέρει ότι το έργο σχεδιάστηκε σε συνεργασία με το αρχιτεκτονικό γραφείο UHA που έχει έδρα το Λονδίνο, γνωστό για τους καινοτόμους και βιώσιμους σχεδιασμούς του. «Η φιλοσοφία του έργου "Mediterranean Scandinavia" συνδυάζει τη λιτή κομψότητα της Σκανδιναβίας με τη φυσική φωτεινότητα και τη ζεστασιά της Μεσογείου. Με φυσικά υλικά, ήπιες αποχρώσεις και καθαρές γραμμές, η αρχιτεκτονική εντάσσεται αρμονικά στο περιβάλλον, δημιουργώντας μια αίσθηση γαλήνης και ισορροπίας. Οι πράσινοι κήποι, οι κοινόχρηστοι υπαίθριοι χώροι και το πλούσιο τοπίο φέρνουν τη φύση μέσα στην καθημερινότητα, κάνοντας τη ζωή στο :synergy πιο όμορφη, πιο ανάλαφρη και πιο φυσική».

Επενδυτική προοπτική

Πέρα από μόνιμη κατοικία, το :synergy αποτελεί και μια επιλογή με επενδυτικό ενδιαφέρον. Η περιοχή της Ορόκλινης παρουσιάζει αυξανόμενη ζήτηση για μακροχρόνιες ενοικιάσεις, γεγονός που καθιστά το έργο ελκυστικό για όσους αναζητούν σταθερή απόδοση και αξία στον χρόνο.

Παράλληλα, το έργο απευθύνεται και σε άτομα από το εξωτερικό που επιλέγουν την Κύπρο ως τόπο μόνιμης εγκατάστασης. Η συνδυαστική προσέγγιση του :synergy, μεταξύ ποιότητας ζωής και επενδυτικής προοπτικής, αντανακλά τις ευρύτερες τάσεις στην αγορά ακινήτων της Λάρνακας, όπου η κατοικία δεν αντιμετωπίζεται μόνο ως χώρος διαμονής αλλά και ως στρατηγική επιλογή.

True stories

XΟΡΗΓΟΣ:
PORSCHE

ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΑ ΣΤΙΣ 9 ΤΟ ΒΡΑΔΥ

Το Κανάλι Διατίθεται:

Θέση 101

Θέση 49

www.mesimvria.com

ΤΟ ΠΡΩΙΝΟ
ΠΟΥ ΑΚΟΥΕΙ
ΟΛΗ Η ΚΥΠΡΟΣ!

LOVE
100.7 FM
98.1 & 105.7

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ
06:00 – 10:00

ένα με σένα

Τάσος Τρύφωνος – Χριστιάνα Αρτεμίου
Σύλια Ιωαννίδου – Γρηγόρης Αυγουστή

Το έλλειμμα προσφοράς

Στη χώρα, κατά τη δεκαετία 2001-2011 κατασκευάζονταν ετησίως κατά μέσον όρο 52.000 νέες κατοικίες. Την αμέσως επόμενη δεκαετία 2011-2021 μειώθηκαν σε μόλις 26.000. Αυτό εξηγεί, σε μεγάλο βαθμό, το σημερινό έλλειμμα προσφοράς.

Νέο πλήγμα στην αγορά κατοικίας και την αντιμετώπιση του ελλείμματος προσφοράς έχει επιφέρει η πολύμηνη αναστάτωση που προκλήθηκε από την απόφαση του ΣτΕ τον περασμένο Δεκέμβριο, με την οποία ακυρώθηκαν τα «μπόνους» δόμησης στις νέες οικοδομικές άδειες που είχε επιτρέψει ο ΝΟΚ (Νέος Οικοδομικός Κανονισμός). Ακολούθησε ένα «κενό» στην οικοδομική δραστηριότητα, καθώς χρειάστηκε σχεδόν όλο το πρώτο εξάμηνο έως ότου νομοθετηθεί η απαιτούμενη ρύθμιση από το υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και να μπορέσει να επαναλειτουργήσει η αδειοδοτική διαδικασία, χωρίς «αστερίσκους».

Η εξέλιξη αυτή αποτυπώνεται πλέον και με αριθμούς. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, το φετινό επτάμηνο (Ιανουάριος - Ιούλιος) στο σύνολο της χώρας έχουν εκδοθεί άδειες για 20.946 κατοικίες, αριθμός που συνιστά πτώση κατά 26,6% σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο, όταν ο αριθμός των αδειών αφορούσε 28.541 κατοικίες. Αντιστοίχως, ειδικά σε ό,τι αφορά την Αττική, όπου εντοπίζεται και το μεγαλύτερο πρόβλημα ελλείμματος προσφοράς, η πτώση διαμορφώνεται σε 15,5%, καθώς έχουν αδειοδοτηθεί μόλις 6.281 νέες κατοικίες το φετινό επτάμηνο Ιανουαρίου - Ιουλίου, έναντι 7.436 πέρυσι.

Το μέγεθος της πτώσης της οικοδομικής δραστηριότητας σε σχέση με την περίοδο πριν από την οικονομική κρίση είναι αποκαρδιωτικό, ακόμη και μετά την ανάκαμψη των τελευταίων ετών. Τη δεκαετία 2001-2011 κατασκευάστηκαν 303.876 νέες κατοικίες στην Αττική. Τη δεκαετία που ακολούθησε, όμως, οι νέες κατοικίες δεν ξεπέρασαν τις 48.622, με την πλειονότητα εξ αυτών μάλιστα (32.135) να προστίθεται κατά την πρώτη πενταετία, δηλαδή το διάστημα 2011-2016. Επομένως, τη δεκαετία

που ακολούθησε οι νέες κατοικίες που κατασκευάστηκαν αντιστοιχούν σε μόλις το 16% του συνόλου της περιόδου 2001-2011.

Συνολικά στη χώρα κατά τη δεκαετία

Φρέναρε η οικοδομή μετά το μπλόκο στα «μπόνους» δόμησης

Μειώθηκαν κατά 26,6% οι άδειες το επτάμηνο Ιανουαρίου - ουλίου σε σχέση με το αντίστοιχο περυσινό διάστημα

Η αγορά αναμένει τους επόμενους μήνες τη δημοσιοποίηση του νέου οικοδομικού κανονισμού, που θα επικειρήσει να άρει τη σημερινή αβεβαιότητα και ανασφάλεια δικαίου, που έχει προκληθεί μετά την απόφαση του ΣτΕ με την οποία ακυρώθηκαν τα «μπόνους» δόμησης στις νέες οικοδομικές άδειες.

Λαμβάνοντας υπόψη τα εν λόγω πολύ χαμηλά νούμερα νέων κατασκευών, αντιλαμβάνεται κανείς ότι η λύση στη στεγαστική κρίση δύσκολα θα μπορέσει να προέλθει από νέες κατασκευές κατοικιών, το κόστος των οποίων είναι άλλωστε ιδιαίτερα υψηλό. Στην περίπτωση της Αττικής η μέση τιμή διαμορφώνεται σε περίπου 4.000 ευρώ/τ.μ., κάτι που σημαίνει ότι μια οικογένεια που επιθυμεί π.χ. 80 τ.μ., καλείται να εκταμιεύσει ένα ποσό 320.000 ευρώ. Ακόμη και με τραπεζικό δανεισμό (εφόσον πληρούνται τα αυστηρά κριτήρια δανειοδότησης), η δόση του στεγαστικού δανείου θα είναι απαγορευτική για την απόκτηση κατοικίας τέτοιου κόστους.

Προκειμένου όμως να αντιμετωπιστεί το ζήτημα, είναι προφανές ότι θα απαιτηθούν τολμηρές λύσεις, ιδίως στο σκέλος της πολεοδομικής νομοθεσίας, ώστε να μειωθεί η γραφειοκρατία και οι χρόνοι που απαιτούνται για την αλλαγή χρήσεων εκατοντάδων εγκαταλελειμμένων εκτάσεων μεγάλου μεγέθους, π.χ. πρώην βιομηχανίες που θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν για την αύξηση του αριθμού των νέων κατοικιών. Αλλωστε, αυτό είναι κρίσιμο και αν η πολιτεία αποφασίσει να ασκήσει κοινωνική στεγαστική πολιτική και πάλι, είτε ως Δημόσιο είτε σε συμπράξεις με τον ιδιωτικό τομέα, όπως σχεδιάζεται μέσω της κοινωνικής αντιπαράθεσης.

Στο πλαίσιο αυτό η αγορά αναμένει τους επόμενους μήνες τη δημοσιοποίηση του νέου οικοδομικού κανονισμού, που θα επικειρήσει να άρει τη σημερινή αβεβαιότητα και ανασφάλεια δικαίου, που έχει προκληθεί μετά την απόφαση του ΣτΕ. Εφόσον ο νέος κανονισμός είναι, όπως τονίζεται από τους αρμόδιους υπουργούς, απλοποιημένος και θα ρακισμένος νομικά απέναντι σε προσφυγές (π.χ. μέσω προέγκρισης από το ΣτΕ), τότε είναι πιθανό να ενθαρρυνθούν περισσότερες επενδύσεις στην αγορά κατοικίας.

Στα ύψη οι τιμές

Η λύση στη στεγαστική κρίση δύσκολα θα μπορέσει να προέλθει από νέες κατασκευές. Στην Αττική η μέση τιμή διαμορφώνεται σε περίπου 4.000 ευρώ/τ.μ., κάτι που σημαίνει ότι μια οικογένεια που επιθυμεί π.χ. 80 τ.μ., καλείται να καταβάλει ποσό 320.000 ευρώ.

Αδήλωτα παραμένουν χιλιάδες ακίνητα που ανήκουν σε δήμους

Του ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ

Στα «αυτφλά» κινείται η χάραξη πολιτικής για την αντιμετώπιση της στεγαστικής κρίσης, από τη στιγμή που ακόμη και το ίδιο το Δημόσιο και οι φορείς του ευρύτερου δημοσίου τομέα συνεχίζουν να αγνοούν το μέγεθος της ακίνητης περιουσίας που ελέγχουν. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν οι φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, εκ των οποίων μετρούνται στα δάχτυλα του ενός χεριού όσοι έχουν προβεί σε συστηματική καταγραφή των ακινήτων τους, μέσω και της δήλωσής τους στο έντυπο Ε9, πέραν του κτηματολογίου. Οι υπόλοιποι συνεχίζουν να έχουν ελάχιστα από τα ακίνητά τους (ή και κανένα) δηλωμένα, με αποτέλεσμα να απουσιάζει και η ορθή αξιολόγηση των δυνατοτήτων, που μπορούν να προκύψουν από τη διάθεση μέρους της περιουσίας αυτής για την άσκηση κοινωνικών στεγαστικών πολιτικών.

«Γνωρίζουμε δήμο ο οποίος έχει 1.500 ακίνητα στο κτηματολόγιο, αλλά μόνο 100 εξ αυτών έχουν δηλωθεί και στο Ε9. Ετσι, είναι πολύ δύσκολη η αξιολόγηση και μελλοντική αξιοποίηση της περιουσίας αυτής», σημειώνει ο Βασίλης Ηλιόπουλος, επικεφαλής της Bluepeak Properties, εταιρείας ανάλυσης δεδομένων ακινήτων. Σύμφωνα με τα στοιχεία της εταιρείας, εκτιμάται ότι ακόμη και εκατοντάδες χιλιάδες ακίνητα, κυρίως Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, είναι σήμερα αδήλωτα και επομένως εκτός αγοράς. Εν τω μεταξύ, με βάση σχετικό προεδρικό διάταγμα, από τις αρχές του 2026 όλοι οι δήμοι της χώρας θα πρέπει να καταγράψουν τα ακίνητά τους και να εκτιμήσουν την αξία τους, ώστε να περάσουν στα πάγια στοιχεία τους. Πρόκειται για διαδικασία που εκτιμάται ότι θα απαιτήσει έως 18 μήνες,

Οι περισσότεροι ΟΤΑ έχουν δηλώσει την ακίνητη περιουσία τους στο κτηματολόγιο, όχι όμως και στο Ε9.

έως ότου ολοκληρωθεί, εφόσον φυσικά δεν παρατηρηθούν καθυστερήσεις και κωλυσιεργίες από τις δημοτικές αρχές.

Η ψηφιοποίηση των βάσεων δεδομένων όλων των ακινήτων –δημοσίων και ιδιωτικών– και κυρίως η ενοποίησή τους, ώστε να είναι ευκολότερη η διασταύρωση των στοιχείων, μέσω ενός ενιαίου ψηφιακού μητρώου, θεωρείται ως το πρώτο και καθοριστικό βήμα για να καταστεί εφικτή η χάραξη αποτελεσματικών πολιτικών στέγασης, με την αξιοποίηση αδρανών ακινήτων, τόσο του δημοσίου όσο και του ιδιωτικού τομέα.

Για παράδειγμα η Πορτογαλία, μία χώρα της Νότιας Ευρώπης, που επίσης αντιμετωπίζει σημαντικό πρόβλημα στέγασης, έχει δημιουργήσει το BUIP, ένα σύστημα «μιας στάσης» για την ιδιοκτησία και τις δηλώσεις γης. Σε αυτό, οι πολίτες μπορούν να χαρτογραφούν τα ακίνητά τους

ψηφιακά και να προβαίνουν σε διασταυρώσεις με άλλες δημόσιες βάσεις. Όλα τα δεδομένα κυκλοφορούν αυτόματα, ανάμεσα στις υπηρεσίες, ενώ ο πολίτης υποβάλλει μια φορά τα στοιχεία του, τα οποία στη συνέχεια χρησιμοποιούνται από κάθε αρμόδιο φορέα.

Αντιστοίχως, η Ολλανδία, άλλη μια χώρα όπου οι τιμές πώλησης και ενοικίασης κατοικιών πιέζουν τα νοικοκυριά, έχει δημιουργήσει ένα ολοκληρωμένο σύστημα βασικών μητρώων, όπου το κτηματολόγιο διαχειρίζεται τα μητρώα κτιρίων, τοπογραφίας και διευθύνσεων. Τα δεδομένα αυτά είναι ελεύθερα και διαθέσιμα σε υπηρεσίες του Δημοσίου, επιχειρήσεις και πολίτες, ώστε να αξιοποιούνται.

Στο πλαίσιο αυτό, ένα ψηφιακό μητρώο ακινήτων στην Ελλάδα θα μπορούσε να καταγράψει σε πραγματικό χρόνο την κατάσταση κάθε ακινήτου, ποια είναι κενά, ποια χρησιμοποιούνται, ποια χρησιμοποιούνται για κοινωνική στέγη ή αξιοποιούνται εμπορικά. Ετσι, οι αποφάσεις πολιτικές θα μπορούσαν να στηρίζονται σε πραγματικά δεδομένα και όχι σε στατιστικά που έχουν ληφθεί πριν από αρκετά χρόνια (π.χ. απογραφή κτιρίων της ΕΛΣΤΑΤ το 2021).

Πώληση ακινήτου για όσους έχουν χρέη με βεβαίωση οφειλής

Δεν απαιτείται η προσκόμιση φορολογικής ενημερότητας

Του ΠΡΟΚΟΠΗ ΚΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Νέες, πιο ευέλικτες διαδικασίες εφαρμόζει η ΑΑΔΕ για φορολογούμενους με ληξιπρόθεσμα χρέη, προκειμένου να διευκολυνθούν στις μεταβιβάσεις ακινήτων ή στην είσπραξη χρημάτων, ακόμη κι όταν δεν μπορούν να λάβουν φορολογική ενημερότητα. Πλέον, η βεβαίωση οφειλής που απαιτείται για την ολοκλήρωση των συγκεκριμένων συναλλαγών εκδίδεται ηλεκτρονικά, μέσω αιτήσας των οφειλετών στην ψηφιακή πλατφόρμα της ΑΑΔΕ.

Όσοι λοιπόν επιθυμούν να πωλήσουν, για παράδειγμα, το ακίνητό τους για να πληρώσουν χρέη τους, χρειάζονται τη βεβαίωση οφειλής ώστε να παρακρατηθεί και το σχετικό οφειλόμενο ποσό υπέρ του Δημοσίου.

Η διαδικασία μέχρι πρότινος καθυστερούσε σημαντικά ζημιώνοντας τόσο το Δημόσιο όσο και τους φορολογουμένους που έβλεπαν τις οφειλές τους να τοκίζουν. Εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις, η βεβαίωση οφειλής βγαίνει αυτόματα από την ηλεκτρονική πλατφόρμα της ΑΑΔΕ. Σύμφωνα με τη νέα διαδικασία:

1. Η βεβαίωση οφειλής εκδίδεται ψηφιακά για είσπραξη χρημάτων ή για μεταβίβαση ακινήτου κατόπιν υποβολής της αίτησης για χορήγηση αποδεικτικού ενημερότητας για είσπραξη χρημάτων ή μεταβίβαση ακινήτου ή σύσταση εμπράγματος δικαιώματος επί αυτού από επαχθή αιτία με τίμημα από τον οφειλέτη δικαιούχο της πληρωμής ή τον μεταβιβάζοντα το ακίνητο ή τον εμπράγματο δικαιώμα.
2. Ο οφειλέτης κατά τη διαδικασία υποβολής της ανωτέρω αίτησης ενημερώνεται για τους λόγους απόρριψης έκδοσης αποδεικτικού ενημερότητας σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις (όπως υπαρχ

Όσοι θέλουν να πωλήσουν το ακίνητό τους για να πληρώσουν τα χρέη τους χρειάζονται τη βεβαίωση οφειλής, ώστε να παρακρατηθεί το σχετικό οφειλόμενο ποσό υπέρ του Δημοσίου. Η διαδικασία μέχρι πρότινος καθυστερούσε σημαντικά, ζημιώνοντας τους φορολογουμένους, καθώς οι οφειλές τους τοκίζονταν.

συνολικών ληξιπρόθεσμων βασιικών οφειλών μν τακτοποιημένων κατά νόμιμο τρόπο) και συναίνει στη διερεύνηση της δυνατότητας έκδοσης της βεβαίωσης οφειλής. Σε περίπτωση που δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις χορήγησης της βεβαίωσης οφειλής ψηφιακά, ενημερώνεται ο αιτών για τον λόγο απόρριψης μέσω της εφαρμογής «Αποδεικτικό ενημερότητας – Οι Αιτήσεις μου» της ψηφιακής πύλης «myAADE».

3. Η βεβαίωση οφειλής εκδίδεται εφόσον υφίστανται βεβαιωμένες οφειλές στη φορολογική διοίκηση, για τις οποίες ο οφειλέτης έχει ευθύνη καταβολής και οι οποίες αναγράφονται επί αυτής ή δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις χορήγησης του αποδεικτικού ενημερότητας ειδικότερα:

α) Στην περίπτωση αίτησης χορήγησης αποδεικτικού ενημερότητας για είσπραξη χρημάτων, όταν δεν πληρούνται τουλάχιστον μία από τις προϋποθέσεις χορήγησης αποδεικτικού ενημερότητας.

β) Στην περίπτωση αίτησης χορήγησης αποδεικτικού ενημερότητας για μεταβίβαση ακινήτου ή σύσταση εμπράγματος δικαιώματος επί αυτού από επαχθή αιτία με τίμημα, όταν δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις χορήγησης του αποδεικτικού ενημερότητας.

4. Εάν η βεβαίωση εκδίδεται για μεταβίβαση ακινήτου αναγράφεται το σύνολο των βεβαιωμένων (ατομικών, συνυποχρέωσης και συνυπευθυνότητας) ληξιπρόθεσμων και μν, ρυθμιζόμενων και μν στη φορολογική διοίκηση οφειλών, για τις οποίες έχει ευθύνη καταβολής

σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις ο οφειλέτης (φυσικό ή νομικό πρόσωπο/νομική οντότητα/ομάδα περιουσίας) για τον οποίο εκδίδεται η βεβαίωση οφειλής. Εάν η βεβαίωση οφειλής εκδίδεται για είσπραξη χρημάτων, στο ανωτέρω σύνολο οφειλών συμπεριλαμβάνονται οι συνολικές βεβαιωμένες οφειλές σε αναστολή είσπραξης, ανεξαρτήτως ύψους αυτών, εάν είναι ληξιπρόθεσμες ή μν, ή εάν έχουν υπαχθεί σε ρύθμιση τμηματικής καταβολής.

Παράδειγμα

Ο φορολογούμενος υποβάλλει αίτηση για αποδεικτικό ενημερότητας για είσπραξη χρημάτων από ΟΤΑ. Έχει συνολικές ληξιπρόθεσμες οφειλές ύψους 40.000 ευρώ, μν τακτοποιημένες. Το ποσό της είσπραξης ανέρχεται στις 80.000 ευρώ.

– Με την υποβολή της αίτησης του οφειλέτη για έκδοση αποδεικτικού ενημερότητας, ελέγχονται οι προϋποθέσεις χορήγησης αυτού. Λόγω των ληξιπρόθεσμων μν τακτοποιημένων οφειλών δεν χορηγείται αποδεικτικό ενημερότητας. Ο φορολογούμενος ενημερώνεται για τον λόγο απόρριψης έκδοσης αποδεικτικού ενημερότητας και συναίνει στην έκδοση βεβαίωσης οφειλής. Ελέγχονται οι προϋποθέσεις χορήγησης βεβαίωσης οφειλής για είσπραξη χρημάτων.

– Εκδίδεται ψηφιακά βεβαίωση οφειλής για είσπραξη χρημάτων με το σύνολο των οφειλών (40.000 ευρώ), με την ένδειξη επί της βεβαίωσης οφειλής ότι για την απόδοση τυχόν αναπομένοντος ποσού στον δικαιούχο από την υπηρεσία ή τον οργανισμό πληρωμής, δεν απαιτείται η προσκόμιση αποδεικτικού ενημερότητας καθώς δεν συντρέχει άλλος λόγος μν έκδοσης αποδεικτικού ενημερότητας πέραν των ανωτέρω οφειλών.

ADONIS HEIGHTS

AGLANTZIA

- PRIME, QUIET AND UNIQUE LOCATION
- OPEN VIEWS WITHOUT ANY OBSTACLES
- 2 & 3 BEDROOM MODERN APARTMENTS

FROM €285.000

8000 57 57 www.cyfieldgroup.com [in](#) [f](#) [@cyfieldgroup](#) **CYFIELD**

Mastercard

Ολοκληρώθηκε το «Around the table»

Με μεγάλη επιτυχία ολοκληρώθηκε το «Around the table» από τη Mastercard, η γαστρονομική πρωτοβουλία που φέτος ταξίδεψε για πρώτη φορά στην Κύπρο, προσφέροντας στο κοινό ένα μοναδικό ταξίδι γεύσεων, έμπνευσης και τοπικού χαρακτήρα.

Από τις 13 Οκτωβρίου έως τις 2 Νοεμβρίου, επιλεγμένα κορυφαία εστιατόρια σε Λευκωσία, Λεμεσό, Πάφο και Ελεούθερη Επαρχία Αμμοχώστου δημιούργησαν ειδικά menu των 25€, 45€ ή 60€/άτομο, αποκλειστικά για κατόχους καρτών Mastercard, προσκαλώντας τους σε ανεκτιμητές γαστρονομικές εμπειρίες.

Η πρωτοβουλία, που έχει ήδη αγαπηθεί στην Αθήνα, απέδειξε για μία ακόμη φορά ότι η γαστρονομία μπορεί να αποτελέσει σημείο συνάντησης, έκφρασης και έμπνευσης. Στην κυπριακή της εκδοχή, το Around the table ανέδειξε τη δημιουργικότητα των Κυπρίων σεφ, τη χρήση τοπικών

Lidl Κύπρου

2η θέση για την ψηφιακή πλατφόρμα POSH

Η **Lidl Κύπρου** απέσπασε τη 2η θέση στον Διαγωνισμό Παραδειγμάτων Καλής Πρακτικής του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας, για την πρωτοποριακή πλατφόρμα POSH – Platform Organizational Safety Health, επιβεβαιώνοντας τη δέσμευσή της στην ενίσχυση της ασφάλειας και υγείας στον χώρο εργασίας.

Στο πλαίσιο της στρατηγικής ενίσχυσης της Ασφάλειας και Υγείας στην εργασία, η Lidl Κύπρου προχώρησε στην ανάπτυξη της πλατφόρμας POSH, με στόχο την εισαγωγή εξειδικευμένου λογισμικού, την ψηφιοποίηση και τυποποίηση των διαδικασιών, την αποτελεσματικότερη διαχείριση δεδομένων και τη συνολική βελτίωση της απόδοσης στον συγκεκριμένο τομέα.

Με την εφαρμογή της POSH, καταργείται η ανάγκη χρήσης email και εντύπων, καθώς η καταγραφή ατυχημάτων και συμβάντων γίνεται πλέ-

PwC Κύπρου

Ενδυναμώνει τις δεξιότητες των μαθητών

Η **PwC Κύπρου** μέσω του PwC Foundation, σε συνεργασία με τον οργανισμό Junior Achievement Κύπρου, εγκαίνιασαν τον νέο κύκλο των εκπαιδευτικών προγραμμάτων «Μαθητική Επιχείρηση» και «Η Κοινότητά μας». Οι δύο πρωτοβουλίες, που εντάσσονται στον πυλώνα Εκπαίδευση & Πολιτισμός του PwC Foundation, αποσκοπούν στην ανάπτυξη βασικών δεξιοτήτων για τους μαθητές και τις μαθήτριες που λαμβάνουν μέρος στα προγράμματα, ενώ παράλληλα ενισχύουν την κατανόησή τους σχετικά με τη λειτουργία των κοινοτήτων και των επιχειρήσεων.

Η συνεργασία της PwC Κύπρου με το Junior Achievement ξεκίνησε το 2014 με το πρόγραμμα «Μαθητική Επιχείρηση» και διευρύνθηκε το 2020 με το διαδραστικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Η Κοινότητά μας», που απευθύνεται σε μαθητές/τριες Γ' Δημοτικού. Πριν από περίπου 3 χρόνια η συνεργασία αναβαθμίστηκε σε στρατηγική υποστήριξη, σηματοδοτώντας την ακόμη πιο ενεργό εμπλοκή του οργανισμού αλλά και των ανθρώπων του.

Το πρόγραμμα «Η Κοινότητά μας» ξεκίνησε πριν λίγες εβδομάδες με τη διαδικτυακή εκπαίδευση στους 14 εθελοντές μέντορες από την PwC Κύπρου και θα υλοποιηθεί μέχρι τον Δεκέμβριο, σε 20 σχολικές τάξεις παγκύπρια και σε συνολικά 391 μαθητές δημοτικής εκπαίδευσης. Το πρόγραμμα απευθύνεται σε μαθητές της Γ' Δημοτικού και προσφέρει μια διαδραστική εισαγωγή στον τρόπο λειτουργίας μιας κοινότητας. Με την καθοδήγηση εκπαιδευμένων μεντόρων και τη στήριξη των εκπαιδευτικών, οι μαθητές/μαθήτριες μαθαίνουν για τα διάφορα επαγγέλ-

Eurolife

Εισάγει τη νέα υπηρεσία Let's Talk

Η **Eurolife** αναγνωρίζει ότι η ψυχική υγεία αποτελεί σημαντικό παράγοντα της ποιότητας ζωής και της ευεξίας. Οι σύγχρονες κοινωνικές και εργασιακές συνθήκες έχουν οδηγήσει σε αύξηση της ανάγκης για υπηρεσίες ψυχικής υγείας και συγκεκριμένα την προσβάσιμη και άμεση υποστήριξη. Ανταποκρινόμενη σε αυτήν την ανάγκη, η Eurolife εισάγει την υπηρεσία Let's Talk, μια πρωτοποριακή υπηρεσία ψυχολογικής υποστήριξης αποκλειστικά για τα ασφαλισμένα μέλη του ατομικού προγράμματος Medica. Μέσω της υπηρεσίας, οι ασφαλισμένοι αποκτούν άμεση πρόσβαση σε επαγγελματίες ψυχολόγους, χωρίς επιπλέον κόστος, με απόλυτη εμπιστευτικότητα και ευελιξία.

Η υπηρεσία Let's Talk παρέχει στα ασφαλισμένα μέλη του ατομικού προγράμματος Medica, ηλικίας 18 ετών και άνω, άμεση πρόσβαση σε ψυχολογική υποστήριξη. Για να διασφαλιστεί η υψηλότερη δυνατή ποιότητα υπηρεσιών, έχει συνεργαστεί με μια ανεξάρτητη εταιρεία που ειδικεύεται στην ψυχική υγεία, απασχολώντας επαγγελματίες που είναι ειδικοί στον τομέα αυτό. Επιπλέον, η υπηρεσία περιλαμβάνει εκπαιδευτικά podcasts, ενημερωτικά δελτία και διαδραστικά σεμινάρια για να προσφέρει πολυτιμές πληροφορίες.

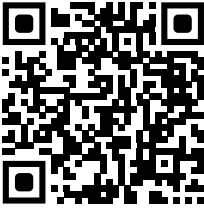
Η υπηρεσία Let's Talk παρέχεται από εξειδικευμένους επαγγελματίες που είναι αδειοδοτημένοι θεραπευτές/ψυχολόγοι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου στην ψυχολογία και προσφέρει υποστήριξη με πλήρη εμπιστευτικότητα, καθώς όλες οι αλληλεπιδράσεις είναι ιδιωτικές και ασφαλείς μέσω βιντεοκλήσεων, τηλεφωνικών κλήσεων, SMS ή ιστοσελίδας.

read-library.com

Read

ΨΗΦΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

DOWNLOAD OUR APP

ΜΕ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ

Τράπεζα Κύπρου

Deloitte.

ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΜΕ ΑΠΟΨΗ

ΑΥΤΟ ΑΚΟΥΣ!

Ηπια κέρδη στο Χρηματιστήριο μετά τη μεγάλη άνοδο της Δευτέρας

Ο Γενικός Δείκτης ενισχύθηκε 0,44% και έκλεισε στις 2.024,44 μονάδες

Της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΗ

Ανοδικά για δεύτερη συνεχή συνεδρίαση κινήθηκε το Χρηματιστήριο Αθηνών, αν και με μέτρια κέρδη σε σχέση με αυτά της Δευτέρας, ακολουθώντας το ευρύτερο κλίμα στην Ευρώπη με φρόντο τη διαφαινόμενη λήξη του κυβερνητικού shutdown στις ΗΠΑ, τη στιγμή βέβαια που οι ανησυχίες για τις αποτιμήσεις στον τεχνολογικό τομέα συνεχίστηκαν. Οι πιέσεις που ασκήθηκαν σε τραπεζικές μετοχές υπερκαλύφθηκαν από τις ενισχυμένες τοποθετήσεις σε άλλα blue chips, με αποτέλεσμα ο Γενικός Δείκτης να ξεπεράσει τις 2.020 μονάδες.

Πιο αναλυτικά, ο Γενικός Δείκτης έκλεισε στις 2.024,44 μονάδες με κέρδη 0,44%, ενώ ο τζίρος διαμορφώθηκε στα 199,55 εκατ. ευρώ. Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης ενισχύθηκε κατά 0,42% στις 5.107,89 μονάδες, ενώ με άνοδο 0,13% έκλεισε η μεσαία κεφαλαιοποίηση, στις 2.772,47 μονάδες. Στα μη τραπεζικά blue chips, ξεχώρισε η ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ με κέρδη 4,27%, ακολούθησαν η ΤΙΤΑΝ με άνοδο 3,69% και η Cenergy με κέρδη 2,01%, ενώ το 1% ξεπέρασαν τα κέρδη σε Ακτορ, ΟΤΕ, ΟΙΛΙΑΠ, Coca-Cola και ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ.

Στον αντίποδα, με απώλειες έκλεισαν

Η αναμέτρηση με τις 2.000 μονάδες είχε προσωρινούς νικητές τους πωλητές, με τον Γενικό Δείκτη να υποχωρεί έως τις 1.986 μονάδες, ωστόσο το κλίμα ευφορίας στις διεθνείς αγορές άλλαξε το σκηνικό.

πέντε τίτλοι. Ο ΔΑΑ που υποχώρησε κατά 1,56%, κατά 1,27% υποχώρησε η Σαράντης, στο 0,41% διαμορφώθηκαν οι απώλειες στη Lamda Development, ενώ πτώση 0,30% και 0,24% σημείωσαν Aegean και ΔΕΗ, αντιστοίχως.

Ο τραπεζικός δείκτης υποαπέδωσε υποχωρώντας οριακά κατά 0,07% και κλείνοντας στις 2.253,13 μονάδες. Η Optima Bank κατέγραψε πτώση 2,35%, ακολούθησε η Alpha Bank με απώλειες 1,01% και η Τράπεζα Πειραιώς με πτώση 0,38%.

Κέρδη 0,63% σημείωσε η Eurobank. Κατά 0,50% υψηλότερα έκλεισε η Τράπεζα Κύπρου, ενώ άνοδο 0,39% σημείωσε η Εθνική Τράπεζα.

Η αναμέτρηση με τις 2.000 μονάδες είχε προσωρινούς νικητές τους πωλητές, με τον Γενικό Δείκτη να υποχωρεί έως τις 1.986 μονάδες, ωστόσο το κλίμα ευφορίας των διεθνών αγορών στην προοπτική λήξης του shutdown άλλαξε πάλι το σκηνικό, με την αγορά να επανέρχεται σε ανοδική κίνηση, όπως επισημαίνει ο

Δημήτρης Τζάνας, σύμβουλος διοίκησης της Κύκλος ΑΧΕΠΙΕΥ. Ο επόμενος «αθλος», κατά τον αναλυτή, είναι η υπέρβαση των 2.050 μονάδων, ώστε να αποκατασταθεί η τραυματισμένη τεχνική εικόνα. Την ίδια ώρα, όπως προσθέτει, η ολοκλήρωση των ανακοινώσεων των αποτελεσμάτων για τις τράπεζες οδηγεί στην εκτίμηση ότι τα ετήσια αποτελέσματα θα υπερακοντίσουν τους στόχους των διοικήσεων λαμβάνοντας υπόψη ότι το δ΄ τρίμηνο είναι παραδοσιακά το καλύτερο, προσφέροντας στήριγμα στην αγορά στη συνέχεια.

Παράλληλα, στις 17 Νοεμβρίου είναι πιθανό να αναγγελθεί η αποδοχή της δημόσιας πρότασης του Euronext για την ΕΧΑΕ, καθώς απαιτείται πλέον η διαμόρφωση ποσοστού 50%+1 ώστε να δρομολογηθεί ένα πολλαπλά ενεργητικό ντλ για τους ελληνικούς τίτλους, που διαπραγματευόμενοι από κοινού με τους άλλους ευρωπαϊκούς θα τυχάνουν της προσοχής πολλαπλάσιων κεφαλαίων.

Ταυτόχρονα, με τις εξελίξεις στον ενεργειακό τομέα, που καθιστούν την Ελλάδα κόμβο διακίνησης LNG προς την Α. Ευρώπη αναβαθμίζοντας τη γεωπολιτική της θέση, είναι θέμα χρόνου η αύξηση του επενδυτικού ενδιαφέροντος και στο ελληνικό Χρηματιστήριο.

Θετικό επενδυτικό κλίμα στις ευρωπαϊκές αγορές

Οι ευρωπαϊκές αγορές διατήρησαν και χθες την κεκτιμένη ταχύτητα που έχουν από τη Δευτέρα και παρέμειναν σε θετικό κλίμα ενόψει της άρσης του λουκέτου στο αμερικανικό δημόσιο. Η θετική εξέλιξη θεωρείται βέβαιη, δεδομένου ότι η αμερικανική Γερουσία ψήφισε νομοσχέδιο για τη χρηματοδότηση της κυβέρνησης μέχρι και τον Ιανουάριο. Το νομοσχέδιο υπερψηφίστηκε με ψήφους 60 υπέρ και 40 κατά, και με την υποστήριξη μερίδας Δημοκρατικών γερουσιαστών και σχεδόν όλων των Ρεπουμπλικανών. Έτσι παραπέμπεται στη Βουλή των Αντιπροσώπων και αν εγκριθεί, το επόμενο βήμα θα είναι να το υπογράψει ο πρόεδρος Τραμπ.

Στο καλό κλίμα της χθεσινής συνεδρίασης, οι εταιρείες που είδαν τις μετοχές τους να σημειώνουν άνοδο ήταν οι ελβετικές εταιρείες ειδών πολυτελείας, αφού από το πρωί είχε γίνει γνωστή η είδηση ότι η Ελβετία ήταν πολύ κοντά στη σύναψη συμφωνίας με την Ουάσιγκτον για τη μείωση των δασμών στα ελβετικά προϊόντα και πιθανώς μόνο στο 15%.

Οπότε η μετοχή της Richemont κατέγραψε άνοδο 2%, του ομίλου Swatch Group άνοδο 2,8% και της Givaudan 1,5%. Η προσδοκία για συμφωνία και μείωση των δασμών οδήγησε σε άνοδο και τον γενικό δείκτη τιμών του χρηματιστηρίου της Ελβετίας, τον SMI, που κατέγραφε

κέρδη 0,6% από την αρχή της συνεδρίασης.

Παράλληλα η μετοχή της Vodafone σημείωσε άλμα 5,5%, καθώς η εταιρεία είχε νωρίτερα ανακοινώσει αύξηση κερδών κατά 7,3%, στα 19,6 δισ.. ευρώ, και είχε τονίσει ότι θα αυξήσει το μέρισμα. Στην αγορά συναλλάγματος, η στερλίνα σημείωσε απότομα υποχώρηση 0,36% έναντι του δολαρίου, αφού ανακοινώθηκε ότι επιβραδύνθηκε ο ρυθμός αύξησης των

Κοντά σε συμφωνία μείωσης των αμερικανικών δασμών η Ελβετία – Σε άνοδο οι μετοχές των ελβετικών εταιρειών ειδών πολυτελείας.

μισθών στη Βρετανία. Παράλληλα, οι αποδόσεις των γκιλντς, των δεκαετών ομολόγων του βρετανικού δημοσίου, υποχώρησαν κατά 4 μονάδες βάσης, στο 4,419%. Ο πανευρωπαϊκός δείκτης Eurostoxx 600 έκλεισε με κέρδη 1,28%. Ο δείκτης FTSE 100 του Λονδίνου ενισχύθηκε κατά 1,15% και ο Xetra DAX της Φρανκφούρτης κατά 0,53%. Ο δείκτης CAC 40 του Παρισιού έκλεισε με άνοδο 1,25% και ο FTSE MIB του Μιλάνου παρουσίασε κέρδη 1,24%.

</

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ					ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ				
	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά	Μετ.					
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	2.024,44	2.015,51	8,93	0,44%	ΤΡΑΠΕΖΕΣ	86.437.150,17			
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	5.107,89	5.086,66	21,23	0,42%	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	15.201.961,86			
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	19.420,04	19.344,42	75,62	0,39%	ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	13.827.332,29			
FTSE/Χ.Α.ΥΦΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	4.779,99	4.759,01	20,98	0,44%	ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	13.352.027,86			
ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΜΙΚΡΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΧΑ	2.448,60	2.455,63	-7,03	-0,29%	ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	12.977.162,13			
FTSE/Χ.Α. MID CAP	2.772,47	2.768,97	3,50	0,13%	ΤΣΙΜΕΝΤΑ	12.569.055,85			
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	1.206,44	1.201,04	5,40	0,45%	ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	8.814.858,78			
ΔΕΙΚΤΗΣ ATHEX ESG	2.386,42	2.376,60	9,82	0,41%	ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	7.471.668,24			
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ MID & SMALL CAP	2.727,73	2.713,04	14,69	0,54%	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	5.574.270,30			
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	3.980,15	3.962,60	17,55	0,44%	ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ & ΕΜΠΟΡΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ	3.501.462,98			
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	2.253,13	2.254,78	-1,65	-0,07%	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	3.084.884,09			
FTSE/ATHEX ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ & ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	6.484,67	6.450,04	34,63	0,54%	ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	1.975.877,74			
FTSE/ATHEX ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	10.538,99	10.545,39	-6,40	-0,06%	ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	1.466.043,61			
FTSE/ATHEX ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	5.389,18	5.394,01	-4,83	-0,09%	ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ	1.447.012,84			
FTSE/ATHEX ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	5.684,84	5.645,48	39,36	0,70%	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	1.189.904,79			
FTSE/ATHEX ΒΑΣΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	8.103,03	8.068,50	34,53	0,43%	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΔΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	927.352,36			
FTSE/ATHEX ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	9.102,47	8.956,91	145,56	1,63%	ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	906.776,42			
FTSE/ATHEX ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	8.056,00	7.939,20	116,80	1,47%	ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	853.312,72			
FTSE/ATHEX ΕΝΕΡΓΕΙΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	6.318,79	6.310,95	7,84	0,12%	ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	694.307,14			
					ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ	408.970,15			
					ΤΡΟΦΙΜΑ	373.201,83			
					ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ & ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΕΣ	352.544,74			
					ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΓΡΑΦΕΙΩΝ	351.759,17			
					ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΝΔΥΜΑΤΩΝ	330.950,99			
					ΡΑΔΙΟΘΛΑΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	307.247,22			
					ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	228.775,99			
					ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	224.342,77			

Το Χρηματιστήριο Αθηνών και ο οίκος FTSE Russell ανακοίνωσαν τους νέους Συντελεστές Στάθμισης (Capping Factors) των μετοχών που συμμετέχουν στη σύνθεση των δεικτών FTSE/Χ.Α. Οι αλλαγές ισχύουν από τη συνεδρίαση της Δευτέρας 18 Δεκεμβρίου 2023.

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ					ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25				
ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.				
ΕΛΒΑΙΧΑΛΚΟΡ (ΚΟ)	3,300	4,27%	MERMEREN (ΕΛΠ)	34,600	-6,99%	ΕΥΡΩΒ	3,359	0,63%	
ΟΝΥΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ (ΚΟ)	2,290	4,09%	FRIGOGLOSS (ΚΟ)	0,470	-2,89%	ΠΕΙΡ	6,776	-0,38%	
TITAN S.A. (ΚΑ)	42,100	3,69%	PERFORMANCE TECHNOLOGIES (ΚΟ)	7,260	-2,68%	ΕΤΕ	12,75	0,39%	
ΕΒΡΟΦΑΡΜΑ (ΚΟ)	2,780	2,58%	ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ (ΚΟ)	0,450	-2,60%	ΑΛΦΑ	3,42	-1,01%	
AUSTRIACARD HOLDINGS AG (ΚΑ)	5,110	2,20%	ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΕΣ ΛΥΣΕΙΣ (ΚΟ)1.598		-2,44%	ΕΕΕ	41,18	1,78%	
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	15,200	2,01%	ΤΡΑΠΕΖΑ ΟΡΤΙΜΑ BANK Α.Ε. (ΚΟ)	7,890	-2,35%	MTLN	42,2	0,48%	
AKTOR ΟΜΙΛΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ (ΚΟ)	9,270	1,87%	ΙΛΥΔΑ (ΚΟ)	5,200	-2,26%	ΔΕΗ	16,4	-0,24%	
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	41,180	1,78%	AVE Α.Ε. (ΚΟ)	0,485	-1,62%	ΟΠΑΠ	17,52	1,57%	
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	17,520	1,57%	ΑΛΟΥΜΥΛΑ (ΚΟ)	5,020	-1,57%	ΜΠΕΛΑ	28,3	0,21%	
ΕΥΡΩΠΗ HOLDINGS (ΚΟ)	1,960	1,55%	ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΕΡΟΛ. ΑΘΗΝΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	9,795	-1,56%	ΟΤΕ	16,63	1,40%	
					BOCHGR	7,98	0,50%		
					ΜΟΗ	27,12	0,07%		
					ΤΙΤΣ	42,1	3,69%		
					ΓΕΚΤΕΡΝΑ	23,46	1,47%		
					ΟΡΤΙΜΑ	7,89	-2,35%		
					CENER	15,2	2,01%		
					ΕΛΠΕ	7,94	0,76%		
					ΛΑΜΔΑ	7,27	-0,41%		
					ΔΑΑ	9,795	-1,56%		
					ΑΡΑΙΓ	13,36	-0,30%		
					AKTR	9,27	1,87%		
					ΒΙΟ	9,5	0,11%		
					ΕΥΔΑΠ	6,84	0,59%		
					ΣΑΡ	12,4	-1,27%		
					ΕΛΧΑ	3,3	4,27%		

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ				
ΑΞΙΑ	ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ			
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	24.158.846,05	ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΕΣ ΛΥΣΕΙΣ (ΚΟ)	6,67%	
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	20.744.749,27	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	1,47%	
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	17.470.597,20	A.S. COMPANY (ΚΟ)	0,63%	
ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε. (ΚΟ)	16.967.166,29	ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	0,52%	
METLEN PLC (ΚΟ)	13.352.027,86	AKTOR ΟΜΙΛΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ (ΚΟ)	0,43%	
JUMBO (ΚΟ)	12.977.162,13	ΠΑΪΡΗΣ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ (ΚΟ)	0,41%	
TITAN S.A. (ΚΑ)	12.569.055,85	TITAN S.A. (ΚΑ)	0,38%	
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	8.653.400,17	ALPHA ETF FTSE ATHEX LARGE CAP	0,34%	
ΔΕΗ (ΚΟ)	8.088.949,23	JUMBO (ΚΟ)	0,34%	
AKTOR ΟΜΙΛΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ (ΚΟ)	7.971.786,44	ΙΚΤΙΝΟΣ ΕΛΛΑΣ (ΚΟ)	0,32%	

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ			
ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ			
	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	85	175	9.510
FTSE/Χ.Α. Τράπεζες	1	1	2.127
FTSE/Χ.Α. Large Cap	84	174	7.383
MSCI GREECE REBASED	0	0	0
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	1.160	20.554	1.131.550
ΔΑΜΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	52	227	13.224
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	22	87	4.621
AKTOR Α.Ε. ΣΥΜ/ΧΩΝ (ΚΟ)	210	3.421	86.385
ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	79	2.394	68.404
ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑΣ ΑΘΗΝΩΝ(ΚΟ)	8	17	235
ΑΤΤΙΣΑ BANK Α.Τ.Ε. (ΚΟ)	2	11	485
AUTOHELLAS (ΚΟ)	8	30	1.820
ΑΒΑΞ Α.Ε. (ΚΟ)	20	135	2.062
BANK OF CYPRUS (ΚΟ)	18	59	503
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	26	251	5.684
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	33	236	10.292
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	29	309	2.707
ΕΛΒΑΙΧΑΛΚΟΡ (ΚΟ)	25	72	3.623
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	71	2.163	30.148
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	8	33	10.647
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	12	32	3.634
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	30	242	9.319
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	3	12	3.332
HELLENIC ENERGY (ΚΟ)	10	14	4.512
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	15	82	13.859
ΙΝΤΡΑΛΟΤ (ΚΟ)	37	8.188	739.507
JUMBO (ΚΟ)	10	47	1.404
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	14	98	12.070
METLEN PLC (ΚΟ)	107	345	8.040
MIG (ΚΟ)	0	0	100
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	19	116	2.558
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	41	237	14.530
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	41	197	3.801
ΤΡΑΠΕΖΑ ΟΡΤΙΜΑ BANK (ΚΟ)	27	91	437
ΟΤΕ (ΚΟ)	13	31	2.021
ΟΛΠ (ΚΟ)	0	0	70
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	72	999	45.434
ΔΕΗ (ΚΟ)	34	131	21.647
QUEST ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	1	1	280
TITAN (ΚΑ)	36	145	1.472
VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	27	101	2.683
Δικαιώματα σε Δείκτες	25	336	3.959
FTSE/Χ.Α. Large Cap	25	336	3.959
Δικαιώματα σε Μετοχές	0	0	1.934
ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	180
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	823
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	0	0	464
ΟΤΕ (ΚΟ)	0	0	235
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	0	0	85
ΔΕΗ (ΚΟ)	0	0	147
Συνολική Δραστηριότητα	1.270	21.065	1.146.953

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 11 Νοεμβρίου 2025

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΟΤΑΤΗ	ΑΝΟΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣΙΜ.	% ΜΕΤΑΒ.
Χρηματοοικονομικά										
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	7.9000	8.1000	7.9331	16.3150	“64,324”	7.9800	8.0200	8.0000	2.56
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (ΕΜ)	1.6150	1.6200	1.6177	-0.4620	“18,525”	1.6150	1.6250	1.6150	-0.62
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD						0.1390	0.1400		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC (ΑΝ)						0.0000	0.1290		
Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD	3.7200	3.7600	3.7255	-1.7850	“8,025”	3.7200	3.7600	3.7400	0.00
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD	2.2400	2.2600	2.2411	0.9850	“2,050”	2.2400	2.2600	2.2400	0.00
ΚΟΣΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0.3000	0.3240		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0.0400	0.0435		
ΑΙΕΠ	ΑΙΑΝΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (ΕΜ)						0.0720	0.0845		
ΑΚΕΠ	“ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (ΕΜ, Σ)”						0.0120	0.0000		
ΓΙΕΠ	“UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)”						0.0530	0.0000		
ΕΛΛΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0.0000	0.4440		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (ΕΜ)	0.0305	0.0305	0.0305	0.0150	“10,000”	0.0295	0.0330	0.0305	1.67
ΙΣΕΠ	“ΙΣΧΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (ΕΜ, Σ)”						0.0260	0.0000		
ΡΕΕΠ	“REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)”						0.0040	0.0000		
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)						0.0045	0.0060		
ΧΑΕΠ	“HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)”						0.0000	0.0175		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΑΓΡΟ	“ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ “Η ΠΡΟΟΔΟΣ” ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ ”						0.0000	2.5000		
ΚΩΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)	0.2920	0.2920	0.2920	2.6000	“4,000”	0.2400	0.0000	0.2920	9.77
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD									

